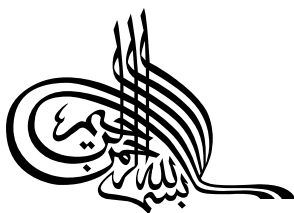

دا تیگه هشتنا مه یا باشر بت

ته حسین ئیبراهیم دۆسکی

کتیب: دا تیگه هشتا مه یا باشرت

نقیسه: ته حسیندۆسکی

چاپا ئیکی ۲۰۱۲

دا پيځه بزانين: نهری بوچی؟

(پشتی من گوتارا "فکروا لماذا؟" یا
نقیسه ری مه زن "علی الطنطاوی" د کتیب
وی "فصول اسلامیة" دا خواندی، د گهل وی
ووه کی وی من پسارکر: نهری بوچی؟ به لی
پشتی من ئاخفتن ژ نه زمانی وی
فه گوهاستییه سهر نه زمانی خو، ومن قیا قی
پساری ل نک هه وه ژی بئازرینم: نهری
بوچی؟)

نهری ئیک ژ مه جاره کی زهحه ته کی بو خو چی بکه ت و بچت پسارا
خودانی په رتووکخانه به کی بکه ت: نهری چ په نگی کتیبان ژ هه مییان پتر دئینه
فروتن؟ مسوگر نهو دی بیژته ته: کتیبین دینی.. و ژ سهر پورا خو یا زیده
(موتنه واضع) د نقیسن وبه لافکرنا کتیبان دا مه دیتییه کتیب دینی هه می
دانه یین وی د چند هه یقه کین کیم دا نامین، ل وی ده می کتیب نه ده بی یان یا
دیروکی ساله کی ودووان ژی دمینت.

و نه گهر راپرسینه ک ل دور وان بابه ت وبه رنامه یین (رهوشه نبیری) نهوین
ل ده زگه هین راگه هاندنی دئینه به لافکرن بیته کرن، نهز باوهر دکم بابه ت
وبه رنامه یین ئایینی دی ژ وان بن یین ل ده سپیکي دئین.

وئەگەر تو سەح بکەيه مزگەفتين مه -د گەل هژمارا وان يا زیدە ژى- دى
 بينى جهى نقيژکەران لى ناکەت، لەو ل رۆژين ئەينىيى ل سەر ليقيين جادهيان
 ژى نقيژکەر رادوەستن، ونيزیکە رهصيف ژى تيرا نهکەن.

ب دهان خوتبهخوين ووهزکەر ونقيسهريـن رههوان وئەزمان خوش وخودان
 شيان سپيده وئيفاران يين دنقيسن و دئاخقن، و ب هزاران ژ ژن وميران يى
 گوهداريبي دکەن، وگەلەک ژ وان دى بينى پشتى هنگى ب رەنگەکى مەزن وئ
 خوتبه ووهز ونقيسينى هەل دسەنگينت وزیدە مەدحيتن وى سەيدای دکەت يى ئەو
 گوتنا خوش گوتى يان نقيسى.

د سەر قى هەمىيى را -ويا مه نهگوتى ژى!- پسيار ئەقەيه: بهرههـمى قى
 هەمىيى د واقعى مه يى عەمەلى دا چيه؟ د باژيرهکى بچوبکى وهكى باژيرى مه
 دا ئەم بهريى خو بدەينى: ل مالين خو، ل مەدرەسه وزانکويين خو، ل بازار
 ومەحکەمين خو، د رەفتارى کچ وکور وسەروبهريى خو دا، ئەم نوکە يان بهري
 پينجى سالان پتر دنيزيکى ئيسلاميينه؟

مرۆقەکى ئەم بهري پينجى سالان -يان هەتا بيست سالان ژى- ديتين
 جارهکى خو ب (مگرتى قە!) باوهر دکر ئەم دى گەهينه قى يا نوکە ئەم
 گەهشتينى؟

بهرسقى ئەز دى بۆ هەوه هيلم.. بەلى من دقيت پسيار بکەم: ئەريى بهرههـمى
 قى هەمىيا مه نوکە بهحس ژى کرى کيشه دچت؟ وبوچى ئەو زەحمەت وخو
 وهستاندا ئەم ب فان کار وگوتنان قە دبەين هەمى د بهر ئاقى دا دچت؟ ئەف
 کتيبتن دينى يين هنده دئينه کرين وخواندن، وئەف خوتبه ووهز وبەرنامە يين
 هنده گوهدارى بۆ دئيتە کرن بوچى چ پيشه نائيت؟

وهرن دا پيکقه پسيار کهين: ئەريى بوچى؟

ټهگهړ ټهم بهرئ څو بدهينه بارا پتر ژ خه لکئ څو دئ بينين هيشتا ټهو څو
ب موسلمان دزانن، وگه لهک ژ وان شانازيئ ب موسلمان ته ييا څو د بهن، وقته
قه بويل ناکه ن ټيک گومانئ بيخته د باوهر دارييا وان دا..

هيشتا مزگفت دثاقانه ودهنگئ بانگ وخوتبه وقورئانئ د ناف مه دا يئ
بلند دبت، وهيشتا د دهزگه هين راگه هاندن ومه دره سه يئن مه دا به حسئ ئيسلامئ
(هندهک جارن) ټهگهړ ب شهرم ژئ قه بت! يئ دئ ته کرن، ټهرئ ټيچا -هوين
بيژن- مه سه له ب بهر هندي ناکه فت ټهم پسياري بکه ين: کاني بهرهم؟ وبوچي
دهنگه دان ورهنگه دانا فان هه مي (جو هوودان) د ژين وواقعي مه دا نينه؟

وهرن دا پيکفه و ب دهنگئ بلند پسيار که ين: ټهرئ بوچي مه موسلمانان
د گهل څو -بهرئ د گهل خه لکئ- (فه شهل) ئينا يه؟

تو بيژئ ژ بهر هندي چونکي ټهو (دينئ) ټهم بو گازی دکه ين وبهرئ خه لکي
دده ينئ (دينه کئ باطله) له وا؟

نه خير.. ټهقه تشته کئ موسته حيله، چونکي هر که سه کئ ئيسلاما مه
ب عه قله کئ (موجه رره د) ودوير ژ (ټه حکام يئن پيش وهخت داناي) خواند بت،
ټعترافا کري کو ټه فت دينه (جه وههرئ حه قبيئ) يه، ويئ دويره ژ هه مي رهنگين
باطلي.

يان تو بيژئ ټه فت ئيسلاما مه گوئي (جه وههرئ حه قبيئ) يه، راستي يئن ټهو
پئ هاتي يئن که فن بووين لهو نه شين ل بهر ان بهر پيشکه فتنا چاخئ بن ده سترکنا
هه يقئ وچيکرنا کو مي پو ته ري وبه لا قبو نا ئسته رن يئن څو بگرن؟

ديسا دئ بيژن: نه.. چونکي چهند علم پتر پيش دکه فت ټهو پتر ئيعجاز
ونه تي يئن ټئ قورئانا ئيسلام پئ هاتي ئاشکه را دکه ت، و ب هندهک ده ليلين
(علمئ موجه رره د) بنه جه دکه ت کو زه مان دئ پير بت وټه فت دينه هر دئ مينت
جحيل، چونکي گه لهک ژ وان راستي يان يئن ئيسلام پئ هاتي بهرئ زانايئن مه

یټن کشف ل دؤر دزقړین بټی بشپښ بگه‌هنه نیښه‌کا وان، نه‌قرو نه‌و علمي مروت
بو خو ب فلي دزانت وخو پي مه‌زن دکه‌ت هات دا ژ نوی وي راستيا مه‌زن
ناشکه‌را بکه‌ت يا قورئاني د نايه‌ته‌کا کورت دا فگه‌گيراي.

وجاره‌کا دی دی بټين: نه.. چونکي واقعي به‌ري گوتنن مه‌ نيسبات کريه
کو نه‌و ئيسلاما ب کير زه‌ماني صه‌حاييان هاتي، ب کير زه‌ماني صاروخ
وئنه‌رنيتي ژي دټيت، وئه‌گر چ نه‌فه ده‌عوايه‌کا مه‌زنه ژي به‌لي نه‌و ده‌ليلين مه
هه‌ين گه‌له‌ک ژ ده‌عوايي ب خو دمه‌زترن!

مه‌عنا قوسویری نه د وي گازيبي دايه يا هم به‌ري خه‌لکي دده‌يني، پا تو
بي‌ري قوسویری ژ مه‌ بت هم نه‌وين خو ددانين گازيکه‌ر بو ئيسلامي؟

تو بي‌ري قوسویری ژ مه‌ بت، چونکي هم نه‌شيانه وان نه‌حکامين ب کير قی
زه‌ماني دټين ژ (کيتاب وسونه‌تي) بينينه‌ده‌ر، ژ به‌ر کو هم وه تيگه‌هشتينه کو
زه‌ماني (نجه‌ادي) و (موجه‌هدان) يي چوي ونايټه‌فه؟

يان چونکي هم نه‌شيانه ب نه‌ماني نه‌قرو ئيسلامي بو گه‌نج وحي‌لين خو
پيشکيش بکه‌ين، وبه‌ري وان بده‌ينه مه‌زنييا ديني خو، ژ به‌ر کو گه‌له‌ک
خوتبه‌خوينين مه‌ هيشتا (خطب ابن ناته) شه‌دگيرن ودوعايي بو (دوله
الموحدين) دکهن نه‌وا به‌ري نه‌هسه‌د سالان نه‌ماي، و ل وه‌لاتي دجله وفوراتي
دوعايي ژ خودي دخوازن نيلي بو مه‌ بوش که‌ت؟!

يان چونکي دينداری باره‌کي گران وقه‌يده‌که خوداني ژ گه‌له‌ک ژ وان تشتان
دده‌ته پاش يټن دل وشه‌هوه‌ت به‌ري وي دده‌ني، له‌و ل ده‌مي هه‌وايي نه‌فسي
هاتييه به‌ردان و(شه‌هوات) تږي سه‌ر شارعان بووين، ټيک دبينت بو وي گه‌له‌ک
يا ب زه‌حمه‌ته فان هه‌مي (خوشييان) به‌يلت وخو بده‌ته د گه‌ل قه‌يدين شريعه‌تي؟
وئه‌فه واقعه.. به‌لي ژبير نه‌کهن عه‌قلداری ب خو ژي قه‌يده‌که خوداني
ژ گه‌له‌ک ژ وان تشتان دده‌ته پاش يټن دلي وي دچتي، ومروقي دين وشيت

ب تنی نازادیی دده ته خو کو چی تشتی وی بقیّت نهو بکەت، رويس ده رکه فته کۆلانی، شهرمی بهاقیت، ته عدايي ل مال و نامويسا خەلکی بکەت، چی گۆتนา بیته بهر دهقی بیژت.. ئەفه دیناتییه ئەگەر خو شارستانییا ئەفرۆ هندەک ناڤین دی بدانته سەر ژى!

یان هوبن بیژن: فاشلییا مه ژ هندی دئیت ئەم ئیسلامی وهسا نیشا خەلکی ددهین وهکی مه دقیت و بو مه خوش نه وهکی خودی و پیغه مبهری -سلاڤ لی بن- گۆتی، یان ئەم دوریشمێن: (ئیسلام چاره سه رییه.. قورئان دستوروی مه یه.. سوننهت رێبازا مه یه) رۆژی دهه جارن دوباره دکهین، و ل سهر پاتین سپی دنقیسین و ل هنداف سه ری خو دهلاویسین، بیی ئەم وان روهن و ئاشکهرا بو خەلکی دیار بکهین و قهناعهتی بو وان چی بکهین کانێ چاوا ئیسلام چاره سه رییه، و بوچی قورئان دستوروی مه یه، و سوننهت ئەوا رێبازا مه چیه؟

گرفتاریا گه لهک ژ مه (ئیسلامخوازان) ئەفرۆ ئەوه ئەم ب خو هیشتا ب دورستی (ته سه وورا) وی ئیسلامی ناکهین یا ئەم بهری خەلکی ددهینی، ههر ئیک ژ مه ئیسلامی د وی لایی دا (حهصر) دکەت یی ئەو هزر دکەت گرنه گترین لایه د ئیسلامی دا، پاشی ل سهر بناخهیی وی چهندی رادبت خەلکی (ته صنیف) دکەت و باش و خرابان پی ژیک جودا دکەت، و گه لهک جارن ئەم ئیسلامی ب رهنگی (عاطفی) ویی (کورت) نیشا خەلکی ددهین بیی ئەم قی ئیسلامی ل بهر چاڤین وان بهر فرهه بکهین، و ل بهر عهقلی وان بکهینه راستیه کا چو گومان تیدا نه، ههتا دهمی ئیک ژ وان جارهکی گوه ل ئیک ژ وان (شوهیهان) بت بین دورژمنین ئیسلامی د ناڤ مه دا بهلاڤ دکهن ئەو بزانت چاوا دی شیت بهر سڤی دهت، یان ههر چو نهبت پی نهئیه خپاندن.

مه ته لا مه و ئیسلامی ئەفرۆ وهکی مه ته لا وی خانی یا لیها تی ئەوی هلهو ریا ی و نیزی که بهر پت و د سهر خودانان دا بیته خواری، قیجا ئیک بچت خو

ب په نجه را مه زله کي څه موږيل که ت کاني بوچی يا دهرزيه؟ عه قیده يا دئته ههرفاندن، وييدعیه يا دته سوننه، وسهره کانييا دینی يا زه لال يا دئته شيلیکرن، وهری مه یی لی هه ر ئیک ژ مه هژمارا نه دمايین حزب وطهرقه ودهسته کا خو زیده بکه ت، دا بشیت هه څرکیا موسلمانین دی -نه کو کافران- پی بکه ت! (قورم) یی ل بن گه فا هه شکرني څیجا خه ملاندنا (چه قان) بزچیه؟

یان ژي فشه لا مه بو هندی دزڅرت چونکی هم نهوین دخوازین ئیسلامی بگه هینینه خه لکی یین بووینه دو پشک:

پشکه ک تی نه گه هشتیه کو ئیسلام گوتن وکریاره، لهو دی بیینی گوتنا وان هندی عهرد وعه سمانان ژ کریارا وان یا دویره، وپشکه کا دی هزر دکه ن ئیسلام باشتین (مه شروعه) نهو پی بگه هه کورسیک ومه نصیپ بلند، لهو دی بیینی جار نهو ئیسلامی ل دویث دلئ خه لکی دبه ن، وجار ئیسلامی قوریانی ههز ودلچوونین دهوله تی یان سولتانی دکه ن! و د ههردو حاله تان دا کارتیکر نه کا خراب ل عامییان دبت نهوین هزر دکه ن هه ر ئیکي خو ب دینی بینته دهر یان (حیله کهره) یان (ننتهازی)یه.

ودبت پشکه ک ژ فشه لا مه بو هندی ژي بزڅرت چونکی بهر ه قانییا مه ژ دینی نه گه هشتیه مسته وایی وان هپرشین ژ لایی خو یانی و بیانیان څه بو سه ر دینی مه دئنه کرن، نهو نه خشه یین ریک وپیک بو هپرشین خو ددانن، ودهمی هپرشه کي دکه ن ژي ب زانین وعه قلداري دئین، نه وهکی مه هم نهوین گه لهک جاران وی تشتی نزانین یان ب جه نائینین یی هم بهر ه قانییی ژي دکهین، هم وهکی وی جنیدیئ ئوسمانی یین لی هاتین نهو دی دپژن جاره کي د شه ره کی دا دژي بولغار ییان جنیدییه کي بولغار ی که فته بهر سنگی، ئینا وی بهر ی تغه نگا خو دا وی جندی وگوتی: موسلمان به یان دی ته کوژم؟ وی ژ ترسین کوشتنی دا گوتی: بلا

بلا.. ئەز چ بېژم دى موسلمان بم؟ جندىيى تورک گوٲتى: "بيلمام وەللاھى"
يەئنى: ب خودى ئەز نزانم دى چ بېژى!!

وئەگەرئ مەزنى شىكەستن وفەشەلا مە -ب ھزرا من- ئەوہ ئەم چو ئەگەرئىن
سەرکەفتنى يىن ماددى ويىن مەئەوئى ئامادە ناکەين و ب جەم نائىنين، د گەل
ھندى ئەم ژ خودى دخوازين ئەو مە ب سەر بىخت چونكى خەلک دىيژنە مە:
"موسلمان"! يەئنى ئەم وەكى وى کەسى (ئەحمەق) يىن لى ھاتىن ئەوئى رادىيەکا
باش بو خو کرى ودفىت وئ بى پاترى بدەتە شوئى، وئەگەر شوئ نەکر ژى دى
گونەھى کەتە ستويى وئ دەولەتى يا ئەف رادىيە ھۆسا پويچ چىکرى کو چو
عەردان نەکىشت!

يا رەببى تو دلين مە زىندى بکە ب باورىيى، وسەرئىن مە ب عەقلى،
ودەستين مە ب ھىژى.

دا کو بزاین کانی نهم کینه؟

گهلهک کهسان ژ ئوممه تا مه یا بو خو کریمه عهدهت ههر جار ل قی دهمی^(۱)
ژ سالی ب تنی (کو هه یقا ره ببعولئه ووه لییه) بيرا خو ل پیغه مبهری -سلاڤ لی
بن- دئینه فه، و تشته کی عهده تییه ههر جاره کا ئوممه ته کی کارئی وی پیشه فچوون
بت، پاشی ئیغبالئ -یان بی ئیفله حییا وی!- ئهو د جه- دا هیلا کارئی خو دی
که ته ساخکرنا بیره وهری پین کهفن، وخوشیا وی بهس دی ئهو بت بیژت: بهری نهم
دهو بووین ودهو بووین!!

ل قی دهمی ژ سالی گهلهک (مینبه ر) بو بهحسکرنا هنده کی یان گهله کی
ژ (سیره تا خودانی بیره اتنی) -سلاڤ لی بن- دئینه ب کارئینان، و بهحسی وان
سه رها تیپین عه جیب یپن ل دهمی بوونا وی یان زارو کینیا وی رویدا ی دئیه کرن
(د گهل موبالعه یه کا نه ئیته فه شارتن).. به لی نوکه هوین ل هیقی نه بن نه ز قی
بهحسی بو هه وه فه جویم.

وهنده ک کهسپن دی قی بیره اتنی بو خو (ئستغلال) دکهن: دا ئیسلامی
وه کی ئهو هزر دکهن ل بهر خه لکی شرین کهن، وگوهدارین خو -یان خوانده قایپن
خو- وه سا تی بگه هینن کو هندی ئوممه ت پتر د گهل بیره اتنان بژیت نهم پتر بو
وی دبه نه شاننا وه فاداری وحه ژیکرنا وی بو بۆریبی وی.. به لی نوکه هوین
-دیس- ل هیقی نه بن نه ز قی چه ندا هه بکه م.

وبه لکی نوکه هنده ک ژ هه وه دیژن: پا تو دی چ که ی و چ بیژی؟

(۱) ئه ف بابه ته ب هله که فتنه بوونا پیغه مبهری -سلاڤ لی بن- هاتبوو
پیشکیشکر.

ل ڦيرئ.. و ل ڦئ بيرهاتنئ، ب تنئ من دڦيٽ شەش حەفت گۆتە کيئ
خودانئ بيرهاتنئ ئەوي ئەم وەسا د خو دئينيە دەرئ کو ئەم حەز ژئ دکەين دئ بۆ
هەوە ڤه گيڤم؛ دا هوين د گەل من هزرين خو د ڤان گۆتنان دا بکەن، وپاشي ئەز
دئ پسيارهکا مەزن -ودبەت هەندەک کەس هزر بکەن ئەو پسيارهکا غەريب ژئ- دئ
دانمە بەر سنگي هەوە و بەرسڦي دئ بۆ هەوە هيلم..

بەلئ، ژ تشتين جەرباندئ، يين خەلکي هەميئ باوەري پئ ئيناي ئەڤەيه:
هەندئ ڤيان و حەز ټکرە نە گۆتە کە خودان ب دەڤي بئرت، يان کراسە کە ئەو ل پيش
چاڤين خەلکي بکەتە بەر خو، حەز ټکرە ئيخلاصە و ئيخلاص ل سەر راستگويي
پادەو هەستت، و هەلو ب سەت کئ نە مەقصور د ژ ئەڤيندارە کئ راستگۆ دبت د مەيدانا
حەز ټکرئ دا بەري سەد شعر و سرۆڊين ژ درەو پراکت يين ئەڤيندارين ب دەڤي
ڤە دەهين! وساخرنا بيرەوەر يين کەڤن و ڤە هاندنا پەيڤين جوان ل سەر وئ دوهييا
ژ دەست چووي ئەگەر نيشانا ڤيان و پالەدرئ پيشڤە چوونئ با نوکە ئوممەتا مە
ل بەر پەري عەسماني دڤري نە کو د ناڤ هەريئ پرا دها تە گەڤاستن وە کئ ئەم
دبينن.. و حەتا ئاخفتن مە دویر نەبەت، وەرن دا ل وان هەر شەش حەفت گۆتنان
بزڤرين يين مە ژڤان ب ڤه گوهاستنا وان دايە هەوە..

گۆنا ئيکئ:

و ئەو ب خو ب راستي (پينج) گۆتنن، بەلئ هەمي ب پەيڤە کئ دەست پئ
دکەن، ئەو ژئ ئەڤەيه: (ليس منا) يە عني پيڤە مەبر -سلاڤ لئ بن- د بئرت: ئەو
کەس نە ژ مەيه، يان: ئەو کارئ ئەو کەس دکەت نە ژ کارئ مەيه، مە کئ؟ مە
موسلمانان، ئوممەتا ئيسلامئ.. پاشي ئەو وان کاران بۆ مە ديار دکەت.. و دەمئ
پيڤە مەبر -سلاڤ لئ بن- د بئرت: نە ژ مەيه، هەر وە کئ ب زمانئ سياسيەتا
ئەڤرۆ دئيتە گۆتن: (جنسي) ژئ دئيتە ستاندن، و ئەو ژ مافئ (مواظەنئ) دئيتە
بئ بارکرن، هەوە گوھ لئ بوويه هەندەک جاران مەرۆڤە ک دئ کارە کئ وەسا کریت

د دهر حهقا وهلاتی خو دا كهت كو بېته نهگه را هندى (مه رسوومهك) ژ دهوله تى
 دهركه قهت جنسييا وى مروقى ژى بېته ستاندن؟ نهها نهقه ژى وهكى وى
 مهسه لييه.. ژ بهر فان كارين كريت پيغه مبهه -سلاف لى بن- (جنسييا
 ئيسلامى) ژ فان رهنكه مروقان ستينت، قيجا نهو مروق كينه؟ وتو بېژى هندكه
 ژ وان د ناف مه دا ههين؟
 گوھى خو بدهنى..

- (ئبن حبان) ژ عهبدللاھى كورئ عهبياسى قه دگوھيژت، دبيژت:
 پيغه مبهه -سلاف لى بن- گوټ: ﴿ ليس منا من لم يوقر الكبير، ويرحم
 الصغير، ويأمر بالمعروف، وينه عن المنكر ﴾ يهعنى: نهو كهسى قه درئ مه زنان
 نهگرت، ورهحمى ب بچويكان نه بهت، وفهرمانى ب باشيى نه كهت، وخهلكى
 ژ خرابيى نه دهته پاش، نهو نه ژ مهيه.

نهرئ د ناف مه دا نهو پين ناههنگين مهوليدان دگيرين!- هندكه هه نه
 قه درئ مه زنان ناگرن ورهحمى ب زاروكان نابهن، وهه نزانن باشى يان خرابى
 چيه، دا بهرئ خهلكى بدهنى يان وان ژى بدهنه پاش؟

- (موسلم) ژ نهبوو هورهيرهى قه دگوھيژت، دبيژت: جارهكى پيغه مبهه رى خودئ
 -سلاف لى بن- دبهه زهلامهكى را چوو گهنم دفرؤت، گهنمى وى گهلهك يى باش
 بوو، پيغه مبهه -سلاف لى بن- دهستى خو كره د ناف گهنمى را ديت نهز ژ ناف
 دا يى تهپه، يهعنى: يى خرابه، يى باش ئينابوو ب سهه قه ويى خراب كرهو
 د بن قه؛ دا بكر نهيينن، ئينا پيغه مبهه رى -سلاف لى بن- گوټى: نهقه چيه
 خودانى گهنمى؟ وى گوټ: نهى پيغه مبهه رى خودئ بارانى يا ليكرى، گوټى: پا
 بوچى ته گهنمى تهپ نه دئينا ب سهه قه دا خهلك بيينن؟ پاشى گوټ: ﴿ من غش
 فليس مني ﴾ يان: ﴿ ليس منا من غشنا ﴾ نهو كهسى غشى بكهت نه ژ منه
 يان نه ژ مهيه.

ئەرى د ئاڧ ئوممەتا موخەممەدى دا ئەڧرۆ ھندەك دكاندار ھەنە ئاڧى د ئاڧ شىرى ھلدەن دا بىتە گەلەك، يان فېقىي باش ددانە ب سەر ڧە ويى پزى دكەنە د بنى دا ۋەھمىي ب سەرا يى باش دڧرۆش؟ ھندەك (موڧاول) ھەنە غشى ل دەۋلەتتى بىكەن دەمى (مەشرووعەكى) ھكوومى چى دكەن، نە ل دويڧ وان (مواصەفاتان) بت يى وان ب دەستى خۆ ل سەر كاغەزى نڧىسېن وئېمزا كرىن؟ ھندەك مامۇستا ھەنە دەمى دچنە د صەڧى ڧە وژدانا خۆ مورتاح ناكەن و دەرسى ھەمىي زەمى دكەن بىتى فايدهيەكى بگەھىنە قوتايىتن خۆ؟ وھندەك قوتابى ھەنە دەمى دبتە ئمتحان ب غشى ناجح دېن وھىلى ل خۆ وسەيدايى خۆ دكەن، دەمى ۋەسا خۆ نېشا وى ددەن كو ئەو دزانن ئەو ب خۆ نزانن؟

ئەگەر ھەۋە ھندەك مەرۋڧىن ب ڧى پەنگى دىتن مزگىنىي بدەنى ويىژنى: پېغەمبەرى -سلاڧ لى بن- (جنسسيا ئىسلامى) يا ژ تە (سەھب) كرى ڧىجا بو خۆ ل (جنسسيەكا دى) بگەپى!

- (ئەبوود) ژ جوبەيرى كورى موطعمى ڧەدگوهىزت كو پېغەمبەرى -سلاڧ لى بن- گۆت: ﴿لَيْسَ مِنْنا مَنْ دَعَا إِلَى عَصِيَّةٍ، وَلَيْسَ مِنْنا مَنْ قَاتَلَ عَلَى عَصِيَّةٍ، وَلَيْسَ مِنْنا مَنْ مَاتَ عَلَى عَصِيَّةٍ﴾ ئەو نە ژ مەيە يى گازىي بو عەصەبىيەتتى بىكەت، يان شەرى سەرا عەصەبىيەتتى بىكەت، يان ل سەر عەصەبىيەتتى بىمەت. و عەصەبىيەت ئەۋە مەرۋڧ گازىيەكا دى يا (ئوبجاخى، يان مللەتى، يان پەنگ وپوى، يان نڧش وبنەمالى، يان حزبائى) ل شوپنا گازىيا ئىسلامى بدانت.

ئەرى د ئاڧ ئوممەتا ئىسلامى دا ئەۋا ھەر سال ئاھەنگىن بوونا ڧى پېغەمبەرى دگىرپ ھندەك مللەت ھەنە ڧىكرنا ھندەك مللەتتىن دى پادېن، ئەزمانى وان دېرن، وھەڧى نادەنى ئەو ل سەر ئاخ خۆ سەريەست بژىن، گوندېن

وان ویران دکهن، ومالی وان تالان دکهن، ومرؤقین وان کوم کومه دکوژن، چونکی ئەزمانی وان یی جودایه؟

- (ترمذی) ژ عەبدللاهی کورێ عەمری قەدگوھیزت، دبیرت: پیغەمبەری -سلاف لی بن- گوت: ﴿لیس منا من تشبه بغیرنا﴾ ئەو کەسی ژ مە بت وچاڤ ل ھندەکی د یی بیانی بکەت، ئەو نه ژ مەیه.

ئەری د ناف ئومەتا مە دا ئەوا دبیرتە خو: ئومەتا ئیسلامی، ھندەک زەلام وژن ھەنە د جلکی خو دا، د سەرۆبەری خو دا، د عورف و عەدەتیی خو دا، د کەیف وشاهی و سەرسالین خو دا، چاڤ ل وان مللەتان دکهن یی شەف و پرۆژین خو د نەیارەتییا مە دا دکهنە ئیک؟

د ناف مە دا ھندەک کەس ھەنە کەیف و وان گەلەک دئیت دەمی دبیت ئەو یان عەیالی وی یی چاڤ ل کافران دکهن، و قی چەندی بو خو ب زیرکی و پیشکەفتن دزان؟

ئەگەر ھەو ھەندەک کەسین ب قی رەنگی دیتن، بیژنی: بو خو ل ناھەکی دی بگەریین ژ بلی ناڤی مە؛ چونکی پیغەمبەری مە ئەو ناف یی ژ ھەو ستاندی!

گۆنا دووی:

(بوخاری) ژ ئەبوو ھورەیرە قەدگوھیزت، دبیرت: پیغەمبەری -سلاف لی بن- گوت: ﴿آیةُ المنافق ثلاث: إذا حدث کذب، وإذا وعد أخلف، وإذا أؤتمن خان﴾ نیشانین مرؤقین منافق و دوروی سینە: ئەگەر ئاخفت درەوی دکەت، و ئەگەر ژفانەک دا ل دویف نائیت، و ئەگەر ئیکی باوەر یا خو پی ئینا خیانەتی لی دکەت.

ئەری ھوبن بیژن د ناف مە دا، ئەم ئەوین خو ب دینداریی دئینینە دەر ژبلی وان ئەوین شانازیی ب بی دینیا خو دەن، ئەری ھندەک ھەنە دەمی دئاخفن درەوی

ل ههڅالي خو دکمن، ودهمې وهعهدهکې ددهنه ئيکې ب جه- نائين، وگاښه
مهوعدهک دا ههڅالي خو دهيلنه ل سهر شهحنې -وهکې دبيتړن- وپشتي هنگي
ب دو سهعتان ژ نوي د مهوعدي خو دچت، هندهک د ناک خهلهکې مزگهفتان
ب خو دا ههنه باوهرييا مروڅي پي ناييت گوتنهکې ل نک بيتړت؛ چونکې پشتي
هنگي ب بيست خهبران نهو گوتن دي ل کولاني وهکې عهلهمي لي ئيت پشتي
سي جارن هندي دي لي دييت؟

د حهديسهکې دا هاتييه کو پسيار ژ پيغهمبهري -سلاڅ لي بن- هاتهکرن:
نهرې دبت جارهکې خودان باوهرهک دزيي يان فاحشي بکهت؟ وي گوت: بهلي.
يهعني: خودان باوهر مروڅه دبت هندهک جارن بکهفته د ئيک ژ څان رهنگه
گونههين مهن دا، پاشي پشهيمان بت وتوبه بکهت، پسيارکهرې گوت: نهرې
خودان باوهر درهوي دکهت؟ پيغهمبهري -سلاڅ لي بن- گوت: نه!

نهرې نهو (خودان باوهريين) نهڅرو درهو ل نک وان بوويه تشهکې زيده
عهدهتي، بهلکې زيرهکې وسياست، چ نافي بدانيه سهر؟

(ئبن ماجه) ژ نهبوو سهعدي خودي څه دگوهيژت، دبيتړت: نهعراييهکې
دهينهکې وي ل پيغهمبهري بوو -سلاڅ لي بن- هاته نک دا دهيني خو ژي
وهريگرت، ودهمې وي دهيني خو خواستي نهو ب زڅري ودژواري ناخفت، ئينا
صهحابييان نهو نهعرايې پاشقهبر وگوتې: تو دزاني تو يي د گهل کي دناخفي؟ وي
گوت: حقي منه نهزي داخوازا دهيني خو دکم، پيغهمبهري -سلاڅ لي بن- گوته
وان: ﴿هلا مع صاحب الحق کنتم﴾ بوجي هوين پشتا خوداني حقيقي ناگرن؟
پاشي پيغهمبهري -سلاڅ لي بن- هنارته نک مروڅهکې هندهک مال ژ نک وي
ئينا ودا وي نهعرايې، وهيتشتا هندهک ژ نک خو ژي دايي، وخوارن ژي دايي،
نهعرايې گوتې: ته حقي من ب تمامي دا من، خودي حقي ته ب تمامي
بدهته ته، پيغهمبهري -سلاڅ لي بن- گوتې: ﴿اولئک خیار الناس﴾، انه لا

قَدَسْتُ أُمَّةً لَا يَأْخُذُ الضَّعِيفُ فِيهَا حَقَّهُ غَيْرَ مُتَمَتِّعٍ ﴿١﴾ مَرَوْقِي ژ هه مییان باشت
 ئەوه یی حەقی خەلکی ب تمامی بدەت، و ئەو مللەت پیروژ نەبت یی مَرَوْقِي
 لاواز د ناڤ دا حەقی خۆ ب تمامی وەرنەگرت، یی کەسی بەرانبەر نەعنەعی
 بکە.

هه وه گو ه لى بوو پيغه مبهري چ گوت؟

ئەو مللەت یی پیروژ نەبت، خیری نەبێت، یی مَرَوْقِي ب هیز و مەزن د ناڤ
 دا حەقی فەقیری بخۆت، ئەو مللەتی کەسێن بەرپرس گوھی خۆ نەدەنە مَرَوْقِي
 هەژار ویی یی، ئەو مللەتی دەمی وەلاتییەک دچتە د (دائەکی) ڤە هەست بکەت
 موظف وەکی خولامەکی سەر دەریی د گەل وی دکن.. ڤیجا هۆین بیژن ئوممەتا
 مە ژ ڤی رەنگی ئوممەتان بت یین پيغه مبهري سلاڤ لى بن ب نه پيروزي ل سالوڤ
 داین؟

(ئبن ماجه) ژ واثله یی کورێ ئەسقهعی ڤەدگو هیزت، دبێژت: پيغه مبهري
 -سلاڤ لى بن- دبێژت: ﴿٢﴾ مِنْ بَاعَ عَيْبًا لَمْ يَبِينْهُ لَمْ يَزَلْ فِي مَقْتِ اللَّهِ، وَلَمْ تَزَلْ
 الْمَلَائِكَةُ تَلْعَنُهُ ﴿٣﴾ هه چیی تشته کی ب عەیب بفروشت و عەیبیا وی ئاشکەرا
 نەکەت، ئەو دئ مینتە د غەزەبا خودی دا، و ملیاکەت دئ مینن لەعنەتان لى
 کەن.

ڤیجا بەری خۆ بدەنە سوبک و بازار و مەعرەضین مە چەند تشتین ب عەیب
 دئینە فروتن بئێ (بائع) عەیبیا تشتی خۆ بو (مشتەری) دیار بکەت، یەعنی:
 چەند کەس د ناڤ مە دا هەنە ب شەڤ و روژ د غەزەبا خودی دانە، و ملیاکەت
 لەعنەتان لى کەن؟

و پسار مەزن ویا دویماهییی یا من دڤیت ئەز بکەم ئەڤەیه: پشتی هه وه
 گوهدارییا ڤان چەند حەدیسان کری و هه وه دیتی چاوا پيغه مبهري -سلاڤ لى بن-

سالۆخەتەين ئوممەتا خۆ بەرچاڧ كرين، وههوه ئهه گۆتن ههڧبهري واقعي مه كرين،
ئهرى هوين بيزن ئهم كينه؟ و ژ كيژ ئوممەتيينه؟

دا کو ئەم ب تیفلی سەرڤه نه ئیینه خاپاندن!

د جفاکا مه دا یا ئەڤرۆ دا گهلهک تشتین غه ریب وعنتیکه هه نه، ئیک ژ وان تشتان ئەڤهیه: بارا پتر ژ مه هزر دکهن، شاشک خودانی دکه ته مه لا، وکورسیک زهلامی دکه ته سیاسی.. لهو دئ بینی گهلهک جارن ئەم شاشکهکا وهکی مه دڤیت گری ددهین پاشی ل سهرهکی دگه ریبین ژ قایدا وی شاشکی بت، دا بیژینه خه لکی: ئەڤهیه باشزانایی هه وه، وئهم کورسیهکی ل دویڤ دلی خۆ فهصال دکهین و ل ئیکی دگه ریبین وی تری بکهت، دا بیژینه خه لکی: ئەڤهیه سیاسی هه وه!

کهسهک ئەگه ر-ژ نک خۆ-خۆ بکه ته دختور یان ئەندازیار، وپجت ل دویڤ گیلوی خۆ برینین خه لکی ده رمان بکهت، یان نه خشه یان بۆ ئاڤاهیین وان بدانت، لایهک دئ هه بت ده عوایی لی بکهت، وهنگی پولیس دئ مه نعا وی ژ ڤی کاری کهن، وهیجه تا وان یا خۆشه، دئ بیژن: ئەڤه نه کاری ویه.

پاریزه ران یین ههین به رڤانبی ژئ بکهن ونه هیلن کهسهکی نه ژ وان خۆ بده ته د گهل وان و ب کراسی وان خۆ نیشا خه لکی بدهت، دا تاییه تمه ندی نه ئیته پیلیدان، وهکی ئەو دبیزن.. هۆنه رمه مند، سنعه تکار، وهه ر ڤه نگه کی دی یی هه بت ژ مرۆڤان، ئەڤ قاعیده د گهل دئته ب کارئینان، ب تنی دو کار تی نه بن، ئەو ل-وله لاتین مه- نه دتوخویداینه، هه چیی بڤیت دڤیت خۆ به اڤییتی، وکهسهک نابت بیژتی: خۆ بده لایهکی ئەڤه شۆلی ته نینه.. وئهو هه ردو کار ژئ: دین و سیاسه تن، ئەو دو پوانین به ردای وبی ته عانن بۆ هه ر کهسهکی بڤیت په زی خۆ لی بچه رینت!!

شاشک و کورسیک، وهکی مه گوټی، ددورستن، ههچی ددیکا وی دوعایهک
 بو کربت وتهیرکی دهولهتی دادهته سهر سهری، وکورسیک ژ قایدا وی دهرکهفت،
 دی خو ل پرتا ئیکی بینت، وههچی سهری وی شاشکهک تری کر، یان ب نیقی
 ژی کر، (موفیتی زهمانی) خو، وما کی هیه بیژته هردووان: وه نینه؟ یی وه
 بیژت دوژمنی مللهتیه، یان نه یاری دینیه! یی ئیکی د جههنه ما سهر دنیایی دا
 دی سوژت، ویی دووی د جههنه ما بن دنیایی دا.. ومسه لا پاراستنا
 تایه تمه ندیی ل قیڑی نه بیژته؛ چونکی نهو ل قیڑی ب چو ناچت، مادهم جامیری
 یی پیقه هاتیه، وشهرت لیها تنه نه ژتهاته!!

وهقی پهرداغی عنتیکه یی هتا بنی مه فرکی، و ب نیشانان شه دی ههر
 فرکهین ژی، دو دهردین بی دهرمان د لهشی ساخلمی وهلاتین مه دا پهیداکرن:
 فهتوایین قالبدا، وسیاسهتین بهرهه فکری.. یی ئیکی (ئستعباد) پیقه هات،
 ویی دووی (ئستبداد)، وپسپارا پروپرهشیا وی مللهتی نهکه یی نهف هردو ئاتافه
 ب سهر دا بین.

وهگهر نهو ل بیرا خو بینین کو شاشک زانای دورست ناکهت، وکورسیک
 پیهیری.. دقیت نهو خو ل وی راستیی ژی هشیار بکهین نهو کهسهک ژ مه نینه
 نهزانت، نهگهر خو کاری پی نهکته ژی، نهو ژی نهقهیه: دبت گهلهک جارن
 تیقلی ب سهر شه مروقی بخاپینت، نهگهر هات ووی بو ئافاکرنا بریارین خو پالدا
 سهر، ومروقتین شارهزا دزانن کو دهره جکا ئیکی یا پیتهیه مروفت ب سهرکهفت
 نهگهر هات ووی قیا بهر ب ئافاکرنا مروقهکی ساخلم وشارستانییهکا دورست شه
 بچت، نهوه نهو بهری خو بدهته راستیا تشتی وکاکلکی، دویژ ژ مکیاجی وتیقلی
 ب سهر شه.. دکتیبین مه یین کهفن دا هاتیه کو ئیک ژ وان دوعایان یین
 گهلهک جارن خودیناسان ذکر نهو بوو وان دگوت: خودایی مه، تو تشنان ل سهر
 راستیا وان نیشا مه بدهی.

وگاڤا مه ئەڤه زانی دئی بۆ مه ئاشکەرا بت کو تشت هەتا بکەڤته د قالبی
خۆ یی دورست دا دڤیت ل سەر وی (موعادهلی) یی ئاڤاکری بت ئەوا دبیرت:
دەسپیک ئەنجامان پەیدا دکەن، وئەگەر سەری دکیشنه ئارمانجان. نه وهکی مه
بۆ خۆ کریه عەدەت کو هەر جار ب هیجەتا قەدەرئ (یان حەتمیەتا دیروکی ب
نسبەت وان یین باوهری ب قەدەرئ نههەی) ئەم خۆ ژ بەرپرسیا نهزانین وکارین
خۆ یین خراب دادقوتین.

وچونکی ئەگەرە مروۆشی دگەهینته ئارمانجی دڤیت ئەم هەست ب هندئ
بکەین کو ئەگەر ئەم کارەکی چاک وخۆمالی بۆ مالا خۆ نهکەین، ئەم نهشین قەت
وقەت ب راهیلا نا خوزیان، یان ب راجاندنا هیڤیان چاڤ ل خەلکی مائاڤا (یان
پوژئاڤا) بکەین! خۆ ئەگەر مه هیڤیهک هەبت ژئ، ومافی هەر ئیکیه هیڤی
هەبن، دڤیت دیتنهکا ئاشکەرا مه بۆ وی هیڤیی هەبت، وئستراتیجیهکا روحن بۆ
خۆگەهاندنی ل بەرا مه یا دانای بت؛ دا عەقلی مه نهبته پیتراڤک بۆ خەلکی.
وئستراتیجیا مه یا دورست نابت ئەگەر ل سەر سی بناخەیان نهئیتە ئاڤاکرن:

یی ئیکئ: ئەم گوهداریا خەلکی خۆ بکەین، وبیر وبۆچوونئ وان بزانی
ووهریگرین، وسڤکیئ پی نهکەین؛ دا ئەم وهکی وی شتلی نهبین یا ل ئاخەکا
بیانی دئیتە چاندن، وزوی هسک دبت.

یی دووی: ریبازەکا دورست وگونجای د گەل وی فطەرەتا خودئ ئەم ل سەر
داین، ووی عەقلی وی دایه مه، ئەم ل سەر ب پڤشه بچین؛ دا ئەم وهکی وی
هیکی لی نهئیین یا ژ قەلپی خۆ دەرکەڤتی وپڤتیه بەر بیان.

یی سیئ: مه ئاگەه ل وەرارا دنیایی ژئ هەبت، وئەم گرنگیئ بدەینه
ئەگەرین پیشکەڤتنئ؛ دا نهبینە ئەو کەڤرئ رەق وهسک یی دکەڤته د پڤکا
کاروانی پیشکەڤچوونی دا.

دا کو دستورئ نبلیسی یی بهردهوام بنیاسین

د گهلهک ئایهتین قورئانی وحه دیستین پیغه مبهری دا -سلاف لی بن-
ب ناشکه رای هاتیه کو مه زترین دوزمن بو مروشان هاتیه دان، هه ژ پوژا ئیکئی
یا مروث تیدا پهیدا بووی، نبلیسه، وهه دوزمناتیهکا ههبت ئه گهر نه مانا وی یا
به رعه قل بت، و د شیان دا بت پوژهک ب سه ر دا بیت وئو ب دویماهی بیت،
دوزمناتیا ئاده می و دوونده ها وی ژ لایه کی شه، و نبلیسی ودهسته کا وی ژ لایه کی
دی شه، ب دویماهی نائیت؛ چونکی لایه کی ژ لایین دوزمنی کو نبلیسه په یمانا
دای ئو ته سلیم نه بت، و ژ دوزمناتیا خو لیقه نه بت هندی دنیا ههبت، خودی
د ئایه ته کی به حسنی وی دکهت ده می ژ نوی هه قری د ناقه را وی وئاده می دا
پهیدا بووی، وفه رمانا خودی ب دویری خستنا وی ده رکه فتی، و دبیترت: ﴿قَالَ أَنْظِرْنِي
إِلَى يَوْمِ يُعْتَوْنَ﴾ ١٤ ﴿قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ﴾ ١٥ ﴿قَالَ فَمَا آخِرَ يُنْيَ لَا أَفْعَدُ لَهُمْ مِنْكَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ ١٦ ﴿ثُمَّ لَا يَنْتَهُرُ مِنْ بَيْنِ
أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَنِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا يَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ﴾ ١٧ ﴿(الأعراف: ١٤-١٧)
یه عنی: ده می نبلیس ژ دلوقانیا خودی بی هیقی بووی، گوئ: ئهی خودا، هه تا
پوژا رابوونی تو من بهیله ساخ؛ دا ئه ز کاری بو دسه ردا برنا مروشان بکه م..
(به ری خو بده نی: هه تا پوژا رابوونی) ئینا خودی گوئی: تو دی ژ وان بی یین
دمین، هنگی نبلیسی سوز دا کو هندی ژ وی بیت ئو کاری بو دسه ردا برنا
دوونده ها ئاده می بکه ت، و گوئ: پا ژ بهر کو ته ئه ز دسه ردا برم ئهی خودا! ئه ز
دی گهلهک بزاقی که م دا دوونده ها ئاده می د سه ر پیکا ته یا راست دا بیه م،
پاشی ئه ز ژ هه می لایان شه دی ئیمه وان؛ دا وان ژ حه قیی پاشقه بیه م، وئه ز دی
نه حه قیی ل بهر وان شرین که م، و تو پتریا دوونده ها ئاده می نابینی شوکرا قه نجیا
ته بکه ن.

وبەرىي خۆ باش بىدەنە گەفا وى: ژ سنگى قە ئەز دى ئىمە وان، و ژ پشتى ژى قە، ژ لايى وان يى راستى ولايى چەپى ژى.. ئەقە ھەر چار لا، چ ما؟ چوننە! يەنى: ھەر رېكەكا ھەبت يا ئەز بزانم زبان دى پى گەھتە مروشان، وئەو دى پى ژ رېكا خودى دويركەقن ئەز دى ب كارئىنم، وبۆ مروشى ھەيە پسيار بکەت: ئەرى ئەف قەدەر نەقيانا ئېلىسى بۆ مروشان ھەي ژ بەر چيە؟

به لکي گه لهک کهس بيژن: چونکي ژ بهر ئاده مي له عنهت ل ئبليسي هاتنه کرن، وئو ژ رحما خودئ هاته بي بارکرن، لهو وي که ربين خو هاقيتني.. وئم دئ بيژن: نه خير! نهغه هندک ژ نه گهرين نه ياره تيبينه نه همي، چونکي د حهديسه کا دوست دا يا ئيمامي موسلم ژ نه نهمي نه دگو هيژت، هاتيه: ده مي خودئ په يکه ري ئاده مي دوست کري، هندي وي حه زکري وي نهو هيلا وه سا (يه عني: بهري رحن بده تي)، هنگي ئبليس ل دور زقري، وبه ري خو دايي، وگاڅا ديتي نبه کا وي يا څالايه، زاني نهو چيکريه کي خوراگرتي نابت.

مه‌عنا: رۆژا ئادهم هه‌شتا ته‌قن، و به‌ری بته‌ مرو‌قه‌كه‌ی خودا‌ن رح، ئه‌لیسی
ب هه‌بو‌نا وی نه‌خۆش بو‌و، به‌ری بزانت ئه‌و دێ بته‌ چ، و ترسا وی ژێ هه‌بو‌و ئه‌و
ل نك خودێ یی ب به‌ا بت، له‌و لێ دگه‌ریا بزانت كانێ ئه‌و چیه‌؟ ویی چاوایه‌؟
وگا‌فا وی دیتی په‌یكه‌ری ئاده‌می د نا‌ف دا یی ئالا‌یه، تی ئیناده‌ر ده‌ر كو‌ ئه‌و
نه‌شیت ل به‌ر گه‌له‌ك تشتان خو‌ راگرت، له‌و پیچه‌كه‌ی ئه‌و رحه‌ت بو‌و، وكه‌یفا وی
هات!

هېشتا هنگی توڅی نه یاره تی د دلی بلیسی دا هاته چاندن!

وگاڻا فھرمانا خودئ ھاٽيه دان کو ملياکهت خو بو ئادهمی بچه مينی،
وئبلیسی دیتی ئەقی فھرمانئ ژ وی ژی گرتی، هەر چهنده ئەو ژ ئەجنان بوو ونه
ژ ملياکهتان بوو، تۆقی نه یاره تیئ ھاټه بهری، وئهو حسویدیا د دلئ وی دا هه ی
کهرب ژ خو دا، وگۆت: چاوا ئەز بو ئادهمی بچه سوچدئ وئەز ژ وی چیترم؟ ئەز

ژ ئاگری یی چییوویم، وئەو ژ تەقنئ! ئەو ل بەر نەهات قئ فەرمانئ ب جە-
 بینت، و دەمئ د ئەجامئ قئ نەپیگیریا وی دا ب فەرمانئ، فەرمانەکا دی هاتی
 کو (لەعنەت) ل وی ببارن، کەریا وی زیدەتر لی هات، و گەهشە دەرهجا
 نیارەتیئ.. و ژ بەر کو ئەو لەعنەتا ل وی باری لەعنەتەکا ئەبەدی بوو، وی بریار
 دا نیارەتیا خو بکەتە نیارەتیەکا ئەبەدی.

ئەقە کورتیا مەسەلییە!!

هشیاری دۆزمنی بن!

و مادەم ئبلیس ھندە ل سەر دۆزمناتیا خو بو مروشان یی پژدە دقیت مروف
 ژ ی گەلەک ل وی و دۆزمناتیا وی دەشیار بن، خودایئ مەزن د ئایەتەکی دا گوتنئ
 ئاراستە ی مروشان دکەت، و دبیرت: ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا﴾ (فاطر: ۶)
 ھندی شەیطانە دۆزمنە بو ھەو، قیجا ھوین ژ ی وی وەک دۆزمن بو خو بنیاسن،
 و چو بی عەقلی ژ وی مەزنتەر نینن کەسەک دۆزمناتیا مروفی بو خو بکەتە کەسپ
 و کار، د گەل ھندی ژ مروف وی بو خو بکەتە دۆست و سەرکار، خودایئ مەزن
 دبیرت: ﴿وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُبِينًا﴾ (النساء: ۱۱۹)
 ھەچیئ شەیتانی بو خو بکەتە دۆست و سەرکار، ب راستی ئەو
 خوسارەت بوو خوسارەتیەکا ئاشکەرا.

وحەتا ئەم قئ دۆزمنئ خو یی دیروکی باش بنیاسین، و ب پئ وریاز
 و پیلانین وی ئاگەھدار بین، دقیت ل کیتابی و سوننەتی بزقین؛ چونکی ئەو
 گرنگیەکا مەزن د دەنە مەسەلا خو پاراستنا ژ ئبلیسی و خرابیا وی، و ئەگەر ئەم
 ل دەقین کیتابی و سوننەتی بزقین دئ بینن ئەو بیافەکی بەرفرەھ د دەنە دیارکنا
 ماددیتن (دەستووری بەردەوام) ئبلیسی، یان (کارنامەیا وی) بو ب ریتقەبرنا
 دۆزمناتیی د گەل ئادەمی و دوون دەھا وی، و ئەو پیکین ھەر ژ پوژا ئیکی وی سۆز
 دای لی بچت، دا تولا خو ژ مروشان بستینت.

ول ڦيرئ مه دڦيٽ -ٻو بيرئنان- ب ڪورتي بهحسئ وان ماددان بکهين
يٽن د دستوورئ ئبليسي يئ بهردهوام دا هاتين، وهکي ڦورئان ٻو مه ڦه دگوهيٽ،
هيشيا مه ژ خودئ ٺهوه مه ژ شهيواني ودهستهکا وي بپارٽرت.

دستوورئ ئبليسي يئ بهردهوام

وئهم دبٽرئين: يئ بهردهوام؛ چونکي ئبليسي هه ژ رڙا ئيکي پريارا خو
دايه ڪو هه تا رڙا قيامه تي ٺهو ڦي دستوورئ خو نه گوهوٽ، وڪاري پي
رانوهه ستين، هه تا ئارمانجا خو ب جه نه ئيت، د ٺايه ته کي دا خودايي مه زن
ژ کيس ده ڦي ئبليسي ڦه دگوهيٽ، ودبٽرت: ﴿قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَٰ لِّهٖ
آخِرَتْنِ اِلَّا يَوْمَ الْقِيَمَةِ لَأُحْسِنَنَّ دُرِّيَّتَهُ اِلَّا قَلِيْلًا﴾ (الاسراء: ٦٢) ژ بهر ڪو فر وبسته ييا
وي ل سهر خودئ، وي گوٽ: ته ٺه ڦه ديتيه يئ ته ل سهر من ب ڦه درئيخستي؟
سوئند بت بهس تو من به پيلييه زيتندي هه تا رڙا قيامه تي، ٺهز ب سهر دووندها
وي دا بگرم، ووان هه ميان دسهر دا بهم، ڪه ڪا ڪيم تي نه بن يٽن د باوهرييا خو
دا ددلسوز.. ٺهوا ٺهز نه شيمي! مه عنا: د گهل دفن بلنديا وي، وي ئعتراف ڪر ڪو
د ناڻ مړڙقان دا هنده ڪ دئ هه بن ٺهو ب هه مي هيٺ وشيانين خو دئ ئي تي
ونه شيت وان د سهر دا بهت، وبڻخته بن ڪونٽرولا خو، چونکي ٺهو ب ري
ورپيازين وي دشاره زانه، وٺهو عه ڦلي خو ب رهنگه کي وهسا ژ دهست نادهن، ڪو
ب سهر شوڙي ڦه خو بدنه د گهل وي ڪارواني يئ دوڙمني وان يئ مه زن
سهر ڪيشيا وي دڪهت. ڦيجا ماددين دهستوورئ ئبليسي چنه؟ دا بهري خو بدينه
ڦورئاني..

ماددي ئيکي

﴿لَا تَعْدُوْا لَهُمْ مَّرْطَكَ الْمُسْتَقِيْمِ﴾

مهزنترين وگرنگترين مادده د دستوورئ ئبليسي دا، ڪو ٺهه دشين بيٽرين:
ماددي ئيکيه، ٺه ڦيه يا خودئ ل سهر ٺه زماني ئبليسي ڦه گوهاستي، ده مي وي

گوتی: ﴿فِيمَا أَغْوَيْنَا لَا تَمُدُّ لَكُم مِرْطَكَ الْمُسْتَقِيمِ﴾ (الأعراف: ۱۶) ئېلیسی گوت: ئەو
خودا، سویند بت ئەز ل سەر ریکا ته یا راست روینمه خواری، و بهرئ خەلکی ژئ
بدەمه پاش، ونه هیلم ئەو قەست بکه نی.

وئەقە ئارمانجا وی یا سەرەکیه، وهه می ماددین دی یی ئېلیسی داناینه
د دستووری خۆ دا، ودی به حس ژئ کەین، هەر بۆ هندی نه دا ئەف ماددی سەرەکی
ب جه ییت، کو بهرئ خەلکی ژ ریکا خودی بیته وەرگێران، و بهر ب کوفری قە
بچن. بۆچی ئېلیسی ئەف چەنده کریه ئارمانجا خۆ یا سەرەکی؟

دا تۆلا خۆ ژ مروۆقان بستینت.. ئەو هزر دکەت ژ بهر بابی مروۆقان ئاده می،
له عەت ل وی هاتنه باراندن وئەو ژ به حەشتی هاته بی بارکن، ومه صیری وی
بوو مانا بهردهوام د ناگری دا، قیجا باشتین تۆلقە کرن ژ ئاده می و دوونده ها وی
ئەوه ئەو ژئ بگه هنه قی مه صیری!

مه عنا: تشتی ژ هه می پتر ئېلیس کاری بۆ دکەت ئەوه عەقیده و بییر
وباوهرین خەلکی خراب بکەت، وهه ریکا کا دی یا ئەو ب کار بینت ئارمانج ژئ
هەر ئەوه خەلک بی عەقیده و دویر ژ ریکا خودی یا راست بژین؛ دا دویمایا وان
ئەو بینه جه هه می، خودی دبیرت: ﴿إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا
مِنَ الْمُحْضَبِ السَّعِيرِ﴾ (فاطر: ۶) دوژمنی هه وه شەیطان، داخواز و ئارمانجا وی ئەوه
ئەو هەر کەسه کئی گوهداریا وی بکەت و بیته ئەندام د حزبا وی دا بکەته ژ خەلکی
جه هه می.

ماددی دووی

﴿لَا زَيْنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ﴾

ئەگەر هات و ئېلیس و دهسته کا خۆ نهشیان ماددی ئیکی ژ دستووری خۆ
ب جه بینن، یان ئەگەر هات وئەو نهشیان وی د گەل هنده ک مروۆقین ب هیز

ب جہ بین، ئەو دى كاری بۆ ب جەئینانا ماددى دووى كەن، ئەوئى ئېلىسى
 د گۆتنەكا خۆ دا راگەھاندی، دەمى گۆتى: ﴿لَا تَزِنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ﴾ (الحجر: ۳۹)
 يەئنى: سويند بت ئەز ل عەردى بى ئەمرىا تە ل بەر وان بخەملىنم.. وچاوا ئەو
 دى شىت بى ئەمرىا خودى ل بەر وان كەسان خەملىنت يىتن باوهرى ب خودى
 ھەى؟ وطاعەتئى وى دكەن؟ ب پىكا ئاراندا شەھوہتئى وشرىنكرنا گونەھئى ل بەر
 وان، ئەو دى گونەھئى ل بەر وان خۆش كەت، وبەرى وان دەتئى، پاشى دى دلئى
 وان ب ھندى خۆش كەت كو: (مادەم تۆبە ھەيە، وخودى يى ب رەحمە گونەھ نہ
 موشكىلەكا مەزنە، جارئ تىر خۆشئى بۆ خۆ چئ كە پاشى چى گاڤا تە قىا تۆبە
 بكە، وھەر وەكى چو چئ نەبووى!!).

مەئنا: ئەگەر ھندەك كەس ھەبن گوھداريا ئېلىسى نەكەن، وكافر نەبن،
 وپشت نەدەنە پىكا خودى يا راست، ئەو بى ھىقى نابت، دى ب پىكەكا دى ئىتە
 وان، دى بەرى وان دەتە گونەھئى، ب قئى پىكى يا مە بەحس ئى كرى، دى
 گونەھئى ل بەر وان شرىن كەت، ودلئى وان ب تۆبى خۆش كەت، وكاڤا ئىك ژ وان
 جارەكئى ھزرا خۆ د تۆبى دا كر، پشتى ژ گونەھان تىر دبت، ئەو دى د گوھئى وى
 دا بىئرت: ھىشتا زویە، جارئ تۆبا خۆ پاش بىخە، ھەتا تو دگەھيە فلان تىشتى
 ژى، يان ھەتا تو فلان وفلان تىشتى ژى ب دەست خۆ دئىخى، ھىشتا زویە..
 ھىشتا زویە.. پاشى.. پاشى، وئەو دى ھند بىنت دەمەكى ب خافلەتى قە مرن
 قىرا گەھشت و دەم نەما!

بەلئى دقئىت ژ بىر نەكەين كو ئېلىسى ب خۆ ئعتراف كرىو كو ئەو ب قئى
 پىكى ژى نەشىتە ھەمى كەسان، و دەمى ئەو پىكىن ھاتنا خۆ بۆ مرؤشان
 دھزمبىرت دبىرت: ﴿لَمْ يَلْبِسْهُمْ رَبِّيْ اِيْذِيْهِمْ وَرِيْنَ خُلُوْطِهِمْ وَرَعْنَ اَيْمٰنِهِمْ وَحَنَ شَمٰلِهِمْ وَلَا يَجِدُ اَكْثَرَهُمْ فٰكِرِيْنَ﴾
 (الأعراف: ۱۷) يەئنى: ژ پىشى وپاشى، راست وچەپئى قە ئەز دى ئىمە
 وان.. بەلئى بەحسئى ژ سەرڤە نەكر، نەگۆت: (ومن فوقهم) چونكى د سەر وان دا

خودتییه، وئەوی بەرئ وی سەرئەقرازل خودئ بت، شەیطان د خو را نابینت بچتی!

ماددی سییی ﴿وَلَا غَوِيَّتَهُمْ أَجْمَعِينَ﴾

وئەف مادده ژى هەر تمامکرن وتەئکیده بۆ ماددی بۆری، وپەشقا (إغواء) د زمانى عەرەبان دا ب مەعنا (إضلال) دئیت، لەو ئبلیس ل جەهەکى دى دبیژت: ﴿وَلَا غَوِيَّتَهُمْ﴾ (النساء: ۱۱۹) و (إغواء) و (إضلال) هەردو ب مەعنا ڕێبەرزه کرنى دئین، ئبلیس دبیژت: سويند بت هندی ژ من بیت ئەز ڕێکى ل بەر وان بەرزە بکەم، ڕێکا چ؟ ڕێکا هیدایەتێ، ئەو ڕێکا ئەو ل دنیایى و ئاخەرتى پى سەرەقراز دبن، وشەیطانى گەلەک ئسلووب وشێوە بۆ جەئینانا فێ ئارمانجى هەنە، و بەلکى ئسلووبى ژ هەمیان خرابتر ئەوە هەندەک جارەن ئەو خودانین حەقیى وە تى دگەهینت کو دا ئەو بشین حەقییا خو بەلاڤ بکەن، دقیت ب هەندەک نەحەقیى رازى ببن، وصولحى د گەل پیچەک باطلی بکەن، و هەر وى ڕێکى ب کار بینن یا خرابکار ب کار دئینن دا بشین مەملانێ و (مونا فەسى) بکەن، و (قەیدى ناکەت هوین ل ڕێکەکا خراب ژى بچن، مادەم ئارمانجا هەوە یا باشە)، و ب فى رەنگى ئەو دى هەند خو بینن چو فەرقى د ناڤهرا وان و (ئەهلێ باطلی) دا نینە ژ بلى هەندى کو ئەو دبیژنە خو: ئەم (ئەهلێ حەقییینه)!

بەلێ ل قیژى ژى دیسا دى بیژین: ئبلیس جارەکا دى ئعترافى دکەت کو د ناف مەرۆشان دا هەندەک هەنە ئەو ب فى ڕێکى ژى نەشیتى، دەمى دبیژت: ﴿وَلَا غَوِيَّتَهُمْ أَجْمَعِينَ﴾ (٦) إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخَلَصُونَ ﴿٤٠﴾ (الحجر: ٣٩-٤٠) ئەو عەبدین خودى ئیخلاص ب رزقى کرى، دپاراستینه ژ پیلانین ئبلیسى.

ماددی چاری

﴿وَلَا مَنِّئَنَّهُمْ﴾

وئەگەر مەزقەک ھەب ئېلیسی پێشە نەئیت وی د سەر دا بیەت، بەرئ وی بدەتە کوفری، یان گونەھێ، ئەو پێکەکا دی د گەل وی ب کار دئیت، ئېلیس دبێژت: ﴿وَلَا مَنِّئَنَّهُمْ﴾ (النساء: ۱۱۹) و (أمنیة) د زمانئ عەرەبی دا بوئ خوزیئ دئیت یا مەزق رادھیلەت بئی کارەکی بو ب جەئینانا وی بکەت، وەکی وان خەونین مەزق ب ھشیاری دبیت، ئیک ل جەئ خۆ یئ روینشتی بت، و بێژت: خوزی من فلان تشت ھەب! پاشی چو کارین وەسا نەکەت ئەو تشت پئ ب دەست قە بیت، بەلئ ئەو د خەلالا خۆ دا وەسا قەناعەتئ بو خۆ چئ بکەت کو ھەر وەکی ئەو تشت یئ گەھشتیئ، یان دئ گەھتی.

وئەف رەنگە خوزیە ھندی ب مەسەلین دنیا یئ قە دگرتدای بن، ھەما دئ ئینە ھژمارتن ھندەک ھیقیئین درەو، بەلئ ئەگەر ئەو گەھشتە مەسەلین دینی و بێر و باوەران ژئ ھنگی شەیطان دەورئ خۆ دبیت، چاوا؟

گەلەک جارەن مەزقەک بئی کارەکی باش بکەت، دلئ خۆ ب ھندی خوش دکەت کو چونکی دلئ وی یئ صافیە (وەکی ئەو ھزر دکەت)، یان چونکی خودئ یئ ب رەحمە، جەئ وی دئ بەھشت بت، راستە دئیت مەزق ھەمی دەمان ھزرا باشیئ ژ خودئ بکەت، بەلئ مەعنا قئ ئەو نینە ئەو ژ دویمایا خرابا گونەھین خۆ نەترست.

ونیزیک ژ قئ درتیزیا ھیقیئە، ئەوا ب عەرەبی دبێژئ: (طول الأمل)، و مەعنا وی ئەو: مەزق ژ ژیی خۆ یان ژ دنیا یئ گەلەک یئ ب ھیقی بت، وئەف چەندە مەزق ژ کارئ چاک سست دکەت، کەسەکی دئ بێژیئ: فلان کارئ باش بکە؛ دا خودئ رەحمئ ب تە بیەت.. ئەو دئ بێژتە تە: ھیشتا زویە، بلا فلان تشت چئ بیت پاشی، یان بلا عەمرئ من بیتە ھندە پاشی! ھەر وەکی ئیکی

کهفاله‌تا دایي ئه‌و بگه‌هته‌ وی ده‌می یی ئه‌و به‌حس ژي دکه‌ت، وئه‌فه‌ کارئ شه‌یطانیه‌، وه‌کی د ئایه‌ته‌کئ دا هاتی: ﴿يَعِدُّهُمْ وَيَمْنَعُهُمْ الشَّيْطَانُ لِأَعْرُوسِهِ﴾ (النساء: ۱۲۰) یه‌عنی: شه‌یطان سوزین ژ دره‌و دده‌ته‌ هه‌فالیین خو، دا دلین وان پی خوش بکه‌ت، وه‌یقیین ژ قه‌ستا ل به‌ر سنگی وان ددانت، دا وان پی بخاپینت، خودی دبیژت: وئه‌و تشتی شه‌یطان نیشا وان دده‌ت وسوزی پی دده‌ته‌ وان، وه‌هم وخه‌یاله‌ به‌لی ئه‌و هزر دکهن راستیه‌.

مادی پینجی

﴿يُوسُوفُ فِي صُورِ الْكَاسِ﴾

ئیک ژ چه‌کین ئبلیسی یین مه‌زن، یین ئه‌و د شه‌ری خو دا دژی ئاده‌می ودوونده‌ها وی ب کار دئینت (وه‌سواسه‌)، وه‌سواس ئه‌و ریکه‌ یا شه‌یطان خو پی دگه‌هینته‌ هزرا مروقی ودلی وی دا وی تشتی بکه‌ته‌ تیدا یی وی دقیت، قیجا (وه‌سواس) چیه‌؟

زانایین زمانی دبیژن: وه‌سواس ئه‌و پست پسته‌ یا هییدی و ب ده‌نگه‌کئ نرم فه‌ دئیته‌ مروقی، وئه‌و ب خو د ئەصل دا ده‌نگی چه‌کین ژنکییه‌، وان زیران یین ئه‌و دکه‌ته‌ به‌ر خو، قیجا ده‌می دئیت ودچت یان دلقت ده‌نگ ژ چه‌کئ وی دئیت، له‌و زانا دبیژن: وه‌سواس ئه‌و ده‌نگی نرمه‌ یی مروقی پی خوش بت، وپی دسه‌ردا بچت!

خودی هند شیانا دایه‌ ئبلیسی کو تشتی وی بقیت ئیکسه‌ر به‌اقیتته‌ د دلی مروقی دا، یان ژئ ئه‌و وی تشتی ب ریکا هه‌فاله‌کئ خو ژ نه‌جنان یان مروقان بگه‌هینته‌ مروقی.. هزرتن خو بکه‌ پتر جارا کهسه‌کی ده‌می دقیت به‌ری ته‌ بده‌ته‌ کاره‌کئ خراب دی ئیت د گوه‌ی ته‌ دا وی تشتی بیژت، دا کهسه‌ی گوه‌ لی نه‌بت.. بۆچی؟

چونکې ټيک ژ ماددېن دستورې ټبليسي يې بهردهوام دبېژت: وهسواس
باشترين ريکه تو فسادا خو پي به لاف کهي، بي خه لکي ب خو به سيني،
ودژي خو را کهي!!

ودانهري دستورې ب خو ژي نه ف ريکه ب کار نينا بو ده مې بو جارا
ټيکې بهري نادم ووهو وايي دايه خوارنې ژ وي دارې يا خودي گوتيي: ژي نه خون!
نايهت دبېژت: ﴿فَوَسَّسَ لَهَا الشَّيْطَانُ يَتَّبِعِيَ لَهَا مَا وَّرَىٰ عَنْهُمْ مِّنْ سَوَاءٍ ۖ وَكَأَلَمَ أَهْلُكُمْ أَنْ هَٰذَا
الشَّجَرَةُ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ﴾ (الأعراف: ۲۰) شهيطان هيدې د گوهي هر
دووان دا تاخفت، هه تا قه ناعهت بو وان چيکري نهو ژ دارې بخون.

ويک ژ ناڅين خودي بو شهيطاني د قورائي دا دانين (الوسواس) ه،
چونکې نهو ب کاري وهسواسي رادبت، ودقيت ژ بير نه کهين کونه فسا مروقي
ب خو ژي گه لهک جاران ب قي دهوري رادبت، وبو شهيطاني دبه هاريکار،
وبهري خوداني ددته وان شهوه تان يين نهو پي نرم دبت، ونه قهيه يي نه دبېژني:
(هه وايي نه فسي).

ماددي شهي

﴿يَزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَهُمَا﴾

وگاښا شهيطاني بهري خو دايي ريک ل بهر وي ناسي بو، وهندهک
مروقين ههين نهو نه شيت وان ب ريکا کوفري، گونه هې، دسه رابرني، هيقيين
ژ دره، ووهسواسي، بيخته داڅين خو، نهو په نايي دبه ته بهر چه که کي دي يي
دژوار، يي کيم کهس خو ل بهر بگرن، د نايه ته کي دا خودايي مه زن گاربه کي
ناراسته دي دونه ها ناده مي دکهت، وبيرا وان ل کاره کي ژ وان کارين خراب دښته
قه يين شهيطاني د گهل دهک وبابين وان يين ټيکي کري، ودبېژت: ﴿يَنفِخُ فِيهِمُ
لَا يَفْقَنَ لَكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَهُمَا﴾ (الأعراف: ۲۷).

ئادەم وەھووا وەكى قورئان بۆ مە قەدگوهيئت، دەمى چووينە د بەحەشتى دا
 عەورەتتى ئىك وەو نەددىت؛ چونكى ئەو يى ستارەكرى بوو، و دەمى شەيطانى
 بەرى وان دايە بى ئەمرىا خودى، ووان گوهدارىا وى كرى، وان ھند دىت جلکى
 وان ژ بەر بوو، و عەورەتتى وان ئاشكەرا بوو.. و ھەر وەكى ئەقە ئىك ژ ئارمانجىن
 ئېلىسىيە: بەرى مەرقى بەدەتە گونەھى، و جلکى وان ژ بەر وان بکەت، ووان رويس
 ورسوا بەپىلتە ل بەر چاڤ!

ھاڧىتتا جلکى و خۆ رويسكرن و ئاشكەراكرنا وى جەى يى دڧىت نەئىتە
 ئاشكەراكرن ل پىش چاڧىن خەلکى، ب چى ناڤ و ھىجەتا ھەبت، ئىك
 ژ گرنگترىن (ماددىن دستورى ئېلىسى يى بەردەوامە) يىن كو ئەو پال ددەتە سەر
 بۆ قەكرنا گرېكىن ئاسى، و دسەردا برنا وان كەسان يىن رېكىن بۆرى د گەل فايدهى
 نەكەن، ئەقى ژبىر نەكەن!

ماددى ھەفتى

﴿وَلَا تُزَكِّهِمْ وَلَئِنْ كُنْتُمْ عَلٰى شَاكٍ مِنْهُمْ فَلْيُغَيِّرْ بَنَدًا خَلَقَ اللّٰهُ﴾

ئىك ژ وان ئارمانجىن ئېلىسى ل بەرا خۆ دانانين، و ھەر ژ رۆژتا ئىكى كار
 بۆ كرى، وەكى وى ب خۆ گۆتى: ﴿وَلَا تُزَكِّهِمْ وَلَئِنْ كُنْتُمْ عَلٰى شَاكٍ مِنْهُمْ فَلْيُغَيِّرْ بَنَدًا خَلَقَ اللّٰهُ﴾ (النساء: ۱۱۹)
 يەئنى: ئەز دى فەرمانى ل دووندىھا ئادەمى كەم كو ئەو وى تىشتى يى خودى
 ئافراندى بگوھۆرن، چاوا ئەو دى قى چەندى كەن؟

ھەر تىشتەكى خودى دابت، وى ئەو بۆ ئارمانجەكى يى دای، و ھەمى
 ئارمانج د خزمەتا مەرقى دا دگەنە ئىك، بەلى شەيطان كارى خۆ دكەتە ئەو،
 ئەو قى تىشتى بۆ ئارمانجەكى ھاىيە چىكرن، دى گوھۆرت دا ئارمانجەكا دى پى
 ب جە بيت، ئارمانجەكا وەسا نە ئەو بت يا خودى ئەو ژ بەر دای، بۆ نمونە:
 خودى رۆژ، ناگر، دار و بەر يىن داین دا مەرقى مفاىى بۆ خۆ ژى وەرېگرن، چى
 گاڤا تە دىت مەرقەكى ئەو بۆ خۆ كرنە خودا و پەرسىن بۆ كر، ئەو وى ئەو

گوهارتن، نه کو (خهلقی) وان گوهارت، نه.. خهلقی خودی نائیته گوهارتن: ﴿لَا يَدْرِي لِمَ خَلَقَ اللَّهُ﴾ (الروم: ۳۰) بهلی ئەو ئارمانج گوهارت یا ئەو ژ بهر هاتینه دان وچی کرن.

خودی زهلام وژن بین داین، وهه ئیک ژ وان دهوهرکی ئیجایی یی دایی کو د ژیانئ دا بگپرت، دا ژیان ب دورستی ب پښه بخت، ئەگه ته زهلامهک دیت خو وهکی ژنکی لی کر، د سهه و بهری خو دا، یان د جلک وطبیعه تی دا، یان ئەگه ته دیت ژنهکی خو وهکی زهلامان لی کر، تو بزانه ئەو یی ماددهکی ژ دستووری ئبلیسی ب کار دئین، وان دقیت خهلقی خودی بگوهورن! وئیجا ل سهه قی بناخهیی قیاسی بکه.

ماددی ههشتی ونه هسی

﴿الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ﴾

وئشه دو ماددهنه ژ دستووری ئبلیسی یی بهردهوام، ئبلیسی ب خو ئعلان نه کرینه، بهلکی خودایی مهزن وان بو مه قه دگپرت، دهمی دبیرت: ﴿الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ (البقرة: ۲۶۸) یه عنی: شهیطان ههوه ب فهقیری دترسینت، و بهری ههوه ددهته قه لسی، وئو فهرمانی ب کرنا خرابیی و بی ئەمرییا خودی ل ههوه دکهت.. ئەشه ریکا شهیطانیه، وریکا خودی یا چاوايه؟ ئایهت دبیرت: خودی سههرا دانا ههوه بو خیران سوژی ب لیبۆرینی و بهرفره هکرنا رزقی ددهته ههوه، وخودی خودانی قهنجییا بهرفره هه، وئو ب کار وئیه تان یی زانایه.

مرۆقی ب تبیعه تی خو هندهک قه لساتی د گهل دا ههیه، وئو ههز دکهت تشتی باش بو وی بت، گه لهک جاران شهیطان د قی دهه رگه هی را دئیتی، دئیکته سهه دلی وی کو چی گاڤا وی خیر کرن، ومالی خو یی باش دا خه لکی ئەو ژی دی فهقیر بت، وههوجهی خه لکی بت، لهو یا باش بو وی ئەوه ئەو دهستی خو

بگرت، وهندهكئى يئى چريک بت دا خەلک نەعەلمنى، وجفاک دەمى وه لى هات
 مروڤئى دەوله مەند گوھ نەدا مروڤئى هەژار، وبەخيلى د گەل کر، هنگى بزانه ئەو
 جفاکەکه کارى ب دستوورئ ئبليسى دکەت!

وئەو ب خو ئيک ژ دووانە: يان مەردىنى وهاريکاريا هەژاران، وئەشە ريکا
 خودييه، يان ژى بەخيلى وفاحيشە وئەشە ريکا شەيطانيه، وهەر ئيک بلا وئ
 ريکئى بو خو هلبژيرت يا وى دڤيت. وئەو دەزگەهين شەيطان بو بەلاقکنا
 (فاحيشى) د ناڤ خەلکى دا ڤەدکەت، وبەرئ خەلکى ددەتئ گەلەکن، ودڤيت
 ژ بىر نەکەين کو شەيطان دەمى دەزگەهەکى بو (فاحيشى) ڤەدکەت چو جاران
 نابيژت: ئەشە بو بەلاقکنا فاحيشييه! چونکى عەدەتئ شەيطانى وهەڤالين وىە
 ئەو ناڤان دگوھۆرن، پۆژا خودئ گۆتيە ئادەمى: ئەڤ دارە يا حەرامە بو تە ژئ
 نەخۆ، وئبليسى ڤياى وئ دارئ پي بەدەتە خوارن، نەگۆتئ: ڤئ دارا حەرام بخۆ،
 بەلکى ناڤئ دارئ گوهارپ، وگۆتئ: ﴿قَالَ يَكَادُمُ هَٰذَا أَذْلُكَ عَلَىٰ شَجَرَةِ الْخُلْدِ﴾ (طە:
 ١٢٠) (شجرة الخلد!!) و دەمى وى دڤيت دوونەها ئادەمى بئ ئەخلاق بکەت
 وپەردئ شەرمئ ژ سەر ديمئ بەڤاڤيت نابيژتئ: وەرن خو بئ ئەخلاق بکەن، بەلکى
 دبيژتئ: ب ريکا هۆنەرى خو پيش بيخن!

د فەرھەنگا ئبليسى دا: ريبا فايدهيه، ئەو ڤەخوارنئ مروڤئى دئيننە ريزا
 حەيوانى ڤەخوارنئ رووحينه، درەو زارڤەکرنە، ئاراندا (شەهوەتئ نەجس)
 هۆنەرى سترانييه، خو رويسکرن وتيکەليا ل سەر مەزەهەبئ چيل وگۆلکان ئازادى
 وپيشکەفتە.. وپيتڤئ ناکەت هيشتا عەجيبئ ڤئ فەرھەنگى بو هەوە بيژم،
 چونکى هوين ژ من چيتر دزان!

ماددی دهی

﴿لَا حَتَنَکَ دُرَیْتَهُ إِلَّا قَلِيلًا﴾

دهمی ئبلیسی ئەو قەدر و قیمەت دیتی یی بۆ ئادهمی هاتیه دان، ژ کەرب و حەسبیدی قە گۆت: ﴿أَرَأَيْتَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَٰی لَبَنٍ أَخْرَجْتَ مِنْهُ لَبَنًا لَا حَتَنَکَ دُرَیْتَهُ إِلَّا قَلِيلًا﴾ (الإسراء: ۶۲) یه عنی: ژ بهر کو ته قەدر و بهایی قی ب سەر یی من ئیخست، ئەگەر تو من به پیلە ساخ حەتا رۆژا قیامەتی، ئەز دئ دوونده ها وی خریتم و ب دویف خو را کیشم، کتەکا کیم ژ وان تی نەبت.. و پەیشا (أحتنک) ژ (تحنیک) یا هاتیه وەرگرتن، و ئەو ب خو بۆ لغا فکرن د هواری دئیته گۆتن، دەمی دهقی د هواری دئیته لغا فکرن ب هەف ساری دا خو ب دەست وی کەسی قە بەر دەت یی وی دهاژۆت.. و بهری خو بدهنه (دققەتا) قی (تەعبیری) یا وی ب کارئینای، ئبلیس سویند دخۆت کو ئەو مەروشان وەکی د هوارین لغا فکری و هەفسارکری ل دویف خو بکیشت و بهری وان بدهته وئ پیک یی وی دقیت!

مەعنا: ئاراندنا (نەفسا حەیوانی) ل نک مەروشی، و خرا ندنا وی ب وی لایی قە یی ئبلیسی دقیت، ئیک ژ مەزنترین هیقی و ئارمانجین ئبلیسیه.

ماددی یازدی

﴿وَلَا يَحْدُ أَكْثَرَهُمْ شُكْرًا﴾

ژ وان تشتین ئبلیسی گەلەک پی نەخۆش ئەوه مەروش شوکرا خودی سەرا قەنجیپن وی بکەت؛ چونکی شوکر نیشانا باوەریپی، ووی پی خۆش نینه مەروشەک بته خودان باوەر، لەو ئیک ژ مەزنترین هیقیپن وی ئەوه مەروش بهر ب کوفرئ قە بچن و شوکرا خودی نەکن، د تەفسیرا قی ئایەتی دا ئەوا گۆتنا ئبلیسی قە دگوهیزت، دەمی گۆتی: ﴿وَلَا يَحْدُ أَكْثَرَهُمْ شُكْرًا﴾ (الأعراف: ۱۷) ئبن

عهباس دبیژت: یه عنی تو نابینی بارا پتر ژ وان باوه ری بیسن، چونکی کوری
 ناده می نه گهر باوه ری نه ئینت شوکرا نعمة تا خودی ناکه ت.

و ل دویماهی

پشتی ئبلیسی گه فین خو کرین، وماددین دستوری خو یی بهرده وام
 راگه هانددین، وسوز دای هندی ئه وی زیندی بت ئه و کاری بو ب جهینانا
 نارمانجین خو بکه ت، بهرسف ژ بلندیی گه هشتی: ﴿قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ يَبْعَكَ مَتَهُمْ فَإِنَّ
 جَهَنَّمَ جَزَاءُ كُلِّ جَزَاءٍ مُّوقُورًا ۝۱۳﴾ وَأَسْتَفْزِزُ مَنْ أَسْطَعَتْ مِنْهُمْ بَصُوتَكَ وَأَجْلِبَ عَلَيْهِمْ بِخَيْكَ وَرَجْلِكَ
 وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِدَّهُمْ مِمَّا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ۝۱۴﴾ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ
 عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَى بِرَبِّكَ وَكِيلًا ۝۱۵﴾ (الإسراء: ۶۳-۶۵) خودی بو گه فلیکرنا
 ئبلیسی ودویکه فیتین وی گو ت: هه ره هه چیی دویکه فتنه ته کر ژ دوونده ها
 ناده می، وگو هی خو دا ته، عه زابا ته ویا وان د جهنه می دا دی یا مشه بت. وتو
 ب گازیا خو یی تو بشییی ژ وان بو نه گوهداریا من گازی بکه وله زی لی بکه،
 وهندی تو بشییی ژ لهشکه رین خو یین سوبار وپه یا ل وان کو م بکه، وپشکه کی
 ژ مالی وان یی کو ئه و ب حه رامی ب ده ست خو دئخن تو بو خو را که،
 وپشکه کی ژ عه یالی ژی ب ریکا شرینکرنا کریتی وگونه هی وبی ئه مر یا خودی
 ل بهر وان حه تا پویجاتی وخرابی به لاث دبت، وتو ب په یمانین ژ دره و په یمانی
 بده دویکه فیتین خو ژ دوونده ها ناده می، وهه می په یمانین شه یتانی ژ قه ستانه.
 هندی به نیین من یین دلسوزن ئه وین گوهداریا من کری ته چو شیان ل سه ر
 خاپاندنا وان نین، وخودایی ته به سه کو بو خودان باوه ران ژ شه یتانی و خاپاندنا
 وی پارێزقان بت.

ئه گهر به ری هه ر ئیکی لی بت سه رۆکی وی یی وی دویکه فتنه وی کری
 ل دویماهی خه لاته کی بده تی، خه لاتئ ئبلیسی بو دویکه فیتین وی ئه وه ئه و
 دویماهی ده ستان ژ هه قالین خو دشوت، وخو ژ وان به ری دکه ت: ﴿كَذَّبَ الشَّيْطَانُ إِذْ

قَالَ لِلْإِنْسَانِ أَكْفَرُ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنْ بَرِئْتُ مِنْكَ إِنْ أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾ فَكَانَ عَقِبَهُمَا اتِّخَاذُ
النَّارِ خُلْدَيْنِ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾ (الحشر: ١٦-١٧).

دا کو بزاین کانی بوچی نه م مسلمانین

عقل ژ مهزنترین وان قهنجییان یین خودی د گهل مه کرین، ووهکی هر نهدامهکی دی ژ نهدامین لهشی مروقی عقل ل سهری لیستهیا وان نهدامان دئیت یین کو ب هژمارهکا کارین گرنګ رادین، و (هزرګرن) ژ کارین عقلی یین سهرکی وګرنګه، و ل وی دهمی قورئان ب کاری خو یی سهرکی رادبت کو دهعوه وګازیکرنه بو پیگیریا ب دینی خودی، وکوئو رپازا ژینی بت، ئهو - نانهکو قورئان - داخوای ژ مه دکهت کو ئهف پیگیریه یا ئاڅاګری بت ل سهر بناخهیی قهناعتا عقلی و ب رپکا هزرګرنی، وقورئان نه کامییا وان کهسان ژی دکهت یین هزرین خو نه کهن و ب رهنګهکی کوره چاقلیکرنی بکهن.. ئهوین قی دوریشمی هل دګرن: (إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّهْتَدُونَ ﴿۲۲﴾) (الزخرف: ۲۲).

ورپکا ژ ههمییان پتر عقلی مه دئارینت ووی بهر ب هزرګرنی قه پال ددهت پسیار ودویچوونه، قیجا ل سهر قی بناخهیی ودا کو پیگیریا مه ب ئیسلامی ب تنی ئهو پیگیریا تهقلیدی وسهرقه سهرقه نهبت یا پال ددهته سهر چاقلیکرنا دهیک وباب ووان دۆر ورهخان یین ئهم د ناڅ دا دژین، بهلکی دا ئهو ببته پیگیریهکا راست ودورست وهشیار، پیتقییه هر ئیک ژ مه قی پسیری ژ خو بکهت: ئهری بوچی نهز مسلمانم؟

و ل قییری مه ل بهره ب کورتی بهرسقی ل سهر قی پسیری بدهین، بهلی ئهف خالین سهرکی یین کو دی ل قییری بهحسی ژئ کهین د تهوهری دووی وسییی دا ب بهرفرههی دی ئین.

۱- ئەز موسلمانم چونكى خودايى پاك وبلنده ئەم ئافراندين، ومادەم ئەوہ ئافراندهرى مروقى ئەو يى شارەزايە ب نەپنەيتىن وى ويى زاناىە ب پىكەتايىتىن وى، ومەعنا وى ئەوہ ئەو وى تىشتى دزانت يى زبان ومفايى مە تىدا، وبەرى خۆ بدى چاوا قورئان ژ وان عەقلان عەجىبگرتى دمىنت يىتن كو د قى چەندى نەگەھن: (أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾) (الملک: ١٤) ئەو يى ھویر بىنە تىشتى ژ ھەمىيان ھویرتر د نەفسا قى مروقى دا ئەو دزانت، ئەو ب قى نەفسى يى شارەزايە چونكى ئەوہ ئافراندهرى وى، ئەوہ ھەر تىشتەك کرىيە تىدا، وکارى ھەر ئەندامەكى ژ ئەندامىن لەشى مروقى دەسنیشان کرى.

قېچا بۆچى ئەم د ژىنا خۆ دا ھەر تىشتەكى ھاتىيە چىکرن ل وى يى ئەو چىکرى دزقېنين خودانى ئەقە تىشتەكى بەرەقە، بەلى د مەسەلا چىکرىيى ژ ھەمىيان گرنگتر دا كو ئەف نەفسا مەيە ئەم پى ل قى قاعىدەيى ددانىن ئەم وى ل چىکرىيى وى نازقېنين؟

بۆچى ئەم خۆ تى ناگەھىنين كو ھندى نەفسا مروقىيە رحەتى وتەناھىيا خۆ نايىنت ئەگەر پەيوەندىيا خۆ ب خودى ئە موکم نەکەت (أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿٢٨﴾) (الرعد: ٢٨)؟

ئەقە مە خىرە.. بۆچى ئەم ل دويىف گۆتتەن قى چىکەرى ناچىن ئەوئ گەلەك ئاشکەرا بەرى مە ددەتە وى رېکى يا پىتقى ل سەر مە ئەم ل سەر ب رېقە بچىن: (الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا ^ع) ئەقرو ب تمامکرنا شریعتى و ب سەرکەفتنى من دىنى ھەوہ دىنى ئىسلامى بۆ ھەوہ پىک ئىنا، و ب دەرىخستنا ھەوہ ژ تارىيىن جاھلیەتى بۆ روناھىيا ئىسلامى من قەنجىيا خۆ ل سەر ھەوہ تەمام کر، ئەز پازى بووم ئىسلام بۆ ھەوہ بىتە دىن؟ بەلکى ئەو فەرمانى ژى ل مە دکەت كو ئەم دويکەفتنا قى دىنى

بکهین، چونکی ئەو ب تنی یه ږیکا راست، وهه ږیکه کا دی یا ههبت ژبلی وی
 ږیکه کا خاره مروڅی بهرزه دکهت، وئیکا هند ژئ چی دکهت ئەو ل نهالین څی
 ژینی ل دویف سهری خو بچت: (وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا
 السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ^۴) (الأنعام: ۱۵۳) و ژ تشتی خودی شیرت پی
 ل ههوه کری ئەڅهیه کو هندی ئیسلامه ږیکا خودی یا راسته څیجا لی ههړن،
 ودویچوونا ږیکین بهرزه بوونی نه کهن، ئەو دی ههوه بژاله کهن، وههوه ژ ږیکا
 خودی یا راست دویر کهن. ودا کو ئەو چو گومان ودولییی د دلین مه دا
 نه هیلت ده می ئەم د څی ژینی دا ل وی ږیازی دگه ږییین یا کو پی تڅییه ئەم ل
 دویف بچین دبیرت: (إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ) (آل عمران: ۱۹) هندی
 دینی راست ودورسته ل نک خودی ئیسلامه.

۲- ئەز موسلمانم چونکی په یوه ندییا خودی د گهل مه په یوه ندییا څیانیه، ئەو
 ئافراندری مهیه، وی خیر وخوڅی وره تی وتنه اهییا مه دڅیت.. وی ئەڅ
 چهن دی ب ږیکا وی دینی ب جه ئینایه یی وی بو مه هنارتی، و ئەو ئایه تین
 شاهد ل سهر څی چهن دی گه له کن:

(قَالَ أَهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ
 اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى^(۵)) (طه: ۱۲۳) خودی گوته ئادهم وحه ووايي:
 هوین پی کڅه د گهل ئبلیسی ژ به حه شتی ههړنه خواری بو عه ردی، وهوین هه ردو
 و ئەو دوژمنین ئیکن، څیجا ئە گهر رینیشادان وئاشکه راکرنه ک ژ من بو هه وه هات
 هه چیی دویکه فتنه رینیشادان وئاشکه راکرنا من کر وکار پی کر ئەو د دنیایی دا
 دی ئیته سهر ری، ودی ب هیدايهت که فت، و ل ئاخره تی ژئ ئەو ب عه زابا
 خودی دل نه خوڅ نابت.

(إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ) (الإسراء: ٩) هندی ئەف قورئانهیه بهرێ مروشان ددهته باشتترین ریکان، کو ریکا ئیسلامییه.

(وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرٌ) (النحل: ٣٠) وبو وان ییین تهقواکری هاته گوتن: خودایی ههوه چ ئینایه خواری وان گوت: خیر وباشی.

(كَتَبْنَا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لَيْدٌ بَرُّوْا ءَايَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ) (٢٩) وهییا بو ته هاتی ئهی موحه ممهه کیتابهکا پیروژه مه بو ته ئینایه خواری، دا ئهو هزرین خو د ئایهتین وی دا بکهن، ودا کاری ب هیدایهتا وی بکهن، ودا خودانین عهقلین دورست وی ل بیرا خو بینن یا خودی فهرمان پی ل وان کری. (ص: ٢٩).

وئەف ئایهته ب کورتی هندێ دگههینن کو ئهو کهسی ریکا ئیسلامی بگرت ئهو بهرزه نابت وتوبشی بهخت رهشییی ژی نابت، چونکی ئهو ل سهر راسترین ری دچت، ئهو ریکا ههمی خیر وبهرهکهت بو مروقی تیدا ههی، ومفایین وی ییین دنیایی وئاخرهتی ب جه دئینت.

٣- ئهز موسلمانم چونکی ئیسلام بهرنامهیهکی پهروهردهیی یی پیکهاتی د ناڤ خو دا هل دگرت، بهرنامهیهکی ئارمانجا خو دکهته ههمی لایین کهسینییا مروقی ل سهر ئاستی کهسی، وههمی دهلیشهیین ژینی ل سهر ئاستی کومی. ل سهر ئاستی تاکهکهسی ئیسلامی بهرفرههترین بهرنامه ههیه کو ههمی لایین وی کهسینییی فهگرت یا ئهو ب خو فهگرت، لایین ئیمانی وعبادهتی وپهفتاری وجشاکي وعهقلی ونهفسی ولهشی ووژدانی وجوانی وزهوقی.. هتد، ووی دهوله مه ندرتین بهرنامهیی پهروهردهیی ههیه ژ لایین وان ئامیرهتان فه ییین ئهو د پهروهردهکرنا مروقی دا ب کار دئینت، ووی ب شیانتترین بهرنامه ژی ههیه ل سهر دورستکرنا باشتترین نمونهیی خیری یی مروف بشیت بگههتی.

و ل سهر ئاستی کۆمی ئیسلام جفاکی ل سهر تۆره ییتن بلند وئه خلاقیتن بالا پهره ورده دکهت ئەو تۆره ییتن په یوه ندییا مروقی د گهل برایی وی یی مروث بهر ب بلندترین دهره جان قه دهت.. و ب قی پهره ورده یی یا کو مروقی ب خو و جفاکا وی ژی قه دگرت ئیسلام خوشترین وره تترین ژینی یا کو مه د خالا دووی دا ئیشارهت پی دای ب جه- دئینت.

۴- ئەز موسلمانم چونکی په یاما ئیسلامی بهرژه و نه ندییتن مه ییتن دنیایی وئاخره تی ب جه دئینت، و خودی ئەف دینه نه هنارتیی به گهر ژ بهر هندی نه بت دا ئەو ل دنیایی وئاخره تی مه پی دلخۆش بکهت، وئه گهر ئەم ژ لایی هه لال وهرامی قه بهری خو بدهینه ئیسلامی دئ بینین کو خودی گه لهک تشت بو مه هه لال کرینه وئهو دکه قنه د خانه یا هه لالی دا، ووی هندهک تشت ل سهر مه هه رام کرینه وئهو دکه قنه د خانه یا هه رامی دا، وئه گهر ئەم هویر هه زرا خو د فله سه فیه یا هه لالی وهرامی دا بکهین، دئ بو مه باش ئاشکه را بت کو خودی خانه یا هه لالی هه می - بیی ئەم تشته کی هه لال ژی دهری یخین - بو ب جه ئینانا مفای مروقی بنده ست کریه، ووی تشته ک بو مه هه لال نه کریه به گهر خیرا مه ل سهر ئاستی تاکه که سی و جفاکی تیدا نه بت، و هکی بو نمونه: (کرین و فروتن، ژن ئینان وشو بکرن، زه کات، خوارنا پاقر..)، ههر وه سا وی خانه یا هه رامی هه می - بیی تشته کی هه رام ژی دهری یخین- بو هندی دانایه دا زیانی ژ مه دویر بکهت، ووی تشته ک ل سهر مه هه رام نه کریه به گهر ژ بهر هندی نه بت چونکی زیانا مه دیسا ل سهر ئاستی تاکه که سی و جفاکی تیدا هه یه، و نمونه ل سهر وی چه ندی: (ربا، غش، دزی، قومار، زنا، خوارنا گوشتی به رازی..).

۵- ئەز موسلمانم چونکی کورتییا په یاما ئیسلامی نه قه یه: (وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٧﴾) (الأنبياء: ۱۰۷) و مه تو ئەی موحه ممه د هه ما بو هندی بی هنارتی دا تو بو هه می چیکرییان ببیه ره حم دلوقانی. وئهو د نه فسیتن مه دا

هه می شیانین خیرئ د مه صلحه تا مروژی و جفاکی دا دبخته کاری، ئەو مه دکه ته دلوثانی بو حه یوانه تی و شینکاتی و هشکاتی ژبلی مروژی، ئەو ئیکا هند ژ مه چی دکه ت کو خه لک ژ خراییا مه بیته پاراستن، و بهرئ وان بمینته ل باشیا مه، ئەو قئ چه ندئ دکه ت د گه ل هه ر مروژه کئ موسلمان یئ ب دورستی د ئیسلامئ گه هشتی و پیگیری پی کری.. و بلا ئەم هه ر هه ر خۆ د وی جفاکی دا بکه ین یئ ئەف نمونه یئ مروژان لبنین سه ره کی یئن ئاها هی بن!

۶- ئەز موسلمانم چونکی پیگیریا ب ئیسلامئ ئەو ریکه یا مه دگه هینته رازیبونا خودئ و به حه شتئ ل رۆژا قیامه تی: (وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ) (آل عمران: ۸۵) وهه چیی دینه کی ژبلی ئیسلامئ داخواز بکه ت، ئەو دین ژ وی نایته قه بویلکرن، و ئەو ل ئاخره تی ژ زیانکارانه ئەوین پشک و بارین خۆ ژ ده ست داين.

(وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى)
 ﴿٣٨﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿٣٩﴾ قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى ﴿٤٠﴾ (طه: ۱۲۴-۱۲۶) وهه چیی پشت بده ته زکری من یئ ئەز ل بیرا وی دینم د دنیا یی دا ژینه کا ب زه حمه ت و بهرته نگ بو وی هه یه، و ل رۆژا قیامه تی ئەم دئ وی کۆره ژ دیتئ و ده لیلان راکه ینه شه. قیجا وی گو ت: خودایئ من بوچی ته ئەز کۆره راکرم، و ئەو ب خۆ د دنیا یی دا ئەز یی ب چا ف بووم. خودئ گو ته وی: من تو کۆره راکری، چونکی ئایه تی من یئن ئاشکه را بو ته هاتبوون، و ته پشتا خۆ دابووئ و باوه ری پی نه ئینابوو، قیجا کا چاوا د دنیا یی دا ته ئەو هیلابوون و هسا ئەفرو د ئاگری دا تو ژئ دئ ئییه هیلان.

ئهرئ و ما ئارمانجه کا بلندتر ژ رازیبونا خودئ هه یه؟

(وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ^ع) (التوبة: ۷۲) ورازیبوننهکا ژ نک خودی مهزنتره.

وما سه رکه فتنهک ژ هندی مهزنتر ههیه مروث بچته بههشتی؟

(فَمَنْ رُحِخَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ) (آل عمران: ۱۸۵) ځیجا ههچیئی خودایی وی قهدری وی بگرت وی ژ ناگری پژگار بکهت وبهته بههشتی نهو گههشته وی یا وی ځیای و ب سه رکهفت.

۷- نهز موسلمانم چونکی ئیسلام پهیقا عهسمانی یا دویماهییی یه، ووهحییا دویماهییی یه، ونهوه دینی زال ل سه ر هه می دینی (وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ^ط فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ^ع) (المائدة: ۴۸) ومه قورئان بو ته نهی موحه ممه د ئینا خواری، وهر تشته کی تیدا هه ی حهقییه ونهو شاهدهیییی ل سه ر راستگوویییا وان کیتابین بهری خو ددهت، وکو نهو ژ نک خودینه، ونهو ل سه ر وان یا حاکم وزال ونه مینه، ځیجا تو حوکی د ناځهرا وان دا ب وی بکه یا خودی بو ته د ځی قورئانی دا ئینایه خواری، وتو بهری خو ژ وی حهقییی وهر نه گپړه یا خودی فه رمان پی ل ته کری ودویکه فتنه دلچوون وعهده تین وان نهکه.

مهعنا: نهو دینهکه بو هه می دهم وهه می جهان ب کیر دئیت.

ودا کو نهو ل درځییا زه مانی ب ځی دهوری رابیت خودی نهو دهستیقه دان وگوهورینی پاراست (إِنَّا لَنَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ^ط) (الحجر: ۹) هندی نه مین مه قورئان یا ئینایه خواری، ونه م ب پاراستنا وی رادیین دا چو لی نه ئیته زیده کرن وچو ژئی کیم نهبت، وچو ژئی نه ئیته بهرزه کرن.

و د قی مه‌عنای دا دکتور (حسان حه‌تحووت) دی‌یژت: ((قیجا ده‌می نه‌و په‌یام پی‌که‌اتی یا خودی د ریکا گه‌له‌ک پی‌غه‌مبه‌راتی و پی‌غه‌مبه‌ران را هنارتی یی‌ن مه‌ نیاسین و یی‌ن مه‌ نه‌نیاسین ژی، و ده‌می وئ په‌یامی هه‌می عه‌ناصرین خو یی‌ن نه‌گر‌دای ب چو هه‌ریم و چو که‌س و چو ده‌مان قه‌ پی‌که‌اتین، و مرو‌قینی گه‌هشتی و ب کیر‌هاتی کو شی‌وه‌یی دویم‌اهی‌یی و پی‌زان‌ینی‌ن کو‌مکه‌ر و زال ل سه‌ر هه‌می کاروبارین به‌نیان د دنیا‌یی وئاخه‌تی دا وەرگرت، خودی پی‌غه‌مبه‌ری دویم‌اهی‌یی موحه‌ممه‌د -سلا‌ف لی‌ بن- ب قی په‌یماهی هنارت، و کیتابا خو‌قور‌نا پی‌روژ دای‌ی دا نه‌و وئ ب خو‌بگه‌هینته‌ خه‌لکی و ب سونه‌تا خو‌ت‌ه‌فسیر بکه‌ت، وناق‌ی دینی ئی‌سلام ل سه‌ر دانا...)).

۸- نه‌ز موسلمانم چونکی ئی‌سلام ب دو تش‌تان دئی‌ته ناسین:

أ- کو‌مه‌کا مه‌زن یا (ته‌وجیه‌اتان) تیدا هه‌یه، وئه‌ف (ته‌وجیه‌ه) ل سه‌ر هه‌می لای‌ن ژینی دبه‌لا‌ف کرینه، و هه‌ر بابه‌ته‌کی ئم وەرگرن یی بیر و باو‌ه‌ران بت یان عیبادت یان جفا‌کی یان ئابوری یان ره‌فتار یان په‌روه‌ده‌یی یان زانی‌ن بت.. ئم دب‌ینن ئی‌سلامی گه‌له‌ک (ته‌وجیه‌ات) ل دۆر هه‌نه.

ب- وئ‌ی‌سلامی هیزه‌کا عه‌جیب یا پالدانی تیدا هه‌یه، مرو‌قی پالدده‌ت کو پی‌گیریی ب وان ته‌وجیه‌اتان بکه‌ت و د ژینی دا بکه‌ته واقعه‌کی عه‌مه‌لی.

۹- نه‌ز موسلمانم چونکی ئی‌سلامی به‌رسقین ئاشکه‌را و تمام تیدا هه‌نه بو وان پس‌یارین عه‌قلی مرو‌قی موژیل دکهن ووی ده‌یلنه د حیه‌تیه‌کا مه‌زن دا نه‌گر هات ووی به‌رسفه‌کا دورست بو نه‌دیت، و نه‌و باشت‌رین به‌رسشان بو پس‌یارین (فطره‌تی) دده‌ت: کیه ئافرانده‌ری گه‌ردوونی وری‌قه‌به‌ری وئ؟ نه‌ز ژ کیه هاتیمه؟ و بو‌چی نه‌ز هاتیمه؟ و پستی مرنی دئ کیه‌چم؟

وئ‌ی‌سلام گه‌شت‌رین و هویر‌ترین و دورست‌ترین دیتنی بو مه‌سه‌لین هزری بو مه‌ پیش‌کیش دکه‌ت ل دۆر (مه‌زن‌ترین راستیی‌ن هه‌بوونی: راستیا ئافرانده‌ری،

پاستییا مروڤی، پاستییا گەردوونی، پاستییا ژینی ووی هەڤکییا تیدا هە،
وراستییا مرنی.

۱۰- ئەز موسلمانم چونکی مروڤ نەشیت بی دین بژیت، وەژمارەکا
دیروڤکنفیسان ئەوین ل دویف دیروکا مللەتان دگەریین، وئەو گەروکین ل دۆر
عەردی زفرین ل روژەهلەت وروژتاقایی شاهەدی ب قی چەندی ددەن، ودا بەری
خو بەدەینە ھندەک شاهەدیین وان:

(ئەلقاسمی) دیبژت: (ئەندەک ژ وان کەسین عەرد ب گەریانیین خو پیشای
وئەکوئین ل دۆر سەرۆبەری مللەتان کری دیبژن: دبت ئەم ھندەک وەلاتان بیین
شویرە یان زانین یان دەسەهلەت یان خان یان مروڤ یان دراڤ لی نەبن، یان
خەلکی وان ب مەدرەسە و جڤاتگە و جەپین یارییان دشارزا نەبن، بەلی زەلامەکی
باژیرەکی ڤالا ژ پەرستگەھان نەدیتیە کو خەلکی وی باژیری باوەری نەبت یان
ب نقیژ و عیبادەتی رانەبوو بن دا کو ئەو عیبادەت مفاہەکی بگەھیتنە وان یان
بەلایەکی ژ وان بەدەتە پاش).

ودیروڤکنفیس (بلۆتارک) دیبژت: (ال دریتییا زەمانی باژیرەکی بی پەرستگە
نەھاتییە دیتن، ئەگەر چ باژیریین بی کەلات وئاسیگە و قەسر و قوسویر یین ھاتینە
دیتن).

وفەیلەسووفی فرەنسی (برگسوون) دیبژت: (بەلکی ھندەک کوئمین مروڤان
ھاتین یان بیین ووان چو زانین وھۆنەر وفەلسەفە نەبن، بەلی چو کوئم نینن چو
دین نەبن).

و (عەققاد) دیبژت: (سەرۆپین دیروکێ پەسەنییا دینی د ھەمی لقینین
دیروکێ یین مەزن دا بنەجە دکەن، وکو نابت بو کەسەکی بیژت: باوەرییا دینی
تشتەکە جڤاک دشییت بەھاڤییت، و مروڤ دشییت خو ژ بی مەنەت بکەت).

و ب راستی ئەف دینه دینهکى ب تنى بوو وراستیيىن وی ئیک بوون،
 وتشتى نوی تیدا د گهل بۆرینا زهمانى هاتنا وان پیغه مبه رین نوی بوو یین
 ل دویف ئیک دهاتن دا بیرا وان لى بیننه فه، وتشتى د ناڤ دا وه رار دکر
 ب تنى ئەو لایى ته شریعی بوو ژى یى ل دویف بهر ژه وه ندی یین مروفان وگوهورینا
 سه روبه رى ژیارا وان دچت، وه هر ژ وى رۆژى وه ره یا خودى ئەف دینه تیدا بو
 مروفان هنارتى قى دینى چو ناڤ ل سه ر نه بوون ژبلى ئیسلامى: (هُوَ سَمْنُكُمُ
 الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ) (الحج: ۷۸) خودییه بهرى هنگى ناڤى هه وه کرییه موسلمان.

و ئەف دینه رۆژه کى ژ رۆژان ژ چیکرنا چو ملله تان نه بوویه و ئەو شوین دهستى
 چو جفاگان ژى نه بوویه، وهزرا چو حاکم و سولتانان ژ مروفان نه بوویه، به لکى
 ئەو به رى ونوکه ژى وه حبییه کا ژ نک خودى یه ئا فرانده ر و پئغه به رى قى گه ردوونى
 بو دهسته کا هلبژارتى ژ چیکریین خۆ.

۱۱- ئەز موسلمانم چونکى ئیسلام دینه که ره سه ناتى وه هه قده مییی د گهل
 ئیک کۆم دکهت.. ئەو ژ لایه کى قه ره و پيشالیین مه دگه هینته موحه ممه د
 پیغه مبه رى -سلاف لى بن-، به لکى ئەو وان دگه هینته ئاده مى وه همى
 پیغه مبه رین پشتى وی ژى هاتین -سلاف ل هه مییان بن-: (لَا تُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
 مِنْ رُسُلِهِ) (البقرة: ۱۸۵) ئەم جوداهییى نائیخینه د ناڤه را چو پیغه مبه رین وی
 دا.

و ئەقیه ئیکا هند ژ مه چى دکهت کو ئەم خۆ ب پیناسه یا خۆ سه رفه راز
 بینین و به رانه ر پیلین دژوار یین دخوازن قى پیناسه یى ژ بن بهن خورا گرین.. و
 ژ لایه کى دى قه ئەو دینه که د گهل ده مى ووه رارا وی ب رپقه دچت، و ل سه ر
 جفاکى یى قه کرییه وتشتین وى یین نوی فه دگرت.

۱۲- ئەز موسلمانم چونكى ئىسلام من ژ عەبدىنىيا ھەر تىشتەكى ھەي رزگار دكەت، ومن دكەتە عەبدى ئىكى ھىژاى عەبدىنىيى كو خودايى پاك وبلندە، وئەو سالۆخەتى قورئانى بۆ وى كەسى داناي يى خۆ ژ عەبدىنىيا خودى بلندتر دىبىت و ژ خەلەكا تەوھىدى دەر دكەت گەلەك يى بنەجە: (وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنْ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوَى بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿٣١﴾) (الحج: ۳۱) وھەچىيى تىشتەكى بۆ خودى بکەتە ھەقىشك، مەتەلا وى وەكى مەتەلا وىيە يى ژ عەسمانى كەفتى: قىيجا يان تەير دى وى قەپرەقىنن وپرت پرت كەن، يان ژى ھەربايەكى دژوار دى وى بەت وھاقتىتە جەھەكى دوير.

يەعنى: ئەو دى بتە پارىيەكى ب ساناهى بۆ خداوەندىن دى يىن ژ درەو، وئەو چەند ژىنەكا رەش ونەخۆشە ئەو مەرۆف دپۆرىنت يى دىتە بەنىيى عەبدىنىيا ئىكى دى (ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَبِكُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا) (الزمر: ۲۹) خودى مەتەلەك ب وى بەنى ئىنا يى كو ملكى ھندەك شرىكىن لىككەفتى بت، قىيجا ئەو د مەسەلا رازىكرنا وان دا حىبەتى بىمىنت، وبەنىيەكى دى يى زەلامەكى ب تنى بت، قىيجا ئەو بزانت كانى وى چ دقت وئەو وى رازى بکەت، ئەرى مەتەلا وان وەكى ئىكە؟

وئەقە ھنارتىيى موسلمانان بۆ رۆستەمى پەياما ئىسلامى د گۆتنا خۆ دا بۆ وى كورت دكەت دەمى دىيژتى: ((خودى ئەم ھنارتىنە دا ئەو ب مە ھەچىيى وى بقت ژ عەبدىنىيا بەنىيان دەرىختە عەبدىنىيا خودايى بەنىيان)).

۱۳- ئەز موسلمانم چونكى ئىسلام ئەو دىنە يى تىشتىن جۆت جۆتە د ناف خۆ دا دھەوينت، ئەو دىبايى وئاخرەتى پىكقە كۆم دكەت، ورحى و ماددەى، وتاكەكەسى وكۆمى، وملكىنىيا گشتى ويا تايبەت.. ھتد، وھەر تىشتەكى بارا خۆ د قابەكە ھەقسەنگ دا ھەيە، وھەر ئىكى ل دويف گرنگيا خۆ، وئەو دىنەكە -بۆ

نمونه- مه فیری هندئ دکهت ئەم بیژین: (رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً) (البقرة: ۲۰۱) یا ره‌ببی تو د دنیا‌یی وئاخه‌تئی دا خیرئ بده مه ههر وهسا ئەو دینه‌که وان تشتتین ماددی یێن مه بهر لئ بۆ مه ب جه- دئینت وئاره‌زۆیێن مه یێن رووحی ژئ.

۱۴- ئەز موسلمانم چونکی ئیسلام دینه‌کی جه‌ربان‌دییه.. و ل ده‌سپێکا هاتنا قئ دینی ده‌مئ موسلمانان ب جوانترین په‌نگی پێگیری پئ کری ئیسلامئ ده‌ورئ خو د ژینا وان دا ئینا، و سۆزا خو د گهل وان ب جه ئینا، له‌و ئەو بوونه چیتترین ده‌ستئ مروّقان، و قورئانا پیرۆز را‌دگه‌هینت (وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ) (الزخرف: ۴۴) ئەو قه‌در وه‌پایه‌که بۆ ته و ملله‌تئ ته. یه‌عنی: پێگیریا ب قئ دینی رێکا سه‌رفه‌رازی و سه‌ربلندیی یه، و ئەوه مه‌رته‌با مروّقی بلند دکهت..

و ب راستی ده‌مئ موسلمانان پێگیریه‌کا جوان پئ کری ئەو بوونه باشت‌ترین ملله‌ت بۆ مروّقان ده‌رکه‌فتین (كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ) (آل عمران: ۱۱۰) و ژ بهر قئ چه‌ندئ عومه‌رئ کورئ خه‌ططابی ئەف مه‌عنايه د په‌یشه‌کا جوان دا کۆم کر ده‌مئ گوئی: ((ئەم ملله‌ته‌کین خودئ ئەم ب ئیسلامئ سه‌رفه‌راز کرینه، و ههر جاره‌کا مه سه‌رفه‌رازییا خو ب تشته‌کی دی ژبلی ئیسلامئ داخواز کر خودئ دئ مه شه‌رمزار کهت)).

۱۵- ئەز موسلمانم چونکی ههر تشته‌کی د قئ گه‌ردوونا فره و به‌رد‌پای دا ژ چێکرییان خو ب ده‌ست خودئ قه به‌ردایه، و ل دویف وئ رێبازی دچت یئ خودئ بۆ دانای: (وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ) (آل عمران: ۸۳) و ئەف گه‌ردوونه ب مه‌زنییا خو قه و ب وان چێکرییێن خو قه یێن نه‌ئینه هژمارتن، د لقینه‌کا رێک‌خستی و رێک و پێک دا ب رێقه دچن (وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ) (یس: ۴۰) قئجا ئەگه‌ر ئەم رێکا خودایی خو بگرین

وخۆب دهست وی څه بهردهین لښینا مه ژی دئی د گهل لښینا ههمی گهردوونی یا
 ریککهفتی بت.. وئهگهر ئهم ب لایهکئی دی څه بچین ئهو لا چ بت لښینا مه دئی
 یا ههقدژ بت د گهل څی لښین ویزاڅا مهزن، وئهم دئی وهکی مروفهکئی غهریب بین
 یی کو دچته باژیرهکئی مهزن وئهو ب تنی چوبی ژ قانونیتن وی باژیری نهزانت،
 وپیگیریی پی نهکته.. څیجا تو بیژی ژینا وی چاوا دئی ب پښه چت؟ وتو بیژی
 نهفسیه تا وی دئی یا چاوا بت؟ وخه لک دئی چاوا بهرئ خو دهنئ؟

دا کو راستیا نفیژی بزاین

بهلکی گهلهک ژ ههوه ژ فئی گوتنا من عهجبیگرتهی بمینن دهمی ئەز بیژم:
بارا پتر ژ نفیژکه‌رین مه نفیژی ناکه‌ن! به‌لی.. نفیژی ناکه‌ن، هه‌ر چه‌نده ئەو
ب هه‌ره‌کین نفیژی رادبن، فاتحی دخوینن ودچنه رکووعی وسوجوودی وته‌حییاتی
ژی دخوینن وسلافا ملان فه‌دده‌ن، و د گهل هندئ ژ نفیژی ناکه‌ن، ودا هوی
باوه‌ر بکه‌ن کو ئەو نفیژا گه‌لهک ژ مه نوکه‌ دکه‌ن ب دورستی نه ئەو نفیژه یا
ژ هه‌ژی کو بۆ خودی بیته‌کرن، وئ راستیی ل بیرا خو بینن یا که‌سه‌ک ژ مه
(مخابن) نه‌شیت حاشاتییی لی بکه‌ت ئەو ژی ئەفه‌یه کو کارکنا ئیک ژ مه بۆ
نفیژی چاریکا وئ کارکرنی نینه یا ئەو پی رادبت ده‌می دئیته‌ داخوازکرن دا
(موقابه‌لا) مودیره‌کی یان وه‌زیره‌کی بکه‌ت، هه‌ر ئیک ژ مه ئەگه‌ر بیژنی: سه‌عت
هنده‌ دئ چیه‌ نک فلان به‌رپرسي وه‌نده‌ ده‌قیقه‌یان تو دئ مینیه‌ ل نک وی، هزرا
وی ژ هه‌می لایان فه‌ دئ موژیل بت، ئەری ئەز چ بکه‌مه‌ به‌ر خو؟ چاوا
ل به‌رانبه‌ر وی راوه‌ستم؟ چ بیژمی؟ چ ئەده‌ب وتۆره‌یان د گهل ب کار بینم؟
وه‌تد.. ژ فان پسپارین ئەو ژ خو دکه‌ت، وده‌می ئەو رادبت دا نفیژی بکه‌ت، هه‌ر
چه‌نده‌ وی باوه‌ری هه‌یه‌ ژی کو ئەو د نفیژی دا یی به‌رانبه‌ر خودی مه‌لکی هه‌می
مه‌لکان رادوست ژی، به‌لی د گهل هندئ ژی ئەو به‌ری هنگی پسپاری ژ خو
ناکه‌ت ئەری چاوا ئەز به‌رانبه‌ر وی راوه‌ستم و چ بیژم؟

نفیژا مه‌ هنده‌ک هه‌ره‌که‌نه‌ رپوون وروینشتن ئەم له‌شی دکه‌ین، وه‌نده‌ک
گوتنن ئەم ب ده‌قی دیترین وه‌دگێپین، به‌لی گرفتاری ئەوه‌ ئەم وه‌سا یین د نفیژی
گه‌هشتین کو هه‌ما ئەو هنده‌ک هه‌ره‌که‌ وگوتن ب تنینه‌، و مه‌ ژ بیرا خو بریه‌ کو
ئه‌ف گوتن وحه‌ره‌که‌ بۆ نفیژی وه‌کی له‌شیننه‌ بۆ مرو‌فی و خوشووعه‌ ئەو رح یا نفیژ

پي دڙيت، وکھنگي ههوه ديتييه مرؤڤهک ب لهشي ب تني بيته مرؤڤ، يان چاوا ههوه دڙيت نقیڙهکا بي رح هوبن بکھن ودهرگههين عهسماني بو څهبن؟

خودايي مهزن فرماني ل پيغه مبهري خو موحه ممهدي -سلاف لي بن- دکهت وديڙتي: (وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا) (طه: ۱۳۲) يه عني: تو -هي موحه ممهدي- فرمانا ب نقیڙي ل مرؤڤين خو بکه، ويپنا خو ل سهر کرنا وي فرهه بکه، وصهرا ل سهر کرنا نقیڙي هندي دگههينت کو نقیڙ د حهقيقهتا خو دا نه ههما نهو حهرهکونه يين هم د سي چار دهقيقهيهکان دا دکهين، چونکي نهگهر نقیڙ ههما بهس هنده بت چو صهرا هوسا ل سهر پي نهڙيت، ما کي ههيه نهڙيت سي چار دهقيقهيهکا تهحه ممولي بکهت حهتا نقیڙهکي بکهت؟

راستييا نقیڙي -نهوا خودي ژ مه دڙيت کو هم پي رابيبن- د دو تشتان دا مخابن نهو ههر دو تشت نوکه د نقیڙين گلهک ژ مه دا نهماينه، نهو ههر دو تشت څي نهځه نه:

بي ټيکي: پهيوهندي ب نقیڙي ب خو څه ههيه دهمي هم ب کرنا نقیڙي راديبين، ومهخسهدا مه پي خوشووع وئامادهبونو دلييه.

بي دووي: پهيوهندي ب وان نهخلاق ورهفتاران څه ههيه يين کو پيتقييه نقیڙ ل نک خوداني پهيدا بکهت حهتا نهو ژ مرؤڤي نهنقیڙکهر جودا بت.

ومه دڙيت ل څيري چهندهکي ب بهر فرهي ل دور څان ههر دو مهسهلان باخين.

مهسهلا خوشووع وئامادهبونو دلي د نقیڙي دا:

دهمي ته دڙيت نقیڙي بکهي بهري ههر تشتهکي دهسنقيڙا خو دي شوي، ودهسنقيڙ شوېشتن رهنهگهکي خو پاڅر کرنا (ظاهري) يه، پاشي دي جلکهکي پاڅر کهيه بهر خو، و ل سهر جههکي پاڅر راوهستي.. نهڅ ههمي پاڅرييه دڙيت ټيکا

هند ژ ته چي بکته کو تو دلې خو ژي پاڅر بکهی، چونکی گویز -بو نمونه-
 نه گرب سهر څه چهند یا جوان وبهرکفتی ژي بت مروث دهاڅیت دهمی دبیت
 کاکلکا وی یا رزیبه!

بهري تول بهرانهر خودی رادوستی دلې خو ژ ههمی قریژا دنیایي پاڅر بکه،
 وگاڅا ته قهستا مزگهفتی کر ل بهر دهرگههی دنیایي ل جهی نه عالان بهیله،
 د گهل خو نه به ژور نه گرب ته بڅیت نفیژه کا ب خوشووع بکهی، ودهمی تو
 ل بهرانهر خودی رادوستی وبهري تو بیژي: (الله اکبر) ل بیرا خو بیننه څه کو تو
 یی ل بهرانهر نیکی وها رادوستی چو تشت ل بهر نایینه څه شارتن نه یین
 ناشکرا وسهرڅه ونه یین څه شارتي ونه یینی، وخودی بهري نهو بهري خو بدته
 شکلی ته نهو بهري خو دده ته دلې ته، ونه گرب تو خهلکی ههمی بی ب ږهنگ
 ورویوی خو د سهردا بهی تو نه شی خودی -حاشا- د سهردا بهی، چونکی نهو
 (عالم الغیب والشهادة)یه، څیجا ته ټیمانته (نیخلاص).

وئیکه مین په یف تو پی داخلی نفیژی دبی (الله اکبر)، و (الله اکبر) وهکی
 ناشکرا مهنا وی نهو: خودی مهزنتره ژ ههر تشته کی دی یی ههبت، ونه ف
 گوتنا تو دیژي ویی دچی د نفیژی دا، و ژ ههر گوتنه کا دی پتر تو دوباره
 دکهی، ناچی بت ههما گوتنه ک بت تو ب دهقی ب تنی بیژي، بهلکی دڅیت نهو
 دستووره ک بت تو ژینا خو ل سهر ب ږنه بهی، نه بیژي: (الله اکبر) ونهو ب خو
 عه شیرت یان مللهت یان مسته کا ناخی یان تیرکه کی پاران یان حزب وبیر
 وبوچوونه ک ل بهر دلې ته ژ خودی مهزنتر بت، خودی ب گوتنا دهقی نایته
 خاپاندن، د نفیژی دا بیژی: تو ژ ههر تشته کی مهزنتری، وگاڅا ته سلافا ملان
 څه دا وتو چوویه بهر دکانا خو دهره مه ک ل نک ته ژ خودی مهزنتر بت، تو سه د
 حيله وحوالان ل خهلکی بکهی دا دهره مه کی زیده بگه هته!!

د نقيښتې دا بېژنې: (الله اکبر) پاشي گاځا شريعه تې خودې بۆ ناستهنگ
د ړيکا مه صلحه ته کا ته يا شه خصي يان عه شيره تې يان ملله تې دا تو رابي
شريعه تې د بهر پيښان فهدې و ل ديواړي بدهي..

(الله اکبر) دقيت کربار بت د ژينا ته دا بهري ئهو گوتهنگ بت د نقيښا خو دا
تو دوباره کېي.

وده مي تو ملي خو ب ملي برايېن خو يېن موسلمان فهدنه ي، و د گهل وان
بهري خو ددهيه ئيک قبيلې، و ب ئيک نه زماني د گهل خودې دناخي دقيت ئه ف
چهنده بيرا ته ل وي (ئیکه تي) يې بيننه فه يا ئه ف دينه ژ ته دخوازت، ئهو
ئیکه تييا ئعترافي ب جودايييا رهنګ وړوي وئ زماني نه که ت، هوين هه مي فه قير
وزه نګين، مه زن وچويک، ماقويل ونه ماقويل، بهرانبهر خودې وهکي ئيکن، يې
باشتر ئهو ه يې ب ته قوا تر بت.

وخواندا سوورده تا (الفاتحه) ودوباره کرنا وي د هه مي رکاهه تين نقيښتې دا يا
خالي نينه ژ حکمه تې، ب ناقي خودې دې ده ست پې کېي، کيژ خودايي؟ ئه وي
ئيک ژ ناقين وي (الرحمن) ويې دي (الرحيم)، ئه ف هه ردو ناقين وي دقيت
بيرا ته ل ره حمې بيننه فه، ئهو ره حما ئيسلام پې هاتي، خودې دشيا بيژت: (بسم
الله الجبار المنتقم) يان (بسم الله القوى العزيز)، به لي نه.. ره حم بهري هه ر
تشته کي دئيت، و ب ره حمې عهد وعه سمان دئينه راگرتن.

ووه سا دې پيدا چي.. هه تا دګه هيه گوته نا خودې (إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ
نَسْتَعِينُ) يا ره بي ئم عه دينييا ته ب تنې دګه ين، وداخوازا هاريکاريي
ژ ته ب تنې دګه ين، وئهو که س يې راستگو نابت د گهل خودې ئه وي د نقيښتې دا
قي ناخفتنې بيژت، وپشتي ژ نقيښتې خلاص دبت هه وا وګازيېن وي ژ قه بره کي
بن، يان هيقي ورجايېن وي ژ مرييه کي بن، يان قيان وګوه دارييا وي بۆ هزر

ومعهدهء وبوچوونه کئی بن، عیبادہ تی مه هه می ب گوئن وکریار دقیت بو خودی ب تنی بت، ئەگەر نه.. خودی چو مننەت ب نقیژا مه نابت.

وېشتی ژ خواندنې خلاس دبت و د گهل گازییا ههروهه زیندی (الله اکبر) ئەو دئ خو چه مینت، بهژنا خو.. پاشی ئەنییا خو دئ دانته عهردی، ب قه درترین جه د لهشی دا دئ دانته ناخی و ته سبیحا خودایی خو یی بلندتر کهت (سبحان ربی العظیم، سبحان ربی الاعلی) پاکي وبلندی وپیروزی بو خودایی من بن، ئەو خودایی ژ ههه تشته کی بلندتر ومه زتر، ئەو خودایی ئەم ب عهبدینییا وی ژ ههه کهسه کی دی بی منەت دبیین.

وېشتی ئەو بو خواندنا ته حیياتی دروینت ئەو د قی خواندنې دا بهیعتا خو د گهل خودی نوی دکه ته شه ده می په یفا شه هاده تی دوباره دکهت وپیرا خو ل وی پیغه مبهری دئینته شه یی خودی ب ریکا وی ئەف خیره گه هاندیی و صه لات و سه لامان دده ته سه ر.. پاشی ب سلاقی ئەو سلافا ئاشتی و ته ناھی وره حما خودی د ناف خو دا هل دگرت (السلام علیکم ورحمه الله) دزقرته دنیا یی شه پشتی چه ند ده لیقه یه کان د عاله ما روو حی دا بهر ب مه له کووتا خودی شه بلند بووی.

ئەفه خوشووعا د نقیژی دا، و تشتی دووی یی کو پیتقییه نقیژ ل نک خودانی پهیدا بکهت ئەو (ته شیره) یا نقیژ ل نک نقیژ کهری ده یلت هه تا ئەو پی ژ خه لکی دی جودا بیت، یان بلا بیژین: ئەو کارتی کر نه یا نقیژ ل خودانی دکهت کو بو بته نیشان، وه کی د ئایه ته کا قورئانی دا هاتی: (وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ) (العنکبوت: ٤٥) توب کرنا نقیژی رابییه، هندی نقیژه بهری خودانی ژ تشتی فه حش و کریت دده ته پاش، و سه حابییی پیغه مبهری -سلاش لی بن- عهبدللاهی کو ری عه بیاسی ده می ئەف ئایه ته دخواند دگوت: " فمن لم تأمره صلاته بالمعروف وتنهه عن المنکر، لم یزدد بصلاته من

الله إلا بعداً - ههچییی نقیژا وی بهری وی نهدهته باشییی وی ژ خرابییی دویر
 نهکەت، ئەو ب نقیژا خو پتر ژ خودی دویر دکەفت .
 یهعنی: ئەگەر نقیژا وی نه ئەو نقیژ بت یا کاری د وی بکەت کو وی بکەته
 مروژهکی خیرخواز و دویر ژ خرابییی، ئەو وی نقیژا چو فایده ل وی نهکرییه، و
 ل شوینا کو ئەو نقیژ وی نیزیکی خودی بکەت ئەو وی پتر ژ خودی دویر دکەت،
 ووی موستهحهقی عهز ابا خودی دکەت.

دا کورده مه زانا نهف ساله وهکی یا ههر سال نهبت^(۱)

یا بۆ مه بوویه عهدهت ههر جارهکا رهمه زانی کارێ خۆ کر، دا ب میتفانداری
ب سهر مه دا بیت، وهیشتا ئه وه نهگههشتیه بهر ده رین مه، تشتی بهری
ههمیهی - وپتر ژ ههمیهی - ئهم هزین خۆ تیدا دکهین ئه وه کانی ئهم سفرا خۆ
ل قی ههیهی دێ چاوا بهرهههف کهین، وشیف وپاشیقین خۆ دێ چاوا ب خهمل
ئیخین..

بهری رهمه زان بگههته مه ئهم بهریکین خۆ بۆ شه دکهین، وهیشتا مه
دهرگههین خۆ بۆ شه نه کرین ئهم (مهطبهخین) خۆ بۆ ئاماده دکهین، ههر وهکی
رهمه زان ههیها خزمهتکرنا زکییه وچو ددی نه!

و ل وی دهمی ئهم بهریکین خۆ بۆ رهمه زانی شه دکهین دا تاما دهقین مه
خوشتەر لی بیت گهلهک ژ مه هندی ژێ دئیت چاقین خۆ بۆ شه دکهن، بهرههقییا
خۆ دکهن دا بشین ب رهنگهکی شامل و تمام دویچوون وموتابهعا وی درامای
بکهن یا شهیتانی ناگرێ وی گهش کری.. ههر وهکی رهمه زان ههیها چاقلرکرنیه
وچو ددی نه!

وههر جارهکا رهمه زان دگههته مه مایکرفوون ل سهر مینه بهرین مزگهفت
وده زگههین راگههاندنێ بۆ وان گوتهین سهد جار دوبارهکی وهزار جار قهجوی دئینه

(۱) بۆ بهرههفکرنا قی بابهتی مفایهکی زیده مه ژ نامیلکا (الذین لم یولدوا
بعد) وهرگرییه، یا (د. أحمد خیری العمری)، چاپا ئیکێ ۱۴۲۶ ک
۲۰۰۵ ز دار الفکر، دمشق.

چکلاندن، ژ ئنیه تئى وحتا تو دگههيه دانا فتران.. هەر وهكى ئەفه جارا ئىكئيه
خەلك رۆژبيان دگرت!

قئيجا دئى بينى ههيقا رهمهزانى ب هاتنا خو ب سەر بهريكين مه دا دگرت
وخالى دكهت، و ب سەر دهقين مه دا دگرت وتري دكهت، د بهر چاقين مه را
دبورت بئى وان ژ بهريخودانا ديمهين نه ژ ههژى بگرت، و د بهر گوھين مه را
دچت ووان بو گوهدانا گوتهين سهباره فهدكهت.. و د گهل قئى ههميبي رهمهزان
دئيت ودچت بئى ئەو نئيزيكي دلين مه ببت، هەر وهكى چو رهمهزان ب سەر مه
دا نههاتين!

رهمهزان دئيت.. ودهمى ئەو دئيت تو دئى بينى خو خودانين گونههين مهزن
ژى ههز دكهن خو بگوھورن، ووهك (أمر الواقع) ئەو خو ب رپزين توبهداران را
دگههين، ب رۆژى خو برسى وتيھنى دكهن، و ب شهقئ نقئژ و تەراويحان دكهن..
بهلى د گهل هندى ژى دهمى رهمهزان ژ وان دبورت دئى بيئى هەر وهكى وان چو
رهمهزان نهنياسينه!

د گهل سفرين مهزن بين گهلهك ژ مه ل مهغرهبييتن رهمهزانى ب رپز دكهن،
و د گهل وئ بهرسوژا نهخوش يا پشتى هنگى دئيه وان، د گهل وئ سالنامهيا
هجري يا ئەو بو دهمى سيھ رۆژان ب تنى ب ديوارى خو فە دهلاويسن، وههيقهكا
ب تنى لى ئاگههدار دبن، و د گهل وان وهزين ئەو ههيقهكئ گوھين خو ژى تئى
دكهن.. گاڤا رهمهزان ژ ناف وان بار دكهت تو چو شوينوارين قئى ههيقئى ل نك
وان نابيني.

هيشتا بيھنا رهمهزانى ژ وان دویر نهكهفتى، وپشتى فتارا رۆژا دويماهيى
ژ رهمهزانى، دئى بينى ئيك ژ وان جارهكا دى ل وئ پهيمانى دزقتهقه يا بهرى
هنگى وى د گهل شهيتانى گرتداى، هەر وهكى رهمهزانى بهرى هنگى ئەو
پيگاقهكا ب تنى ژى نئيزيكي خودى نهكرى، هەر وهكى وى رۆژهكا ب تنى ژى

بهري هنگي دهست نه دايره وي وهريسي يي بو وي هاتييه داهيلان دا نهو پي ژ كه ندالي دنيايي بيته هلدان و بهر ب ميژگا ئاخره تي شه بيته هلكيشان.. لهو جاره كا دي بيژين: هر وهكي رهمه زان هاتي وچووي بيي نهو نيزيكي دليين مه بيت!

د ناش مه دا هندهك هه نه دهسي رهمه زان نيزيكي وان دبت نهو ههست ب بيته نكيي دكهن، و ب دهقي -يان د گهل خو- ديژن: سيه- رور! كهنگي دي خلاس بن؟! بهلي پشتي رهمه زان دگه هته وان وهرمارتنا ژوردانكي دهست پي دكهت.. تشتي ژ هه ميبي پتر نهو لي ئاگه هدار دبن بورينا ده مييه، نهو دهسي بهري هنگي د بهر وان را دبوري بيي وان ئاگه ه ژي ههبت يان خو لي هشار كهن، بهري وان دي مينته لي، ده قيقه ده قيقه دي هژمييرن وگاځ گاځ دي حسيب كهن، حه تا هند دبين هژمارا گه هشته دويماهيي.. وهنگي نهو وهم پي كفه دي بيژين: نهف ساله چو زوي رهمه زان خلاس!

وهو ب خو رهمه زان نهف ساله ژي وهكي هر سال چوو، وهف هه يقه يا نهم ديژيني: رهمه زان وهكي هر هه يقه كا دي چوو، نه زويتر ونه درهنگتر، پا بوچي هر سال رهمه زاني نهف قئ گوتني ديژين؟ بوچي ل رهمه زاني نهف هنده ب بورينا دهسي ده سيين، وهو ل بهر مه زوي دچت؟

نه ها نهفه نهو دهرسا مه زنه يا رهمه زاني دقيت نيشا مه بدهت، ومه دقيت نهف هه وه لي هشار بكهين، وهگهر رهمه زان قئ دهرسي ب تني نيشا مه بدهت نهو تي را هندي ههيه كو قئ رهمه زانا مه وه لي بكهت كو وهكي چو رهمه زانيين بورين نهبت.

رورژين عه مري من.. ويين عه مري ته زي.. وهكي رورژين قئ هه يقينه، دهسي تول سهري بهري خو دهدي دي بيژي: چهند دريژن! وگاځا ته هژمارتنا ژوردانكي دهست پي كر، وته ريكا خو د گهل دا ري ژ نوي تو دي پي حه سيبي كاني نهو

چهند خوش یټن دېورن، ل دهسپټکې ته ټاگهه ژ بۆرینا وان یا ب لهز نابت، بهلې گاڅا هه تاش زهرک د رۆژا ژبیی ته ئالیا، وتو گه هشتیه ئیقارا خو یا درهنگ هنگی ژ نوی ب طان وتی څه تو دی بیژی: چو زوی عه مرئ من بۆری!

بینه سهر هزرا خو هنگی خوزیا ته یا مهزن دی چ بت؟ وپه شیمانییا ته دی ژ چ بت؟

یا ژ من څه خوزیا وی دی ټهو بت وی سهر ژ نوی رۆژین خو دهست پی کرپان، دا وی زانیا کانې چاوا ټهو دی وان بۆرینت، په شیمانییا وی دی ژ وی ده می بت پی ژ وی چووی بیی ټهو ټاگهه ژئ هه بت.

رهمه زانا ټهف ساله ټه گهر ته بقیټ وهکی رهمه زانا بۆری نه بت، بلا ټهو ب هاتن وچوونا خو وی قفلا ئاسې څه که ت ټه ل سهر دلې خو دانای، ټهو قفلا خهم وکه سهرین ژینی ل سهر دانای، خه ما ل سهر بۆریی تری وهستیان، وکه سهر ژ پاشه رۆژا مژ وموران تی ئالیای وتاری کری.. ل وی ده می خه لک بهر بکین خو بۆ رهمه زانی څه دکهن، تو دلې خو بۆ څه که، دا وهختی ټهو دمینت پاشی دچت ته دهوله مه ند بکه ت نه کو دل ب که سهره کی دهست څالا!

* * *

ب چاڅی بازار و بازرگانیی ټه گهر ټهم بهرې خو بدهینه رهمه زانی دی بینین ټهو باشتین (مهوسمه) بۆ وی مروڅی بی بقیټ سهرمالی خو زیده بکه ت، وفایدی خو سی قات وچار قات لی بکه ت.

مروڅه کی بازرگان ټه گهر تو بیژیی: ل څلان سویکی (صه فقهیه کا تجاری) یا هه ی هه چیی پی رابیت ههر دیناره کی دهه بۆ پیڅه دئین، وهنده ک جارن فایده پتر لی دئیت، هه تا کو فایدی ئیک دیناری دگه هته هه فت سه دی به لکی پتر ژی.

هنگی ههلویستی وی دئی چ بت؟

ئهگهر تو چوویه دکانهکئی دا تشتهکی بو خو بکری، وته دیت دکانداری گهلهک کهیفا خو ب ته ئینا، جههکئی خوش بو ته چیکر دا لی روینییه خوار، وئهو تشتی ته دقیت ب بهایهکئی ئهرزانتەر ژ سویکی دا ته، و د سهر را دیارییهک ژی پیشکیشی ته کر.

هنگی ههلویستی ته دئی چ بت؟

مرۆقهکئی ته نه نیاست ئهگهر تو دیتی وپوتهیهکئی زیده ب ته کر، تو بریه نک خو وقه درئی ته گهلهک گرت، وداخواز ژ ته کر کو په یوندهییتن خو د گهل ته ب هیز بیخت، وته ب نک خو قه بکیشته دا تو حهز ژئ بکهی، بهرانبهر قئی (تههروفا) وی یا (جهذاب) ههلویستی ته دئی چ بت؟

وبهری تو بهرسقئی بدهی دئی بیژمه ته: مه ته لا ره مه زانی ژی یا ب قئی پهنگیه.. ل وی دهمی ژ بهر هاتنا هه یفا ره مه زانی ل عهردی گرانی دکهفته سویکا به نییان، و بازرگان کهیسا خو ل خه لکی دبینن دا بهریکین وان داقوتن، ل سویکا خیران ل عهسمانی (تههزیلاته کا مهزن) دئیه راگه هاندن.. دهرگههی ژبیرنا گونه هان دئیه شه کرن، و ته رازییا زیده کرنا خیران دئیه گرانکرن، پیکا به حه شتی دئیه خوشکرن و ب ساناهی کرن، و دهرگه هین جهه نه می دئیه دائیخستن، وئهوی کاری باش یی بچویک ئهگهر ل قئی هه یقی بیته کرن، ئه و ل نک خودی گهلهک مه زنتر لی دئیت ژ وی کاری باش یی مه زن ئهگهر هات وئهو ل هه یقه کا دی ژبلی ره مه زانی بیته کرن.

وئهگهر عهدهت ئه و بت ههر جاره کا تو دکه قیه ناف بازاره کئی دا کپرن و فروتنی بو خو بکهی، وپشتی تو ب کاری خو رادیی و ژ سویکی دهر دکه قی، دئی بهری خو دهیی کانئ ئه و فایدی تو پی ژ بازاری دهر دکه فتی چیه؟ وکانئ قئی بازرگانییی چ ل ته زیده کرییه؟

مه‌عنا: ده‌مى ھيژ تول بازارى تو حسيبا خو يا ب دورستى ناكهى، چونكى شهرت ئهو فايديه يى پشتي دهركهفتنا ژ بازارى بو ته دمينت، وشهرت ئهو سهرماله يى پشتي ب دويماهى هاتنا (صه‌فقى) ل ته زنده دبت..

وئ‌ه‌گهر ئهم ب څى چاڅى و ب څى حسيبى به‌رى خو بدهينه رهمه‌زانى، دى بو مه ديار بت كو رهمه‌زان بو رهمه‌زانى ب خو نينه، رهمه‌زان بو وان يازده هه‌يشانه يين پشتي رهمه‌زانى دئين.

ده‌مى تو ژ رهمه‌زانى دهركهڅى، وتول بهر قوديكى رادوهستى دا كارى خو بو جه‌ړنى بكهى، گاڅا چاڅين ته ب گهرده‌نا ته كهفتن، پيچه‌كى راوهسته وڅى پسپارى ژ خو بكه:

- ئه‌رى ل څى هه‌يشا بو‌رى من ئيكا هند كريبه كو ئه‌ف گهرده‌نا من ژ ناگرى بېته نازاكرن؟

وپشتي رهمه‌زان كارى خو دكه‌ت و ژ ناڅ مه بار دكه‌ت، به‌رى خو بدى كانى څى هه‌يشى گوهرينه‌ك ب سهر ته دا ئينايه يان نه؟

حسيبى د گهل خو بكه.. ئه‌رى ته فايديه‌ك بو خو ژ وى (ته‌نزىلاتا مه‌زن) ديت يا كول رهمه‌زانى تو گه‌هشتيى يان نه؟

ئ‌ه‌گهر به‌رسڅا ته بو څان پسپاران (نه) بت، لى بگه‌ړيى كانى خه‌له‌تى وخه‌له‌ل د كيڅه دا هه‌يه، چونكى مروڅى بازركان ده‌مى بى فايده ژ بازارى دهركه‌فت، ئهو خه‌له‌تبييه‌كا وى هه‌يه!

د سالى دا ل هه‌يشه‌كا ب تنى ئه‌ف رهنه‌گه (ته‌نزىلاته) ل بازارا خيران دئيه‌ راگه‌هاندن، ئهو كه‌سى بڅيت دشيت تيرا ساله‌كى سهرمالى خو تيدا زنده بكه‌ت، وهه‌مى رهنه‌گين هاريكاريى زى بو فايده‌كرنى ل څى مه‌وسمى دئينه پيشكيش كرن.. شه‌يتان دئينه گرېدان، دهرگه‌هين جه‌هنه‌مى دئينه‌گرتن، ويين به‌حه‌شتى دئينه

څه کړن، چو (تښوېش) ل سهر ته نايټه کړن، ټيک خپرا تو بکهي دهه قات وسه د قات دټيټه مه زکړن هتا دگه هته حه ف سده قاتيبي...

هه يڅه کا ب تنټيه نه گهر ته نهو بو خو ب دهليڅه زاني وباش (ئستغلال) کر بهري نهو وهکي به فرال بهر تاڅي بحه ليټ و ژ ناڅ دهستي ته دهرکه فټ، تو دئ يي سهر فايده بي، و نه گهر نهو ژ ته بوړي و ژ دهست ته دهرکه فټ فايدي ته ناکه ت تو بيټي: بلا بو ساله کا دي بت، چونکي که سي که فالت نه دايه ته کو هتا ساله کا دي تو دئ ميني، هر پښ خو بکه رهمه زانا پار چهند کهس وهکي ته دساخ وساخلم بوون، څي رهمه زاني د ه فته را وان يا هاتييه پيچان وبه لگي وان يي هاتييه وهر يان، ونوکه نهو ل بن سي به را دو کيليان يي هاتييه رازانند؟

نه دويره گه لهک ژ وان ته خسي رپيا خو ل رهمه زانا پار ب هندئ پني کر بت کو ساله کا دي نهو دئ به دهل څه کهن، به لي گاڅا رهمه زان هاتي ب وان را نه گه هشت، چونکي وان دهست ب وهغه را خو يا دوير کړبو.

رهمه زان دهليڅه يه کا مه زنه، مهوسمه کي مه زنه، زوي دبورت، لهو زوي خو څپرا بگه هينه، نه گهر نه دهست څالا و دل ب که سهر تو دئ څي دهر ياس بي!

* * *

راسته رهمه زان هه يڅا روژيگر تنټيه وهکي نه م دزاني، به لي تشتي بهر چاڅ يي نه م د رهمه زاني دا دبنين - ژبلي روژيگر تنټي - نڅيڅه.. رهمه زان ده مي دټي نهو گه لهک که سي نه نڅيڅه ر ژ مه پال ددهت کو نهو دهست ب کرنا نڅيڅان بکهن، مه عنا: رهمه زان ب رهنه گه کي نه ټيک سهر مه ب لايي نڅيڅي څه دکيشت وگه لهک گونه هکاران ژ مه نهو ين يازده هه يڅان ژ سالي دوير ژ نڅيڅي ونڅيڅه ران دژين ب نک نڅيڅي څه پال ددهت..

گاڅا دټه رهمه زان ودهر گه ه ي لي بوري نا ژ گونه هان دټيټه ل تاقرن، نهو گونه هکار څي هه يڅي بو خو ب دهليڅه دزان دا کو (عه دادي) هژمارتنا گونه هين

خو (صفر) بکهن.. وئیکه مین تشتی ئهو هزری تیدا دکهن د گهل هاتنا هه یفا ره مه زانی گرتنا پوژیا نه، و ژ بهر وی (جهووی) پوژیگرتنی یی رووحی یی د قی هه یفی دا ل هه می جهان به لاف دبت، ئهو ئیه تا پوژیگرتنی دئین و دخوازن دهلیفی ژ دهست خو نه کهن، و گاڤا ره مه زان دئیت وئهو خو دبین پوژیگر وحه تا خیرا وان یا تمام بت وزهحه تا وان د بهر ئافی دا نه چت -وهکی ئهو هزر دکهن- دئ بینی ئهو هندهک پیگاڤین دی ژی بهر ب خودایی خو څه دچن..

جلک و سهروبهری وان دئیته گوهارتن، رهفتارا وان -حه تا حه ددهکی- دئیته قهیدکرن، وکاری وان ژ یی بهری دئیته جوداکرن، و تشتی مه دڤیت ل قیری بیژن ئه شهیه: ئهو گونه هکار ئیه تا نفیژکرنی ژی دئین، بو هندی دا پوژییین وان د بهطال نه بن وزهحه تا وان د بهر ئافی دا نه چت!

و د گهل قی هزرا ساده یا ئهو دکهن، بهلی ئهو هزر حه تا حه ددهکی مه زن یا ژ راستییی قالا نینه، چونکی ب راستی ههر کارهکی ههبت -نه ب تنی پوژی- بیی کرنا نفیژان یی خرشه! لهو دئ بینی خو ئهو کهسین ژ بی خیره تی یان خه مساری دوبر ژ نفیژ دژین، گاڤا خو بهرانه ر قی راستییی دبین و دلی خو دبه نه لیپورینی، گاڤا دلین خو بو ره مه زانی شه دکهن، د گهل پوژیگرتنی دهست ب کرنا نفیژان ژی دکهن، وئهو ب قی رهنگی عه مه لی رادگه هین کو بیی نفیژ چو کار دمفادار نابن.. وئهف (تقرارا وان یا عه مه لی) یا ره مه زان ب رهنگه کی نه یی ئیکسه ر ژ وان چی دکهت ئیکا هند ژ وان چی دکهت ههر ئیک ژ وان د قی هه یفی دا -ژ بهر پوژیی- کیم کیم پینج سهد رکاهه تین نفیژی بکته.. پینج سهد رکاههت یه عنی هزار سوجه.

وبلا پیچه کی د گهل قی هژماری راوهستین..

دهمی تو د هه یفه کی دا هزار جاران ئه نییا خو -کو ب بهاترین ئه نداهه د لهشی دا- بو خودی ددانییه عهردی، دهمی تو د هه یفه کی دا هزار جاران

ژ بلندییا خو دئییه خواری و خو بو وی دچه مینی، هزار جاران تو مه زنییا خو دشکینی وقهستا وی دکهی، وسی هزار جاران ئعترافی ب ئه زمانئ خو تو دکهی ئه وه خودایی ته یی بلندتر. ئه ری تو بیژی ئه ف هه مییه چو مه شاعرین تاییه ت د دلی ته دا پهیدا نه که ت؟

بلا مه خسه دا ته ئه ف چهنده نه بت ژئ ده می ته کریه دلی خو کو ژ بهر پوژیان تو ده ست ب کرنا نقيژان بکهی، بلا ئارمانجا ته ژ کرنا نقيژان د قئ هه یقی دا بهس ئه و بت چو کیماسی نه گه هته پوژیییت ته، به لی.. ما نه تشته کی غه ریبه سی هزار جاران مروقی ب ئه زمانئ خو ئعترافی ب قیانه کی بکه ت، و ئقارئ ب راستیه کی بکه ت، پاشی ئه و ئعتراف و ئه و ئقرار وه کی په قیشکین ئاقئ بچن و چوبی ل دویف خو نه ییلن؟!

د گوتنه کا خو دا پیغه مبه ر -سلاف لی بن- مه ته له کی ل سه ر هه ر پینج نقيژان بو مه دئینت، مه ته لا رویاره کی بوش و پاقر و زه لال ئه گه ر د بهر ده رگه یی مالا مروقی را بچت و مروث پوژی پینج جاران خو تیدا بشو ت، ئه ری تشته ک ژ قریژا وی دی مینت؟

وبه ری هوین بیژن: ئه یان نه، ودویر ژ مه سه لا مان ونه مانا قریژئ، من دقیت هه وه ل لایه کی دی یی فهارتی ژ قئ مه ته لی ئاگه هدار بکه م، ئه و که سیین ل بهر لیقین رویاران دژین، و بو ده مه کی دريژ هه قالینییا وان د گه ل رویاری دمینت، وه لی دئین رویار دبه پشکه ک ژ ژینا وان، دبه پارچه یه ک ژ که سینییا وان، ل سپیدی ل سه ر دیتنا رویاری چاقین خو فهدکن، و ب شه قئ د بهر ده نگئ وی را دنقن، ده می ئیک ژ وان ب بیته نگییی ده سییت یان خه مه ک د حه فکا وی را دگرت، دی چت قهستا رویاری که ت هه قالی خو یی ئه مین دا دلی خو بو قه که ت و خه ما خو بو بیژت.

ئەقە مەتەلا ھەقالبینیا نقيژکەرییە ژى د گەل نقيژى.. بەلکى قيانا تە بو
 نقيژى د گەل رکاعەتا ئىکى دەست پى نەکەت، بەلکى ھەر ژ رۆژا ئىکى تو
 تامى ژى وەرەنگرى، چونکى خوشبیرنا ب نقيژى دەم وەسەر پى دقيت، وەلییەک
 ژ وەلییىن خودى دبیژت: بیست سالان من خو ب کرنا نقيژى ئە وەستاند حەتا
 ئەز شیايم بیست سالان خوشبىي پى بېم.

رەمەزان ب ڕەنگەکى نە یى ئىکسەر بەرى مە ددەتە ھندى کو ئەم تامى
 ژ نقيژى وەرگرن، تامەکا وەسا قيانا وى رويبارى د دلى مە دا بچینت ئەوى
 رۆژى پینج جارەن د بەر دەرگەھى مە را دبۆرت، قیانەکا وەسا دلى فیری ھندى
 بکەت ئەو قى شعورى ب خودان بکەت و مەزن بکەت حەتا بېتە عشقەکا دژوار.

رەمەزان پارچەپەکا عەردى ب بەل سەر لیقا رويبارى ددەتە مەرقى، ئەو
 مەرقى فیری مەلەقانییان ژى دکەت.. بەلى مادەم مەسەلە یا ب قى ڕەنگیپە
 ئەرى بوچى ھندەک مەرق ھەنە پششى فیری ژینا ل سەر لیقا رويبارى دبن،
 پششى رۆژى پینج جارەن مەلەقانییان تیدا دکەن وخو ب ئاڤا وى یا زەلال دشۆن
 جارەکا دى پشت ددەنە قى رويبارى و ب ھندى رازى دبن کو بچن ل عەردەکى
 ھشک وزوھا دانن؟

تو بىژى ژ بەر ھندى بت چونکى وان ب دورستى حەجمى وى قەنجیپى
 نەزانیپە یا ئەو کەفتینە تیدا؟ یان ژى شەیتانى وان گەلەک یى ب ھیزە ودشیت
 وان ب لایى خو ئە بکیشت؟

جارەکا دى دى بىژین: بوچى د ناڤ مە دا ھندەک ھەنە پششى رەمەزان
 ب دویمایى دئیت ئەو پەیمانە خو د گەل خودى دشکینن ودوبارە ل ھەقالبینیا خو
 د گەل شەیتانى دزقنەقە؟

وجاره‌کا دی دئی بیژن: ئه‌رئ تو بیژئ ژ به‌ر هندئ بت چونکی وان هه‌جمئ
وئ قه‌نجیی ب دورستی نه‌زانییه یا ئه‌و ل قئ هه‌یقئ که‌فتینی؟ یان ژئ ژ به‌ر
هندئ بت چونکی شه‌یتانی وان گه‌له‌ک یئ ب هیزه‌؟

وئ ه‌ف به‌رسقه دو مه‌سه‌لین سه‌رده‌کی د په‌یه‌ندییا مه‌ دا د گه‌ل خودئ ل به‌ر
مه‌ شه‌دکه‌ت:

یا ئیکئ: زانییا هه‌جمئ وئ نعمه‌تئ یا خودئ د گه‌ل به‌نییی خۆ دکه‌ت،
ده‌مئ ئه‌و به‌رئ وی دده‌ته عه‌بدینییا خۆ.

ویا دووئ: هه‌ستکرنا ب وئ هیژئ یا مرو‌قی هه‌ی وئ لاوازیی یا
شه‌یتانی هه‌ی، ئه‌گه‌ر هات و مرو‌قی خۆ دا د گه‌ل کاروانئ عه‌بدینییا خودئ.

ومرو‌ف ئه‌گه‌ر دورست ه‌زا خۆ د ره‌مه‌زانئ دا بکه‌ت دئ زانت کو ئیک
ژ ئارمانجین مه‌زن یئ د پشت گرتنا رۆژیی را ل قئ هه‌یقئ هه‌ی ئه‌وه‌ ئه‌م
بزانیان کانی چه‌ند نعمه‌ته‌کا مه‌زن مرو‌ف تیدا دژیت ده‌مئ ئه‌و هه‌ست ب هه‌جمئ
وئ هیژئ دکه‌ت یا وی هه‌ی.

ره‌مه‌زان دخوازت ئه‌م ب سه‌ر وان لایئ هیژئ هلبیین یئ د هندۆرئ مه‌ دا
هه‌ین، ب سه‌ر هلبیین، وه‌لسه‌نگینین، و ب خودان بکه‌ین، و پیش بیخین، یان
چونه‌ چونه‌ ئه‌م بزانیان کو د شیان دا هه‌یه‌ ئه‌م ب سه‌ر قئ چه‌ندئ هلبیین.

کو تو بزانی تو یئ ب هیژئ ونه‌یاری ته‌ یئ لاوازه، یان تو دشتی یئ ب هیژ
بی ونه‌یاری خۆ لاواز بکه‌ی، ئه‌فه‌ ئیک ژ مه‌زنه‌ ئارمانجین هه‌یقا ره‌مه‌زانییه،
یئ مخابن نه‌ ئه‌م ل بیرا خۆ دئیننه‌فه، ونه‌ خوتبه‌خوینئ مه‌ بیرا مه‌ لی
دئیننه‌فه!

ره‌مه‌زان ب قانونا خۆ یا (صارم) ده‌مئ وه‌ ل ته‌ دکه‌ت تو هه‌ست بکه‌ی کو
تو ئه‌ندامه‌کی د له‌شتی جفاکه‌کا مه‌زن دا، خۆ خوارن و شه‌خوارنا ته‌ ژئ د گه‌ل

وان دهست پي دکهت و ب دويماهي دئيتت، نه کو تو کهسهکي ب تني يي ب کهيفا خو سهروبهري خوارن و قهخوارن وهشياربون ونفستنا خو دنهخشيني.

وردهمهزان ب (جهووي) خو يي رووحي باوهرپي ل نک ته پهيدا دکهت کو ههر نقيژکا د گهل برايي ته بت ژ نهدامين جفاکي، دي بو ته ب بيست وحفت نقيژان نيته هژمارتن.. لهو نهو بهري ته ددهته جماعهتي، دا تو هست بکه ي کو تو د گهل برايي خو بي تو بيست وحفت ژ وان کهسان دئيني نهوين خو ژ جماعهتي قهدهر دکهن، ههر وهکي ردهمهزاني ب قي نيکي دقيت تو هيزا خو يا رووحي ويا لهشي ژي ژ کومي وهربرگري، هست بکه ي کو تو ب برايي خو يي خودان هيزي، وهندي ملي ته ب ملين وان قه بت تو د نعمهتا نيکبوني دا دي ژي و ژ موصي بهتا ژيکفه بوني دي يي پاراستي بي، لهو شهيتان نهشيت ب لاوازييا خو هيزا ته بشکيتت.. وهکي (جوزهيئي) هه بونا خو ژ تفاعول وپيښه نويسيانا د گهل (جوزهياتين) دي پهيدا دکهت.

ردهمهزان ب وي شعورا جهماعي يا نهو ل نک رويژگري پهيدا دکهت کاري بو هندی دکهت ههر نيک ژ مه هست ب وي حالياني بکهت يا بو کهسينيا وي يا کت د کهسينيا جفاکي يا کوم دا چي دبت، ههر نيک ژ مه بزانت کو (جوزهياتين) وي هيدى هيدى د ناف يين جفاکي دا يين دحليين، و (دهرراتين) وي يين دئينه پالدان، دا ژ زيندانا توخوبيين خو يين (ذاتي) ده رکفن وتيکله لي وان (جوزهيات ودهرراتان) بين يين ل دهور و بهران هين، و د نيک چارچو و قهي دا تفاعولي بکهن و بيه نيک.

نقيژ ب تاييه تي نهگهر يا ب جماعهت بت قي چهندي دکهت.. خو دهمي تو يي ب تني ژي وته بقيت رابي نقيژي بکه ي، نقيژ دي ته مهجبور کهت تو ب نهزماني جماعهتي باخفي، ب نهساني کومي نه يي خو ب تني، نهو دي ته مهجبور کهت تو بيژي: (إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ) نهف گوتنه يا بي

وئ نقيژ يا دورست نابت، بير ا ته ل هندئ دئبنته څه كو تو ئيكي د ناث كوښهكا
مهزن دا، نقيژ ب څئ چهندي دببته ته: بي تو سه ربخوييا خو ژ دهست بدهي
تو نه شي توخويين كهسينيا خو دهسنيشان بكهى هتا تو ته فاعولئ د گهل وئ
كومئ نهكهى يا تو د ناث دا دري.

ودوير ژ فلهسهفه ووهربادانا ئاخفتنئ دهمنئ رهمهزان ب پوژي ونقيژين خو
ههستكرنا ب (نتمائا جهماعي) د دلين مه دا پهيدا دكهت، ئه و ئيكا هند ژ مه
چئ دكهت هه ر ئيك ژ مه هيزا خو ژ كومئ وهرگرت، و ل شوبنا ئه و ههست
ب هيزهكا ب تنئ بكهت ئه و پئ بههسييت كو وي هيزا كوښهكي ههيه.. لهو
دهمنئ ئه و ژ فيرگهها رهمهزانئ دهر دكهفت -ئگهر ب سهركهفتن ئه و دهركهفت- ئه و
دئ ههست كهت كو ب هيزترين مروځ ل سه ر پويي عهردى ئه وه، ويا
ب زهحهته مروځئ ئه ف ههستكرنه ل نك ههبت رابت ژ بهر خوشييهكا ئه رزان يان
دلچوونهكا بي خير ب څئ قهنجيا مهزن نهههسييت.. څئ خوشيئ ژ دهست
بدهت، و رابت دويكهفتنا شهيتاني بكهت، پشتي وي ههيهكه دورست و
ب رهنكهكي عهملهلى بنهجه كرى كو ئه و يئ ب هيزه وشهيتانئ وي يئ لاوازه.

بي عهقليهكا مهزن پشتي سهركهفتنئ مروځ ب پيپن خو بهر ب شكهستنئ
څه بچت، و ب دهستين خو رابت خو تهسليمي دوژمنئ بكهت، ب هيجهتا هندئ
دوير نينه ئه و يئ لاواز بت!

ههچيئ ب دورستي دلئ خو بو رهمهزانئ څهكهت، رهمهزان دئ وي كهته
ئيك ژ (نوخبي)، ژ دهستهكا هلبزارتي يا بلند د جفاكي دا.. رهمهزان دئ
شعورهكا وهسا ل نك وي پهيدا كهت كو ئه و ژ تهخهيا بلنده، ژ كوما ناڅدار
وخودان بهخته.

ووه نهټ کسهک ژ ههوه هزر بکهت کو مهخسه دا من ب کوما ناقدار
وخودان بهخت ئه و کهن یټن بهری کامیره وبلاجکتوران بو دئیتهدان، یان وینه یټن
وان ل سهر بهرگی روظنامه وکوفاران دئیتهدانان.. نه!

ومهخسه دا من پی نه ئه و کهن ژ یټن دهمی ل سهر لیټین جاده یان
ب پټه دچن سهر تبل ب نک فه دئنه درټژکرن، وچاف پټه دمین.. نه!

ئوین هه -د گهل وی هزرا مهزن یا خه لک ژئ دکهن- نه ژ وی دهسته کا
هلبژارتی وبلندن یا ئه م بهس ژئ دکهن.. د گهل وی روظناهییا بو وان دئیتهدان
ئو نه ژ وی (نوخیتنه) یا ره مهزان مروقی ددهته د گهل، ئه و نوخا ره مهزان
مروقی قټرا دگه هینت هنده کټن دینه.

هنده کن ده زگه هیټن راگه هاندنی ل دویش دهنک وباسین وان ناچن وبه لاف
ناکهن، بارا پتر ژ خه لکی وان نانیاسن، به لی ناف ودهنگین وان د ناف کوما
بلندر دا ژ ملیاکه تان دبه لافن، چونکی ملیاکه ت ل دویش دهنک وباسین وان
دگه پټین!

ئو ئه ون یټن خودی وه سا هزکری کو وان ل وی دهمی هشیار بکهت وبه ته
دیدارا خو دهمی خه لک هه می د خه ورا گران دا دبی ئاگه ه.. ئه و ئه ون یټن
ل سهری سحران خه وی ژ چاقین خو فه دره قین، و د ناف پټلین تارییا شهقی دا
وهکی عاشقه کی شهیدا خو ژ دهمی خو فه ددزن، وخو ژ زیره قانییا ره قییا رزگار
دکهن، باری غه فله تی وخوشییا نقستنی ژ سهر ملین خو ددانن، دا قهستا ژقانی
خو یټ روظانه د گهل خوشتییی خو یټ مهزن بکهن.

هزر بکه.. د ناقبه را هزاران مروقان دا خودی ته هلبژرت دا ببیه ئیک
ژ وی کوما بچوبک یا قهستا مالا وی دکهن و ب دیدارا وی شاهی دبن، ژ وان
کهن یټن ملیاکه ت دټین و ل دیوانا وان ئاماده دبن، وناقی وان د دهفته رین خو
دا دنقیسن، وگاڤا دزقرنه عهسمانی وپسیار ژ وان دئیتهدان: ههوه چاوا عهبدین

من دیتن؟ ئەو دبیژن: ئەم ھاتینە نک وان ووان نڤیژ دکر، وئەم ژ نک وان ھاتین ووان نڤیژ دکر.. مە ئەو دیتن ئەو ژ وان کەسان بوون یێن ھاتینە دیداری، خو ھشیارکری ل وی دەمێ خەلک یێ نڤستی، قەستا مزگەفتی کری بو نڤیژا سپیدی.

ئەگەر تە خو دا د گەل قی دەستەکی.. ملیاکەت دی ناڤی تە د ناڤ کۆما بلندتر دا بەلاڤ کەن، قیجا چاوا تو ژ وان کەسان نەبی یێن ناڤدار وخودان بەخت؟ ما تو نە ژ وانی یێن خودی قیای وان ھشیار بکەت، و ل ژڤانی سەری سحاری وان داخواز بکەت؟

قیجا ئەگەر تو ژ وان کەسان بی یێن دلین خو بو رەمەزانی فەدکەن، رەمەزان ب تەعدایی دی تە کیشت دا تو ژ وان کەسان بی یێن ل ژڤانی سحاری ئامادە دبن، ما تو رانابییه پاشیقی.. پاشیقەکا نیزیکی بانگی سپیدی؟ دا پستی ھنگی بچی قەستا نڤیژا سپیدی ل مزگەفتی بکە؟

دی چی.. تارییا شەقی تە ژ ژڤانی پاشقە نابەت، دی چی دا ئەو چوونا ل تارییی ل پۆژا ھەشری بو تە بیتە ئەو رۆناھی یا ریکا بەھەشتی ل بەر تە فەدکەت، ل ھەیقەکا تمام رەمەزان دی وە ل تە کەت تو وی دیمەنی عەجیب ببینی یێ ل دەمێن دی یێن سالی خەون نەھیل تە ببینی، دیمەنی بوونا رۆناھییی ژ ناڤ جەرگی تارییی!

قیجا بۆچی دەمێ رەمەزان دچت جارەکا دی تو ل غەفلەتی دزڤییه قە، وخو ژ دەستەکا ھلبژارتی و بەختەوەر قەدەر دکە؟

گاڤا رەمەزان چوو بەری خو بدە خو، حسییی د گەل خو بکە: ئەری رەمەزانی شیاپە تە پتر نیزیکی خودی بکەت یان نە؟ دا بزانی کانی رەمەزان ژ تە چووێە یان نە!

دا بزنانين چاوا دى ژ فتنى رزگار بين

پي نه قيت بيژين: زه مانى نوکه هم تيدا دژين يى تژبه فتنه وموصيبتين
جودا جودا، وئگهر زه مانه کي گوريا فتنى ب تنى نهو کهس سوت بن يين ستويى
خو بو دريژ دکهن، هندک زه مانين (ئستثنائى) -وهکى زه مانى مه يى نوکه-
دئين، ناگرى فتنى تهر وهشکان دسورت، و ل قيژى مه نه ل بهره هم به حسى
فتنى بکهن کانى چيه؟ وچهند رهنګ بو هه نه؟ وچاوا دئيت؟ بهلى يا مه دقيت
ل قيژى به حس ژى بکهن نهغه يه -و ب راستى نهغه پسپاره که ل دهمى فتنه روى
ددهت دکفته سهر ههمى نه زمانان:-

- ئهرى نهگهر فتنه ب سهر ئوممه تى دا هات، ب تايه تى فتنين گشتى،
مروژ چ بکهت و چ ريکى ب کار بينت دا رزگار بيت و د ناگرى ژى فتنى دا
نه سورت؟

ب راستى دهمى مروژ هديستين پيغه مبهري -سلاف لى بن- يين دوست
دخوينت، دزانت ودينت کو گرنگيه کا مه زن ب ژى مه سله لى يا هاتيه دان، يه عنى:
دينت گه لهک هديس ژ پيغه مبهري -سلاف لى بن- يين هاتنه ربوايه تکران تيدا
به حسى وان ده مان دکهت يين کو به لا وموصيبت تيدا ب سهر خه لکى دا دئين،
ووى ريکى ژى ئاشکهره دکهت يا مروژ پي ژ فان فتنه وموصيبتان رزگار دبت،
وئغه نيشانا هندييه کو پيغه مبهري -سلاف لى بن- ژ ثيانا وى بو ئوممه تى
نه ثيايه دويکه فتيتين کو ل سهرين ريکان حيبه تى ورته رزه به پلت، به لکى
رپنيسانين ئاشکهره بو وان دانايانه، دا نهو ب ساناهى بگه هه نارمانجا خو يا
دلخواز.

و د پدېشا خو یا ځی جاري دا مه ل بهره -ته گهر خودی هز بکته- به حسې
 ړيکين ړزگار بونا ژ فتنې بکهين وهکی خودی وپیغه مبهري -سلاډ لی بن- بو مه
 ناشکه را کړی.. هیڅیا مه ژ خودی نه وه مه ژ همدی فتنه وموصیبه تان بپارېت.
 ودا ناخفتنا مه یا پوهن وناشکه را بت هم دی بابه تی ل سهر چه ند
 پشکه کان لیځکه کهن:

نیک: خوگر تنه ب کیتاب وسونه تی څه:

کیتابا خودی کو قورئانه، وسونه تا پیغه مبهري وی -سلاډ لی بن- نه و
 ب ړيکين درست گه هشتیه مه، نه و وهریسی موکمه یی هر که سه کی
 ب دورستی خو پیغه بگرت پی ړزگار بیت، قورئانا پیروژ د نایه ته کی دا
 دبیرت: (وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا) (آل عمران: ۱۰۳) وناشکه رایه کو
 مبهست ب (وهریسی خودی) د ځی نایه تی دا قورئانه، یان دینی خودی یه نه و
 ل سهر بناخه یی قورئانی وسونه تی دئیته ناڅا کرن، وده می نایه ت فهرمانی ل مه
 دکته کو نه م همدی پیځه خو ب وهریسی خودی څه بگرین مه ژ ژيځکه بوون و
 (تفه رروقی) ژي دده ته پاش، هر وهکی دځیت ب ږهنگه کی نه ئیکسهر بیژته
 مه: نه گهر هوین خو ب کیتابا خودی څه نه گرن هوین دی ژيک جودا بن،
 وناشکه رایه کو ژيک جودا بوون ئیک ژ مه زترین موصیبه تانه ب سهر ملله تان دا
 دئین.

و د نایه ته کا دی دا ب ږهنگه کی ناشکه را تر قورئان مه ل هندی ناگه هدار
 دکته کو خو پیغه گرتدانا ب قورئانی وسونه تییه مروقی ژ فتنه وموصیبه تان
 دپارېت، وبی نه مریا خودی وپیغه مبهري ویه مروقی ل دنیا یی تووشی فتنی
 دکته، و ل ناخه تی عه زابه کا ب ئیش د سهر دا دئیت، وهکی دبیرت: (فَلْيَحْذَرِ
 الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) (النور: ۶۳) ځیجا

ئەوین بى ئەمرىا پىغەمبەرى خودى دكەن بلا ژ ھندى بترسن كو فتنەك ونەخوشى
ب سەر وان دا بىت، يان عەزابەكا ب ئىش ونەخوش ل ئاخەرتى بگەھتە وان.

و ب پىغەمبەرى ژى -سلاف لى بن- د گەلەك ھەدىسپىن خو دا ئەم ل قى
پاستىي ئاگەھدار كرىنە، ژ وان ھەدىسان:

ئەبو داوود و ترمذى ژ (العرباض بن سارية) ى قەدگوهيتن، دىيژت:
پۆژەكى پىشتى نقيژا سپىدى پىغەمبەرى -سلاف لى بن- وەزەكى وەسا ل مە كر
پۆندكىن چاقان ژ بەر بارىن و دل تى ترس بوون، ئىنا زەلامەكى گوتى: ئەقە
وەزى خاترخواستىيە قىجا توچ شىرەتى ل مە دكەى ئەى پىغەمبەرى خودى؟
وى گوت: (أوصيكم بتقوى الله، والسمع والطاعة، وإن عبد حبشي، فإنه من
يعش منكم يرى اختلافاً كثيراً، وإياكم ومحدثات الأمور فإنها ضلالة، فمن
أدرك ذلك منكم فعليه بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين، عضوا عليها
بالنواجذ - ئەز شىرەتى ب تەقوا خودى ل ھەو دكەم، وگوھدارىا مەزنىن خو بکەن
وبى ئەمرىا وان نەكەن ئەگەر خو عەبدەكى ھەبەشى بت، وھەچىي ژ ھەو بەمىننە
ساخ ژىك جودابوونەكا مەزن دى بىنت، وھشيارى بىدعە وکارىن نوى دەرکەفتى
د دىنى دا بن چونكى ئەو بەرزەبوونە، وھەچىي ژ ھەو بەگەھتە وى چەندى بلا خو
ب سوننەتا من وسوننەتا خەلىفین سەرراست قە بگرت، ھوبن وى ب پىديان
بگرن).

ئىمام مالک ژ عەبدللاھى کورى عەبباسى قەدگوهيتن، دىيژت: پىغەمبەرى
-سلاف لى بن- گوت: (يا أيها الناس: إني قد تركت فيكم، ما إن اعتصمتم به
فلن تضلوا أبداً، كتاب الله وسنتي - گەلى مەژقان من ئەو د ناف ھەو دا
ھىلايە بى ئەگەر ھوبن خو پىقە بگرن قەت ھوبن د سەردا ناچن: كىتابا خودى
وسوننەتا من).

مه‌عنا: دویکه‌فتنا قورئانی و سوننه‌تی و کۆمبونا ل بن ناشی وان و دویچونا ریتازا وان ب تنی ئومه‌تی دگه‌هینته ئیک، و خه‌لکی ژ به‌لا و موصیبه‌تان دپارێژت، و ژبلی قی چه‌ندی هه‌ر گازی و ریتازه‌کا دی یا هه‌بت نه‌گه‌را ژیکشه‌بوون و سه‌رداچوونی یه.

دو: خۆدانا د گهل جماعه‌تی:

ده‌می فتنه د ناڤ ئومه‌تی دا په‌یدا دبن، ئیک ژ مه‌زنتهرین ئارمانجین فتنه‌چیان نه‌وه کۆما موسلمانان پارچه پارچه بکه‌ن، چونکی نه‌و دزانن هندی ریتازا موسلمانان ئیک بت ری ل به‌ر فتنین وان دی ته‌نگ بت، و نه‌و نه‌شین ب ساناھی بگه‌هنه ئارمانجین خۆ یین خراب، له‌و تشتی ژ هه‌میان پتر وان که‌یف پی دئیت نه‌وه ده‌می نه‌و دببن گازیین جوداخوازیی د ناڤ ئومه‌تی دا خورت دبن، و به‌ری ژ خۆ دده‌ن.

ئه‌ڤه راستیه‌که دڤیت ئه‌م چو جاران ژ بیرا خر نه‌به‌ین.. و نه‌گه‌ر هات و مه‌ قیا ئه‌م خۆ ژ فتنی بپارێژین دڤیت هه‌رده‌م خۆ بده‌ینه د گهل کۆما موسلمانان و ئیمامی وان نه‌وی حوکمی خودی ل سه‌ر وان ب کار دئیت، و نه‌ڤه شیره‌تا پیغه‌مبه‌ریه -سلاف لی بن- ل سه‌حابیی وی پی نێزیک (حذیفه بن الیمان) بوو -وه‌کی بوخاری ژئ ڤه‌دگوه‌یزت- ده‌می وی پسپار ژ پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- کری کانی ده‌می فتنه د ناڤ موسلمانان دا په‌یدا دبن نه‌و چ بکه‌ت، و د گهل کی بت؟ پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن- گو‌تی: (تلزم جماعة المسلمين وإمامهم - خۆ بده د گهل کۆما موسلمانان و ئیمامی وان) حوذه‌یفه دبێژت: ئینا من گوته پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن-: پا نه‌گه‌ر وان چو جه‌ماعه‌ت و چو ئیمام نه‌ین؟

یه‌عنی: نه‌گه‌ر فتنه گه‌هشتبه‌ته وی هه‌ددی ده‌وله‌تا ئیسلامی و خیلافی نه‌ماب‌ت و موسلمانان ئیمامه‌ک نه‌بت ل دۆر کۆم ببن و نه‌و حوکمی ب قورئانی و سوننه‌تی ل وان بکه‌ت، نه‌ز چ بکه‌م؟

پیغهمبه‌ری -سلاف لی بن- گوئی: (فاعتزل تلك الفرق كلها ولو أن
تعضّ بأصل شجرة حتى يدركك الموت وأنت على ذلك - تو خو ژ وان ههمی
دهسته‌کان بده پاش نه‌گهر خو مه‌سه‌له بگه‌هته هندئ خوارن ب دهست ته نه‌که‌فت
قئجنا تو ره‌هین داران بجوی هتا مرن بگه‌هته ته وتول سهر وی چهندي).

و ژ قئ حه‌دیسئ ناشکهر دبت -وه‌کی زانایئ مه‌زن ئبن حه‌جهر دبئژت- کو
ههر جاره‌کا حالئ ئوممه‌تئ گه‌هشته هندئ نه‌و بینه پارت پارت ودهسته‌ک
دهسته‌ک موسلمانئ دورست نه‌وی بقئت ژ فتنئ پرگار بت دقئت خو نه‌ده‌ته د گهل
کهس ژ وان وسهرخو بمینت هندئ ژئ بیئت دا پارستی بمینت.

ههر وه‌سا ژ قئ حه‌دیسئ دئیتته زانین ژئ کو ژیکفه‌بوون و (تفه‌رروق)
فتنه وموصیبه‌ته، وکۆمبوون و (جه‌ماعه‌ت) خیر وره‌حمه‌ته، ودقئت مروّف ههمی
گافان خو بده‌ته د گهل ره‌حمه‌تئ، نه‌گهر هات زه‌مانه‌کئ ره‌ش وتاری ب سهر
ئوممه‌تئ دا هات خه‌لکی دیتتن د ناخبه‌را خو دا پارچه پارچه وه‌هر ئیکی نه‌و
ب ره‌نگه‌کی ب نک خو فیه کیشا، مروّفئ سلامه‌تئ بقئت دقئت خو نه‌ده‌ته
د گهل داخوازکه‌رئ ژیکفه‌بوونئ نه‌گهر خو نه‌و ژ دره‌و (لافیتا) کۆمبوون و
ل هه‌فه‌تائئ ژئ ل هنداقئ سهرئ خو بلند کهن!! د ئایه‌ته‌کا پیروژ دا خودایئ
مه‌زن دبئژته پیغهمبه‌ری خو -سلاف لی بن-:

(إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا لَّسَتْ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٥٩﴾) (الأنعام: ١٥٩) هندئ نه‌ون بین دینئ خو ژیکفه‌کری پشتئ، وبوونه
پارت پارت ودهسته‌ک دهسته‌ک، تو نه‌ی موحه‌مه‌د ژ وان یئ به‌ری، ههما
حوکمئ وان ل نک خودئ یه، پاشئ نه‌و به‌حسئ کریارئن وان دئ بو وان کهت،
وه‌و دئ جزایئ وی ده‌تئ یئ تویه‌کری وقه‌نجی کرین، ودئ وی عه‌زاب ده‌ت یئ
خرابی کرین.

ومروڤ ئه گهر هزرا خو د وان ئه گهران دا بکهت یین ئوممه تی ژیکشه دکهن و (ته فرقئی وختلافی) د ناف موسلمانان دا پهیدا دکهت دی بینت ئه و سی ئه گهر تین سه ره کینه:

۱- دویکه فتنا بیدعی وخو دوبرکنا ژ مه نه جی کیتاب وسونه تی:

ناشکه رایه کومه نه جی کیتاب وسونه تی یه ئوممه تی دگه هینته ئیک وریزا وان دکه ته ئیک، وه هر جاره کا موسلمانان پشت دا قی مه نه جی وژیده رکی دی بو دینی خو نیاسی ودانا ئه و دی بهر ب (ببتداعی) قه چن و (بیدعه) - وه کی زانیی مه زن (شیخ الإسلام ابن تیمیه) دیژرت- هه قالجیمکا فرقه ت وژیکشه بوونییه، کا چاوا سونه ت ریکا کومبون وجه ماعه تی یه.

۲ - دویکه فتنا هه وایی نه فسی دلچوونان:

ودیروکا ئیسلامی ناشکه را کره کو رۆژا ده رگه هی دلچوون وه وایی نه فسی ل سه ر ئوممه تی قه بووی کوم ودهسته کین (مونحرف) پهیدا بووینه، وه هر ژ بهر قی چهندی د کهفن دا زانیین مه ئه ف کوم ودهسته که هه می ل بن ناقي: (أهل الأهواء) دانینه، وپی نه قیت بیژین: دویکه فتنا هه وایی نه فسی د مه سه لین دینی دا خرابیا وی گه له ک مه زتره ژ دویکه فتنا هه وایی نه فسی د مه سه لین دلچوون وشه هوه تی دا.

۳ - تهعه صصوب وتهحه زروب:

یه عنی: مروڤ موسلمانان ل سه ر هنده ک ناف ونیشانین جودا جودا لیکشه بکهت، ووان فیری هندی بکهت کو ئه و (تهعه صصوبی) بو څان ناف ونیشان بکهن، وه زر بکهن کو حقی هه ما ئه وه یا ل بن سیبه را څان ناف ونیشانا کوم بووی.. له و دی بیینی ل سه ر بناخه یی څان کوم ودهسته کان یان ناف ونیشانان ئه و (وه لاء وبه رایی) ددهن، وئقه دژاتیه کا ناشکه رایه بو راستیا ئیسلامی.

ڦيڄا همر كهسه كي بځيټ ديني وي يي ب سلامت بت بلا خو ژ ڦان
 نه گهران بده ته پاش، دا ژ فتنه (تفهروقي) رزگار بيت.

سي: بهرسنگرنا فتنه چيان:

حه تا هم ژ فتنی بيينه پاراستن، وجفاكا خو ژي ژ فتنی پياريزين ورزگار
 بکهن، دځيټ مروځين زانا وخودان شيان خو ژ بهرسنگرنا فتنه چيان نه ده نه
 پاش، وهمر ئيک ل دويش شيان وپنځه هاتنين خو دځيټ شهري وان بکته،
 وجيهادا ئيسلامي هم ما همر بو ځي چهندي يا دورست بوي، خوداي مهزن
 ديـــــژت: (وَقِيلُوا لَهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الَّذِينَ لِلَّهِ فَإِنْ أُنْمِهُوا فَلَا تُدْرِكُونَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٣﴾)
 (البقره: ١٩٣) هوين گهلي خودان باوهران د شهري کافرين ته عداکه ر دا دبه رده وام
 بن، دا نهو بو موسلمانان نه بنه فتنه وان ژ ديني پاشقه لي بدن، ودا دين همي
 بو خودي ب تني بمينت، ودا په رستنا كهسي د گهل وي نه ئيته کرن. ڦيڄا نه گهر
 وان كوفر وشهري هموه بهس كر هوين ژي دهستان ژي بگرن، چونكي جزادان ب
 تني بو وانه يين ل سهر كوفري و دوژمنكاريي دبه رده وام.

مهنا جيهادا كافري هنگي ديټه کرن نه گهر نهو بو خودان باوهران بوو فتنه،
 وبه رگه ريان كر كو نه هيلت په رستنا خودي بيته کرن، هنگي شهري وي دي ئيته کرن،
 دا فتنه پهيدا نه بت، به لي نه گهر نهو نه بونه نه گهرا په يدا بونا فتنه د ديني دا
 هنگي شهري وان نائيته کرن، چونكي قاعيدهي ئيسلامي: (لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ
 الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ) جهي خو دگرت.

نه ځه ل سهر موسته وايي كافران.. و ل سهر موسته وايي ناڅخوي: نه گهر
 جفاكا موسلمانان يا رحه بت، وكهسه ك بيت ولي بگه ريت ب ريكا به لا څكرنا
 فتنی ځي رحه تيبي تيک بده ت، هنگي دځيټ دهسه لاتداري بهر سنگي وي كهسي
 بگرت وتو خوبه كي بو بدانت، نه گهر خو مهسه له بگه هته هندي وي كهسي بكوژت
 ژي بلا نهو كهس خو ب موسلمان ژي بزانت، قورئان ديټژت: (إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ

يَحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خَلْفٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ جِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾ (المائدة: ٣٣) هه‌ما جزایى وان یئین شه‌ری خودی د‌کن، وئاشکه‌را دوژمناتیى د‌گهل وی د‌کن، وپی ل‌ئه‌حکامیئن وی وئه‌حکامیئن پیغه‌مبه‌ری وی د‌دانن، وخرابکاریى د‌عهردی دا د‌کن، ب‌کوشتنا مروژقان، یان ژیتستاندا مالی ژ وان، کو بیئه‌کوشتن، یان د‌گهل کوشتنی بیئه‌هلاویستن، یان ده‌ستیئن وان یئین راستی د‌گهل پیئین وان یئین چه‌پی بیئه‌برین، وئه‌گهر تویه‌نه‌کر ده‌ستیئن وان یئین چه‌پی د‌گهل پیئین وان یئین راستی ژى دى ئیئه‌برین، یان ئه‌و بۆ وه‌لاته‌کى دى ژبلى وه‌لاتى وان بیئه‌ده‌ریخستن، و د‌گریخانه‌یه‌کا وی وه‌لاتى دا بیئه‌گرتن ه‌تا تویه‌ب‌کن، وئه‌ف جزایه‌ یی خودی بۆ شه‌رکه‌ران دانای شه‌رمزاریه‌که بۆ وان د‌دنیاىی دا، و ل‌ئاخره‌تى عه‌زابه‌کا د‌ژوار بۆ وان ه‌یه‌.

وبه‌لا‌فکرنا فتنی د‌ناف موسلمانان دا نه‌ب تنی ب‌هندی د‌بت کۆمه‌کا رینگران په‌یدا بیت خه‌لکی بشه‌لینن یان ب‌ترسینن یان ب‌کوژن، فتنه‌کا دی یا مه‌زنتر ه‌یه‌هنده‌ک جارن د‌ناف موسلمانان دا په‌یدا د‌بت، ئه‌وه‌به‌لا‌فکرنا ه‌زر و‌بیرین خه‌له‌تن، چ‌ئه‌ف ه‌زر و‌بیرین خه‌له‌ت ب‌ناقى فسادى به‌لاف ببن، یان ه‌تا ب‌ناقى دینی وبه‌ره‌فانیا ژ ئیسلامی، وئه‌فا دویماهیى ژ ه‌مه‌ی فتنان مه‌زنتره‌، یه‌عنی: هنده‌ک کۆم و‌ده‌سته‌ک د‌ناف موسلمانان دا په‌یدا ببن دینی ب‌ره‌نگه‌کى (موشه‌ووه‌ه) نیشا خه‌لکی ب‌ده‌ن، ووه‌ربادانى بیخنه‌ د‌ئه‌حکامیئن ئیسلامی دا، ئه‌فه‌ مه‌زنترین فتنه‌یه‌ب‌سه‌ر دینی دا د‌ئیت، له‌و جفاکا موسلمانان: کاربده‌ست، ه‌یزین ته‌ناهیى و‌پولیس، مروژقین زانا و‌دیندارین دورست، وه‌هر که‌سه‌کى شیانه‌ک ه‌ه‌بت، د‌قیت ده‌ستیئن خو‌ب‌که‌نه‌ د‌ناقیک دا وبه‌رانبه‌ر شان ره‌نگه‌ فتنه‌چیان راوه‌ستن.. وه‌هر ژ به‌ر قى چه‌ندى بوویه‌ پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی‌بن- سه‌حابیئن خو‌گه‌له‌ک ژ شان ره‌نگیئن فتنه‌چیان دانه‌

پاش وبری وان دا کرنا شهري د گهل وان، ووی ب خو دگوت: نه گهر نهز گه هشتمه
 زه مانې وان نهز کوشته کا وهکی کوشتنا عاديان دې ئيخمه ناف پرتين وان.
 ومه خسه د پي نهو (خه وارج) بوون يين موسلمان کافر دکرن، وخوينا وان
 ومالي وان حلال دکر.

چار: صبر کيشان:

باشترين چهک مروث ل دهمي گهرم گهرميا فتنې ب کار بينت صبره،
 صبر نهو مروثي راستگو ويی درهوين ژيک جودا دکت، وهکی د نايه ته کی دا
 هاتي: (وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ﴿٣٢﴾) (العنکبوت: ٣)
 و ب راستي نهو ملله تين بهري وان يين مه پيغه مبر بو هنارتين مه جهر باند
 بوون ثيجا ب راستي خودي دي وان ناست يين د باوهريا خو دا دراست، ويين
 د باوهريا خو دا درهوين.

وناسينا وان ب هندي دت نهوين راستگو ل دهمي فتنه دييت صبري
 دکيشن، ويين درهوين صبري ناکيشن.

نهو فتنه يين کو دقيت مروث صبري ل سهر بکيشت گلهک پهننگن،
 هندهک ژي نهون يين ب لهشي مروثي دا ديئن، وهکی نساخيان، يان ب سهر مال
 ومروثين مروثي دا ديئن، وهکی خوساره تيا د مالي دا، يان مرنا مروثه کی
 مروثي يي نيزيک، يان ژي فتنا د ديني دا، وهکی ب ساناهي کهفتنا کرنا
 گونه هان، و ب زحمهت کهفتنا کرنا خيران، يان فتنا دنيايي وخوشي وشه هواتين
 وي..

نهقان فتنان هميان دقيت مروث صبري ل سهر بکيشت، وصبر نهو
 مروث خو ژ بير نهکته و د گهل پيلا فتنې بهرنه دت ب هيجه تا هندي کو پا
 نهف تشته يي بوويه تشته کی عام، يان ژي بيترت: ههما نه ژي وهکی خه لکی
 هميبي!!

وصهبرال سهر فتنه فقهیری ونه خوښی وموصیبه تی دبت گهلهک جاران
 ب ساناهیتربت ژ صهبرال سهر فتنه خوښی ودهوله مهندي، وفتنا کرپنا ضه میر
 وژدانئ، ب تایبه تی ل وان دهمین دنیا دکهفته د دهستین خرابان دا، وئهو
 دهرگه هین خوښی ل بهر دویقه لانکین خو فقه دکهن، وئهو خهلکی نه د گهل وان دا
 بت ژئ وئهو ب بهرتیلان دکړن، وهه فکین خو ب گهف وگوران بی دهنک دکهن..
 ل فان ده مان پتر ژ ههر دهمه کی دی خودان باوهر دقیت ل خو دهشیار بن، ولهزا
 ل سهرکه فتنی بلا ئیکا هند ژ وان چی نه کهت وئهو سهرگهرم و (موتنه هه وور) لی
 بین!

پینج: زفرینا ل خودی:

ل ههمی دهم و وهختین خو دقیت مروث خو ژ خودی نه کهت، و ل وی
 بزفرت وهه وارین خو بگه هینتی، وئفه ئه مرکه خودی ل مه کری دهمی گوتی:
 (فَرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكَرِمَةٌ لِّذِي مِثْلٍ) (الذاریات: ۵۰) گهلی مروثان، هوین ب
 باوهری ئینانا ب خودی وپیغه مبهری وی ژ عهزبا خودی بره قنه بهر ره حما وی.

و ل وان دهمین فتنه د ناف ئوممه تی دا خورت دبت ره قینا مروثی ب نک
 خودی فقه هیشتا فهرتر لی دئیت، ودهمی ئهم دبیرین: ره قینا ب نک خودی فقه،
 مه خسه دا مه پی وئهو مروث خودی ژ بیر نه کهت، وهه وارین خو بگه هینته وی،
 وداخوازا هاریکاری ژئ بکهت، وړیکا وی بهرنه دت، وئف فتنه وموصیبه ت
 -ئه گهر چند دمه زن ژئ بن- ئیکا هند ژ وی چی نه کهن وئهو خو ژ خودای خو
 بکهت، وپشت بده ته دینی وی.

و ل قیری مه سه لهک هه یه دقیت ئیشه تی بده نیی، وئهو ژئ مه سه لا
 دوعا کرنیبه، دوعا چه که کی مه زنه د دهستین خودان باوهری دا ئه گهر وئهو
 ب دورستی ب کار بینت، به لی مخابن گه لهک جاران ئهم باوهری قی چه کی
 ناینین، یان ژئ وئهو ب دورستی ب کار ناینین، مسوگهره وئهو که سی ل دهمی

بهرفرههیی خودایی خو بنیاست ل تهنگاڅییی خودی وی ناهیلته ب تنی، پیغه مبه
 -سلاف لی بن- د همدیسه کا خو دا دبیزت: (تعرف إلى الله في الرخاء يعرفك
 في الشدة - ل بهرفرههیی خودی بنیاسه ل تهنگاڅییی ټهو دی ته نیاست) بهلی
 گرفتاریا مه یا مه زن ټهوه مه دڅیت ل بهرفرههیی دویری خودی بژین، وگاڅا ټهم
 کهفتینه ته گاقیه کی ټهم دوعایان ژ خودی دکهین ومه دڅیت ټیکسه ټهو د ههوارا
 مه بیت!

شش: بهرگریا ټه گهرین فتنی:

مه گوت: ل دهمی فتنی دڅیت مروڅی خودی باوهر ل خودایی خو بزڅرت،
 وههردم ههوارین خو بگه هیتنی وداخوازی ژی بکته کو ټهو وی ژ فتنی بیاریت،
 بهلی مهنا څی ټهو نینه مروڅ دهستان داهیلته وټه گهرین مادیی یین رزگار بونا
 ژ فتنی ب کار نه ټینت.. نه خیر! خو هیلا نا ب هیڅیا خودی څه، یان (ته وه کول)
 وهکی ب عهره بی دبیزنی، مهنا وی ټهو نینه مروڅ چو نه کته دبیزت: هه ما بلا
 ب هیڅیا خودی څه بت. دڅیت مروڅ ل دویڅ شیان وپیڅه هاتنن خو ټه گهرین
 مادیی ب کار بینت، بهری هنگی وپشتی هنگی خو ب هیلته ب هیڅیا خودی
 څه، ویزانت ټه گهر خودی تشتهک څیا ټه گهرین مادیی نابنه ئاستهنگ د ړیکا وی
 دا، وټه گهر تشتهک نه څیا ژی هندی مروڅ ټه گهرین مادیی ب کار بینت ژی
 فایده ناکته، بهلی د گهل هندی ژی وی فهرمان ل مه کر کو ټهم ټه گهریت
 مادیی ب کار بینن، و د پترین دهمان دا وی ټه نجام ب ټه گهر مادیی څه
 گریدایه، رڅا خودی څیای کهره می د گهل مهریه ما کچا عمرانی بکته ورتابان
 بده تی گوتی: (وَهْزَى إِلَيْكَ بِمَنْعِ الْخَلَّةِ تُسْقَطُ عَلَيْكَ رُبَابُ حَيَاتٍ) (مریم: ۲۵) وتو
 قورمی دارقه سپی بهرینه رتابین تهر دی ب سهر ته دا کهفن.

وټهم هه می باش دزانین کو وهریانا رتابان هند تشته کی ب ساناهی نینه
 کو ب هژاندنا قورمی دارا بوهریین، و ب دهستی کی؟ ب دهستی ژنکه کا ژ نوی

بچویک بووی، یه‌عنی: یا بئ هیژ! پا مه‌عنا چیه ئەو قورمئ داری بهژینت؟
مه‌عنا وئ ئەو خودئ دقئیت بیژته مه: ئەگه‌رئین ماددی ب کار بینه وئەنجام خه‌ما
من!

وئەگه‌رئین (ماددی) یئین مروّقی تووشی فتنئ دکهن د پئنج خالان دا کوّم
دبن:

۱ - مال وعه‌یال: ئەگه‌ر مروّث ب ره‌نگه‌کئ شه‌رعی کاری د گهل نه‌که‌ت.

۲ - کرنا گونەهان: ئەگه‌ر خو گونەه‌ئین سفک ژئ بن، چونکی گونەه گونەه‌ئ
دکئشت هه‌تا خودانی دبه‌ته هیلاکئ.

۳ - دانا وه‌لائئ بو کافران: یه‌عنی مروّث هه‌ز ژ کافری بکه‌ت ب ره‌نگه‌کئ
وه‌سا که‌یف ب دینئ وی بیته، وه‌ارێکاریا وی دژئ موسلمانان بکه‌ت، وه‌هز
بکه‌ت مه‌نه‌ه‌جئ وی یئ جاهلی هوکمدار بیت.

۴ - دوێکه‌فتنا رێکئین شه‌یتانی.

۵ - دوێکه‌فتنا (نصووئین موته‌شابه‌) ووان تئشتین گومان تئیدا هه‌ئ.

قئیجا ئەو که‌سئ بقئیت ژ فتنئ بیته پاراستن دقئیت فان ئەگه‌ران ل نک خو
نه‌هئیت.

هه‌فت: خو‌ه‌شیارکرنا ل پیلانئین دوژمنی:

ومه‌خسه‌دا مه‌ ب دوژمنی ل قئیرئ هه‌ر که‌سه‌که‌ یئ بقئیت ئاگرئ فتنئ
د ناڤ موسلمانان دا گه‌ش بکه‌ت، چ ئەو که‌س ب ناڤی موسلمان بت یان نه‌، یا
فه‌ره‌ ل سه‌ر مروّقی موسلمان خو د وان پلانان دا یئین دوژمن دگئیرن شاره‌زا
بکه‌ت، دا ژ نه‌زانین ب پیلانئین وان نه‌ئیتته خاپاندن.

ل سه‌ری دقئیت بزانت دوژمن کیه‌؟ ووی چ دقئیت؟ وئهو رێکئین ئەو بو
ب جه‌ئینانا ئارمانجئین خو ب کار دئینت چنه‌؟ دا لئ ه‌شیار بیت، وپشتی ئەو

ځي چهندي بزانت دځيت نهو خه لکي ژي ب ځي چهندي زانا بکهت، ب ههر
ريکهکا د شيانين وي دا بت، ب تايه تي ب ريکين نفيسين وراکه هاندني.

هشت: خو هشارکړنا ل گوتگوتکان:

نيک ژ مه زنترين ريکين دوژمن ب کار دښن بو به لاکړنا فتنې د ناف
موسلمانان دا به لاکړنا گوتگوتکانه.. گوتنه کي يا چو راستي بو نه بت نهو
ب دزي څه به رده نه د ناف خه لکي دا، وخه لکي ساده ونه زان ژي ژ لايي خو څه
ځي گوتني به لاث دکهن ههر وهکي نهو راستيه کا مسوگهره، ودې بيني ده مي کيم
پيڅه ناچت نه ث گوتنه ل بهر خه لکي هه مي دېته تشته کي راست ودرست يي چو
شک تيدانه!

ژ بهر ځي چهندي ئيسلامي هم ل ځي چه کي دوژمني هشارکړينه وفهرمان
ل مه کړه کو هم پي نه ئينه خاپاندن، د نايه ته کي دا خودي به حسي مونا ف وکيم
باوهران دکهت وديپرث: (وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى
الرَّسُولِ وَالْإِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنَظِرُونَ مِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ
لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا) (النساء: ٨٣) نه گهر فهرمانه کا دځيت بيته
څه شارتن يا کو په يوهندي ب تهايي څه هه بت يا خيرا وي بو ئيسلامي
وموسلمانان بزځرت، يان په يوهندي ب ترسي څه هه بت يا بگه هته وان، نه گهر نهو
گه هشته نهوين هه يين باوهر يي جهي خو د دليين وان دا نه کړي، نهو دي وي
د ناف مروځان دا به لاث کهن، نه گهر وان نهو بو پيغه مبهري خودي -سلاف لي
بن- وبو زانا وتيگه هشتيان زځراندبا، دا خودانين تينينانه در وزانين ژ وان
راستيا وي زانن.

مهنا: ريکا دورست يا سهره دريا د گهل گوتگوتکان نهوه نه گهر گوتنه کا
هوسا گه هشته مروځي، مروځ وي بگه هينته کاربده ستان وتايه تمه ندان دا نهو

دوچپوونئ بکهن وېگه هنه نه نجامه کئ دورست، نه کوئو رابت - بئى ب خو
بحه سيئت - بيته ئیک ژ ئاميره تين نه يار ئارمانجا خو پئ ب جه بينت.

نهه: باوهر يا ب سهرکه فتن وپشته ثانيا خودئ:

چهند فتنه دژوارتر لئ بيت دثيت باوهر يا مروث ب سهرکه فتنئ وپشته ثانيا
خودئ پتر لئ بيت، چونکي تشتن ژ ههميان پتر مروثي ل ده مي فتنئ
دشکيتت بي هيقيبوننه، گاڏا (نه فسييه تا مروثي) گه هشته وي هددى کو هزر
بکته هنده ئيدى خلاس، ئەو ژ فتنه قئ جارئ دهرباس نابت، ئەو دئ تووشى
فتنئ بت، لهو ئەم ديبين دوزمن -ل ده مي فتنئ- ب ههمي ريکان و ب تايه تى
ب ريکا راگه هاندنئ بهرگه پيانه کا مه زن دکهت دا خه لکى وه تئ بگه هينت کو
فتنه قئ جارئ ژ هندئ مه زنتره ئەو خو ل بهر بگرن.. بوچئ؟

- دا ئەو بي هيقي بين.

چونکي گاڏا ئەو بي هيقي بوون ئيدى هزارا بهرگريئ ناکهن، مه عنا: ريک
بو دوزمنى دئ خالى بت، وئو ب که يفا خو دئ ئيت وچت.

يا فهره ل قان رهنگه ده مان پتر ژ ههر ده مه کئ دى موسلمان بي را خو
ل سوژا خودئ بينته قه کو ئەو خودان باوهران دئ ب سهر ئيخت، و دوزمنان دئ
شکيتت.. وئو قه سوننه تا پيغه مبهريه -سلاف لئ بن- ههر جاره کا ته نگافي
ل سه حايان دژوار دبوو، وفتنئ شاخين خو هلددان وي مزگيني ددا وان کو
سهرکه فتن دئ يا وان بت، ووان باوهر به کا موکم ب گوئن و مزگينيدانا پيغه مبهري
-سلاف لئ بن- هه بوو، چونکي وان ب سهر بوړ زانيبوو کو چو گوئنين قئ
پيغه مبهري نين ب جه نه ئين.

دا کو ئەم ب خەم نەکەئین

خەم ئێک ژ وان دەر و بەلایانە یێن خودی -ژ بەر حکمەتەکا ئەو پێ دزانت- ددەتە مروۆفی، و هەر ئێکی ژ بەر تشتەکی خەم دگەهتێ، و خەما بو خودانی دبتە موصیبەت ئەو خەمە یا ل ئاخەرتی دگەهتێ سەرا وی عەمری وی د دنیا یی دا ژ قەستا زەعی کری، چونکی هەر خەمەک یان خوسارەتیەکا د دنیا یی دا هەبت بەلکی بێتە بەدەلشە کرن، بەلێ خەما ئاخەرتی کەنگی دی ئێتە بەدەلشە کرن؟

و ئەگەر ئەم بەری خۆ بەدینە ئایەتێن قورئانی دی بینین د چەند ئایەتەکان دا خودایی مەزن بەحسێ وان کاران دکەت یێن بنە ئەگەرا هندی کو مروۆف رۆژا قیامەتی ژ وان کەسان نەبت یێن ب خەم دکەشن، ئیجا حەتا کو ئەم ژ وان نەبین یێن ل ئاخەرتی خەمگین دبن دقیت هیشتا د دنیا یی ئەم وان سالۆخەتان ل نک خۆ پەیدا بکەین، ونوکە دی بەری خۆ دەینە هندەک ژ فان ئایەتان..

۱- دویچوونا هیدایەتا خودی:

د جەهکی دا ژ قورئانی خودایی مەزن بەحسێ بابێ مروۆقان یی ئێکی ئادەمی دکەت دەمی ئەو ژ بەحشەتی هاتیە دەریخستن پستی گوهداریا شەیتانی کری و ل سەر عەردی هاتیە دانان: (قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَن تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٨﴾) (البقرة: ۳۸).

دەمی ئادەمی ژ وی داری خواری یا خودی گۆتی ژ نهخۆ، ووی ژێ خواری پستی ب گۆتن وەسوەسا شەیتانی د سەردا چووی، خودی رێکا سەرفەرازیی نیشا وی دا کو رێکا گوهداری و دویچوونا هیدایەتا خودی یە، و گۆتی: هەچیئ دویکەفتنا هیدایەتا من بکەت نه ترس ل سەر پاشەرۆژی ونە خەم ل سەر تشتی

بۆرى خەما ويه، وهيدايتا خودى يا مروڧى ژ خه مگينيى رزگار دكهت نهو دينه
يى وي بو مروڧان ب رىكا پيغه مبه ران هنارتى.

۲- باوه رى ئينان وكرنا چاكىي:

د ئايه ته كى دا خودايى مه زن دبىرت: (وَمَا رُسُلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ فَمَنْ
ءَامَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾) (الأنعام: ٤٨).

قورئان د گه له ك جهان دا ب مه دده ته زانين كو باوه رى و كارى چاك پي كفه
د گريد اينه، و باوه رى بى كارى چاك وه كى داره كا خرشه، و كارى چاك نه گه
ژ باوه رى نه ئيت، چو خي ر بو خودانى تيدا نابت، د ئايه تا بۆرى دا خودايى مه زن
ئاشكه را دكه ت كو هه چيى باوه رى ب خودى بينت و كارى چاك بكه ت نهو ژى نه
ترس ل سه ر هيه وه ب خه م دكه ت، و نه گه ر هيدايت رىكا بى خه ميى بت،
باوه رى و كارى چاك رىكا هيدايتى يه، خودايى مه زن دبىرت: (إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَتَذَكَّرُونَ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٩١﴾)
(يونس: ٩) و به ران به رى قى چه ندى نهو ين باوه رى نه ئينن خودى هيدايتى
ب رزقى وان ناكه ت: (إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾)
(النحل: ١٠٤).

۳- خو ر اگيا ل سه ر باوه رى:

خو ر اگيا ل سه ر باوه رى ژى ئيك ژ وان كارانه يين رىكى نه دهنى خه مى كو
نهو بگه هته مروڧى، خودايى مه زن د ئايه ته كى دا دبىرت: (إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ
اسْتَقَمُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٣﴾) (الأحقاف: ١٣) هندي نهون يين
باوه رى ب خودى دئينن پاشى خو ل سه ر قى باوه رى رادگرن، چو ترس ل سه ر
وان نابت، و نهو ب خه م ژى ناكه ت، قىجا خو ر اگري چيه؟

- خوږاگرى تهوه خودان بهردهوام بمينت ل سهر عهبدينيا خو بو خودى، نهكو دهمهكى عهبدينيا وى بكهت ودهمهكى عهبدينيا تشتهكى دى بكهت ژبلى وى، لهو دهمى پسيار ژ تهبوو بهكرى هاتيه كرن: ئستقامه چيه؟ وى گوت: ئستقامه تهوه تو چو شريكان بو خودى چي نهكهى.

وژبلى فى جزايى ژيگوتى ئستقامى هندهك جزايين دى ژى بو ههنه، خودى دببترت: (وَالْوَّاسِقُونَ عَلَى الطَّرِيقَةِ لَا سَفِينَتُهُمْ مَلَّةً عَذَابًا ﴿١٦﴾) (الجن: ١٦) تهگهر وان خو ل سهر پيكا دورست راگرتبا هم بارههكا بو ش و ب مفا دا بو وان ژ عهسمانى ئينينه خواري، يهعنى: ئستقامه ئيك ژ تهگهرين هاتنا بارانى وزيدهبوونا رزقيه.

٤- خهرجكرنا مالى د پيكا خودى دا:

خهرجكرنا مالى د پيكا خودى دا ودانا خيران بو مروفتين ههوجه وپيتقى ئيك ژ تهگهرين خهمرهقاندنينه، خودايى مهزن د نايهتهكى دا دببترت: (الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتَّبَعُونَ مِمَّا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٦٢﴾) (البقرة: ٢٦٢) تهوين مالى خو د جيهادى ودانا خيرى دا خهرج دكهن، پاشى پشتى وان خيرين تهو ددهن تهو چو منهتى ب دويش خيرا خو را ل وى ناكهن يى وان قهنجى د گهل كرى، تهوان خيرهكا مهزن ل نك خودايى وان بو وان ههيه، ودهمى تهو تينه نك خودى چو ترس ل سهر وان نينه، وتهو ل سهر وى تشتى د دنيايى دا ژ دهست وان دهركهفتى ب خهم ناكهن.

و ژ سالفهتتين مروفتى خودان باوهر تهوه تهو بو خودى مالى خو خهرج دكهت، ودهمى تهو مالى خهرج دكهت ژ بهر ئيخلاصا وى تهو كارى خو ناكهته منهت، وئيك ژ وان كهسان بين خودى سيبهرا خو لى دكهت روژا قيامهتى تهو مروقه يى دهمى خيرهكى ب دهستى خو يى راستى دكهت دهستى وى يى چهپى نزانت كانى وى چ دايه.

مرؤقین تهقوادار ژى ل ئاخړه تی ب خەم ناکهفن، خودی دبیرت: (کَبِیَّءَآدَمَإِمَا یَأْتِیْکُمْ رُّسُلٌ مِّنْکُمْ یَقْضُونَ عَلَیْکُمْ ءَاثَیْ فَمِنْ أَقَعْنِ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَلَا هُمْ یَحْزَنُونَ ﴿۲۲﴾) (الأعراف: ۳۵) ههچی خۆ ژ غهزهبا من بپاریزت وتهقوایی بکەت وکاری خۆ چاک بکەت ل پوژا قیامهتی چو ترسا ژ عهزبا خودی ل سهر وی نینه، وئەو ل سهر وی بارا ژ دنیاوی نهگههشتیی ب خەم ناکهفت.

و د ئایهتهکا دی ژى خودایی مهزن ئاشکەرا دکەت کو تهقوادار ب خەم ناکهفن، و ل دنیاوی وئاخړه تی مزگینیا خیږی بو وان دئیتهدان، وهکی دبیرت:

(أَلَا بُرْءٌ أُولَئِكَ أَلِلَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ یَحْزَنُونَ ﴿۲۲﴾) (یونس: ۶۲-۶۳) نى هندی وهلیتین خودینه چو ترس ژ عهزبا خودی ل ئاخړه تی ل سهر وان نینه، وئەو ب خەم ناکهفن ل سهر وی بارا د دنیاوی دا نهگههشتیه وان. و ژ سالوختهتین قان وهلیان ئەوه وان باوهری ب خودی ئینایه ودویکهفتنا پیغهمهبرئ وی کره د وی تشتی دا یی ئەو پی ژ نک خودی هاتی، ووان تهقوا خودی ذکر وفهرمانین وی ب جهـ دئینان.

دا بزانیڼ کانی حالی قه بری چیه؟

گهلهک جاران مروّث د گهل خو پسیاره کی دکهت: ئه ری کیژ ههردووان
د حه قیقه تا خو دا راستیه، ئه و تشتی مروّث پی که یفخوش دبت یان ژ بهر
غه مگین دبت؟

مروّقه کی دی بیڼی د حاله ته کی خو دا تامه کا خوش ژ تشته کی دبیت، پاشی
حاله ته کی دی دی ب سهر دا ئیت ههر ئه و مروّقه وههر ئه و تشته به لی نه ههر
ئه و تامه، یان ژ ی ئه و ل دهمه کی دیمه نه کی دی بیت د چاڅا دا گهلهک دی یی
جوان بت، پاشی ل دهمه کی دی ههر ئه و مروّقه وههر ئه و دیمه نه ژ ی به لی ههر ئه و
جوانی نینه.. قیجا تو بیژی ئه وه ژ رهنگی وی سویراتییا شرینه ئه و د خه یالی دا
دئیته سهر هزرا مروّقی و د واقعی دا نه شیت بییت؟

وهندهک جارتین دی مروّث پسیاره کا دی ژ خو دکهت: ئه ری کیژ ههردووان
د حه قیقه تا خو دا دروه، ژین یا نوکه ئه م دبیتین، یان مرن ئه و ئه م ب غار
ب نک قه دچین؟

شاعره کی مه زن جاره کی خوشتقییه کی وی مر.. رابوو شعره کا نازک پی
قه هاند، د مالکه کی دا ژ قی شعر ی دبیت:

نصیبک فی حیاتک من حبیب

نصیبک فی منامک من خیال

یه عنی: بارا ته ژ خوشتقییه کی د ژینا ته دا وه کی بارا ته یه ژ خه یاله کی
د خه ونی دا..

فېنجا تو بېژى وى ژين ديت بت خه ونه كا دره وين يا مه زن، مروث ب مرنى
ژى هشييار دبت؟

دوير ژ فې (ته شائوما شاعرى) دى بېژم: راستييه كا مه زن هه يه هم هه مى
دبينين وسه دكهين، ويا غه ريب نه وه هم ژ هه راستييه كا دى پتر لى دگه ريپين
فې راستيى ژ بيرا خو ببهين، نهو ژى نه فېه: ژينا دنيايى سه ربوره كا زه مه نييه،
چهنه درېژ بت يان كورت بت، بڅيت نه فېته دى گه هته دويماهيى، به لى گه له ك
جاران مه نه فېت هه ما هه هرزا خو د فې دويماهيى دا بكهين.. بوچى؟ نه فېه
جهى حنيرى يه ل نك مروثى!

هم له يلانې (سه رابى) ل سه رپويى عهردى دبينين دته يست، وهه چهنه
هم باش دزانين كو نه فې سه رابا ل بهر چاڅين مه وهكى ئاڅى ديار دبت نه گه ر
هه مى بيته كو مكرن كاچكه كى ب تنى ژى تثرى ناكهت، به لى د گه ل هندى ژى
هم چانككى هيقيين خو يين بهر فرهه پېته دهلاويسين!

هه ر تشته كى مروث ژى بترست دى ژى رهت و ل پشت خو هيلت، تشته كى
ب تنى تى نه بت هندى تو پتر ژى برهڅى تو پتر خو نيزيك دكهى، نهو هه ر وهه ر
يى ل جهى خو، وتو هه ر وهه ر ب نك فې دچى، تشته كى نه فې ژ وى روژى وهه ر
يا مروث تېدا ل فې عهردى بوويه ميڅان نه ناڅى وى ونه رهنكى وى نه هاتيبه
گوهارتن.. ونه ز دېژم نوكه هه وه هه ميان زانى كو نهو تشتنى هم ل فېرى به حس
ژى دكهين (قهبره)!

قهبر نه گه ر ب نه زمان كه فتابا من باوهره نهو حالى مه مروثان نهوين هم
قوچانې ل سه ر دنيايى دكهين وهسا دا مه ته صوير كهت وهكى كه رى په زى ده مى
بو سه رپرينى دبه نه قه صابخانې، و ل وى ده مى نهو سرايى بو سه رپينا خو دگرن
هنده ك ژ وان سه را مسته كا ئالفى يان فېره كا ئاڅى قوچانې د گه ل هنده كان دكهين،
و ژ بير دكهين كانى بوچى يان ژ بهر چ نهو ل فې جهى هاتينه ئاماده كرن.

جاره کي نه گهر تول هنداف قهبره کی یان کومه کا قهبران راوهستی وپسپاری
ژي بکمی: کاني مال و حال؟ کاني جوانی وحهسه ب ونهسه ب؟ کاني هيژ
وچه شامه ت؟

تو هزر دکه ی دئ چ بهرسقي دهته ته؟

يا ژ من قه نهو دئ بيژت: نهف رهنګ وروبيتن هوين کيشان وپيشاني پي
دکهن هندهک (تهصوين) نهز نانياسم، چونکي هوين بيی وان دئينه نک من،
ونهفه رږژا نهز هيم ومن هوين نياسين هيشتا من نهديتیه کهسهک هاتبته نک
من ههستيپين وي ژ زيري بن، يان عهضه لاتين وي ژ ناسني بن، يان چهرمي وي
ژ ناقرميشي بت، چو زهنگين نههاتينه نک من قاصهک د هناقين وي دا بت يان
روبيي وي ژ مهرمهري بت!

قهبر.. نه گهر ل دهسپيکي هاتبا نه ل دويماهيبي بهلکي وي مروث باش
فيړي (موساوات) ويهکسانبيي کربا ونهو تي گه هاندبان کو مير وفه قير ژ
تشته کی يين چيپووين ودي بو تشته کی زقرن.. قيجا چ مهعنا بو قئي جوداهيبي
ههيه؟!

قهبر ب جيپانا خو يا بي دهنګ قه دو جاران بهري مه ددهته يهکسانبيي،
جارا ئيکي نهو بوو يا نوکه مه بهحس ژي کري.. وجارا دووي نهوه دهمي نهو
کهسهکی ژ ناف مروقين وي دقه قه تينت نهو وان -بو دهمه کی- ژ خوشي
وشه هواتين رحين وان ژي دقه قه تينت ووان د خهم وکوفانان دا وهکی ئيک لي
دکته، بهري خو بدئ هر مريبهک دهمي د قهبري دا دئيته داهيلان، بلا نهو
د چاقين خه لکي دا چهند يي نزم بت يان چهند يي بلند بت، هه می جوداهيپين
ئينساني د ناڅهرا ساخان دا دئينه لادان، زمان دبه زمانئ پوندک ونالين
ودلکوزيني.. نه قهيه هه می سهرمالي وان.

بوخاری ژ نه‌بوو هورده‌ی څه‌دگوهرت، دبیترت: پیغه‌مبه‌ری -سلاف لی بن-
 گوت: خودی دبیترت: (ما لعبدی المؤمن عندی جزاء إذا قبضت صفیه من أهل
 الدنيا ثم احتسبه إلا الجنة - عه‌بدی من یی خودان باوهر نه‌گهر من رها
 خوشتشییی وی ژ خه‌لکی دنیا یی ستاند ووی بو خو ب خیر حسیب کر جزایه‌ک
 ل نک من نینه ژ به‌حشتی پیغه‌تر).

ئیک ژ مه‌زترین موصیبه‌تان یی د دنیا یی دا دئینه سهری مروقی نه‌وه رها
 خوشتشییه‌کی مروقی بیته ستاندن، و ژ قی دنیا یی وه‌هر بکه‌ت، له‌و صه‌برا
 ل سهر قی موصیبه‌تی ژی گه‌له‌ک یا مه‌زنه، ب تاییه‌تی ل ده‌سپیکا هاتنا قی
 موصیبه‌تی، وه‌هر ژ به‌ر قی چه‌ندی جزای صه‌برا ل سهر قی موصیبه‌تی ژ
 گه‌له‌ک دی یی مه‌زن بت، د قی حه‌دیسا قودسی یا بوری دا خودای مه‌زن بو مه
 ناشکه‌را دکه‌ت کو عه‌بد نه‌گهر یی خودان باوهر بت، و صه‌بری ل سهر موصیبه‌تا
 ژ قی په‌نگی بکه‌ت، و باوهرییا وی ب خودی ئیکا هند ژ چي بکه‌ت کو نه‌و قی
 موصیبه‌تی بو خو ب خیر حسیب بکه‌ت، رږژا قیامه‌تی جزای وی دی به‌حشست
 بت.

وتشتی ژ هه‌مییی مه‌زتر یی کو دقیت مروث صه‌برا خو پی بینت ده‌می
 موصیبه‌تا مرنا خوشتشییه‌کی ب سهر مروقی دا دئیت نه‌وه مروث بزانت نه‌ف
 خوشتشییی هه‌ وه‌کی مه‌ هه‌مییان وه‌هر تشته‌کی هه‌ی ملکي خودی بوو، وی نه‌و
 دا بوو، و ئیمان‌ه‌تی وی بوو ل نک مه‌، و خودانی ئیمان‌ه‌تی هه‌ر جاره‌کا بقیث حه‌قی
 هه‌ی ئیمان‌ه‌تی خو بزقرینت، و ژ به‌ر قی چه‌ندی قورئان به‌ری مه‌ دده‌ته هندی کو
 چی گاڤا موصیبه‌ته‌ک ب سهری مه‌ هات، ب تاییه‌تی موصیبه‌تا مروقه‌کی مه‌ یی
 نیزیک، ئیکه‌مین ناخفتنا هم‌ دبیترین، نه‌و بت هم‌ بیترین: (إنا لله وإنا إليه
 راجعون - هم‌ ملکي خودیینه، و هم‌ دی زقرینه نک وی) مه‌عنا: ماده‌م هم‌ ملکي
 وینه، و هم‌ هه‌ر دی زقرینه نک وی، چ زوی چ دره‌نگ، نه‌ ژ عه‌قلییه‌ ده‌می

مرۆڤ دىبىنت ئىك ژ مه زويتر بزڤرتنه نك خودانى خو يى ژ راستى.. خو
تهنگاڭ بكهت يان نهرازي بكهت.

ئىمام مالک ژ زانا يى تابعيان يى مهزن (قاسمى كورپى موحه ممه دى كورپى
ئهبوبه كرى) شه دگوهيزت، دىبىزت: جاره كى دهمى ژنكه كا من مرى (موحه ممه دى
كورپى كه عى قوره ضى) هات ته عزييا من بكهت (وبؤ زانين ئەف موحه ممه ده
ژ سه حايبييتن پيغه مبهري بوو سلاڤ لى بن)، گۆت: وى گۆته من:

د ناڤ بهنى ئسرائيلييان دا زهلامه كى زانا وعيباده تكه ر وتيگه هشتى هه بوو،
ژنكه كا وى هه بوو، وى گهلهك حمز ژى دكر وكهيف پى دهات، جاره كى ژنكا وى
مر، ئينا ئەو گهلهك پوسيده بوو، وسه را وى ب خهم وكۆڤان كهفت، هه تا گه هشته
وى دهره جى ئەو چوو د مال دا ودهرگهه ل خو گرت، وخو ژ خهلكى شه شارت دا
ئەو كهسى نه بينت، وكهس وى نه بينت.

ژنكه كى سوچه تا وى گوھ لى، رابوو چوو نك وگۆته وان كهسىن ل بهر
دهرى: من دڤيت فلان زاناى بيىنم دا پسپاره كى ژى بكهم، وان گۆت: تو نه شىي
وى بيىنى چونكى ئەو ناهيتل كهس وى بيىنت، ژنك ما ل بهر دهرى وگۆت: ئەز
ژ ڤيرى ناچم هه تا وى نه بينم.

ئينا مرۆڤهك چوو ژۆر ومهسه لا وى بو وى زاناى شه گيپرا، وگۆتى: ئەو يا
دىبىزت: ئەز ژ ڤيرى ناچم هه تا پسپارا خو ژى نه كهم، زاناى دهستور بيا وى دا،
گاڤا ژنك چوبيه نك گۆتى: ئەزا هاتيم پسپاره كى ژ ته بكهم، گۆتى: بپره،
چ پسپاره؟

ژنكى گۆت: من هندهك زير ژ جيرانه كا خو وهرگرت ئيمانته، دا بكه مه بهر
خو، پشتى دهمه كى وان هنارته زيرى خو، ئەرى ئەز زيرى وان لى بزڤرينم يان نه؟
زاناى گۆتى: ئەرى ب خودى دڤيت لى بزڤرينى.

ژنکې گوتې: بهلې ئەڅه دهمهکه ئەو زېر ل نک من؟

زانای گوت: ئەها ژ خو فەرتر بوو تو لې بزقېښی مادهم ئەڅه دهمهکه ئەو ل نک ته.

ژنکې گوتې: خودې رهمې ب ته بېهت، پا پا چاوا تو هنده کۆفاندار بووی ل سهر وی ئیمانته تې خودې دایه ف ته پاشی ژ ته وەرگرتی، وئەو ژ ته ههقتەر ب وی ئیمانته تې؟

گاڤا څی زانایی گوهد ل گوتنا ژنکې بووی، وی زانی ئەو چ حاله ئەو کهفتیی، ئینا وی مفا بو خو ژ گوتنا وئ وەرگرت و ژ وی حالی دەرکهفت.

ئەڅه ئیک ژ وان سهرهاتیپین مللهتین بوړین بوو، پیغه مبهری -سلاف لی بن- بو صهحابیپین خو څه گیرا بوو، وئەو باش تیگه هشت بوون:

جارهکې کورهکې (موعاذی کوړی جهبهلی) کهفته بهر سهکهراتی هندهک ههقالین وی حازر بوون، ئەو نهشیانه چاڅین خو ووان کره گری، ودهنگی گرییا ئیک ژ وان بلند بوو، موعاذ لی زقړی وگوتې: هس به، ئەز ب خودې مه کو خودې رازیبونا من ل سهر څی چهندي بینت ل نک من خوشتقیره ژ وئ ههمی جهادا من کری..

مهعنا: خیرا صهبرال سهر موصیبه تا مرنا خوشتقییهکی -ب دیتنا څی صهحابی- مهزنتره ژ وئ ههمی جهادا وی د گهل پیغه مبهری -سلاف لی بن- وپشتی وی ژی کری.

بوچی؟ چونکی جزایی وئ بهحهشته، وهکی د وئ حه دیسا قودسی دا هاتی یا مه ل دهسپیکې څه گیرای.

تييني

هژمارا مهزنتر يا بابه تين قى پهرتوكى ب دهسكارى شه
ژ چهند ژيډه ره كان يين هاتينه وهرگيران، دا وهك بهرنامه ل سهر
شاشا تهله فزيوونى بينه پيشكيشكرن، وهندهك ژ وان هاتبوونه
پيشكيشكرن، وهندهك ژى هاتبوونه راگرتن! وچونكى ناڅين وان
ژيډه ران يين من نهو بابهت ژى وهرگرتين ل وى دهمى من قهيد
نه كړيوون، و نهو نوكه ل بيرا من نينن و ل بهر دهستى من نينن،
من ل چهند جهان ئيشارهت پى نه دايه، لهو نهز داخوازا ليږورينى
ژ خودانين وان نقيسينان ههر وهسا خوانده قانان ژى دكهم.

ناڤەرۆك

پەڕ	بابەت
۳	دا پێكشە بزانی: ئەرۆی بۆچی؟
۱۰	دا كو بزانی كانی ئەم كینه؟
۱۸	دا كو ئەم ب تیقلی سەرڤە نەئییە خاپاندن!
۲۱	دا كو دستووری ئیلیسی یی بەردەوام بنیاسین
۳۷	دا كو بزانی كانی بۆچی ئەم موسلمانین
۵۰	دا كو راستییا نڤیژی بزانی
۵۶	دا كو رەمەزانا ئەڤ ساله وهکی یا هەر سال نەبت
۷۱	دا بزانی چاوا دێ ژ فتنی پزگار بین
۸۵	دا كو ئەم ب خەم نەكەڤین
۸۹	دا بزانی كانی حالی قەبری چییە؟
۹۵	تییینی